

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Svandrlik_Miloslav-Vrazda_mlsneho_humoristy.PDB

PDB Name: Svandrlik_Miloslav-Vrazda_mlsne
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 7.1.2007
Modification Date: 7.1.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Miloslav Švandrlik

Vražda
mlsného
humoristy

1.

„Tenhle případ mi nedávejte,“ řekl kapitán Vápenec, „protože, jak se zdá, patřím mezi důvodně podezřelé.“ „Co je to za hloupost?“ zamračil se podplukovník Vozáb. „Od které doby se pohybuješ v uměleckých kruzích? A pokud jde o gurmánské vaření, nesnědl bych od tebe ani topinku!“ „Přesto jsem Jiřího Orobejla znal,“ ušklíbl se kapitán, „a přiznávám, že jsem proti němu značně zaujat. Jak víš, píšu tu a tam soudničky nebo kriminalistické reportáže. Nejsem žádný Simenon nebo Gard-ner, ale tu a tam mi něco otisknou.“ „Upřímně řečeno,“ dal se slyšet Vozáb, „dost se tomu divím. Svědčí to o značné nenáročnosti našich redaktorů.“ „Přesto jsem se pokusil napsat humoristickou novelu,“ pokračoval kapitán, „s detektivní zápletkou. Zdála se mi docela slušná, a tak jsem neprozřetelně požádal Orobejla jako našeho předního humoris-tického spisovatele o její posouze-ní. Choval jsem se jako skromný začínající autor a překypoval před velikým - nebo spíš tlustým - Mí-strem uctivosti. Zdůraznil jsem své pracovní vytížení a upozornil ho na to, že se literatuře věnuji pouze ve volném čase. A víš, co mi po-radil?“ „Tuším to.“ „Navrhl mi, abych ve volném čase sbíral léčivé byliny!“ vybuchl Vápenec. „A řekl mi to tak jedovatě, že jsem měl tisíc chutí zastřelit ho služebním revolverem a s rafinovanou profesionalitou zahladit stopy. Pochopitelně jsem se ale na-konec ovládl.“ „To předpokládám,“ souhlasil ochotně a také trochu škodolibě Vo-záb. „Orobejl nebyl zastřelen ani utlučen, což bys koneckonců patrně taky zvládl, ale ze-mřel na otravu muchomůrkou zelenou. I když ne-šťastná náhoda není vyloučena, moc bych na tuto eventualitu nesá-zel. Ale to už nechám na tobě.“ „To snad nebude takový problém,“ mínil kapitán, „jistě už víte, kdy a kde to svinstvo konzumoval.“ „Vedle jak ta jedle!“ zazářil podplukovník. „To, co je v jiných přípa-dech či-tankově jednoduché a snadno řešitelné, se v Orobejlově tra-gédii značně kompli-kuje. Humorista vážil sto dvacet kilo a značnou část dne buď tvořil, nebo jedl. Nebaštil snad jenom ve spánku, a tomu věnoval pouze zanedbatelnou část noci.“ „Tyhle žrouty upřímně nesnáším,“ vrčel kapitán, „zvláště když se opášou zá-stěrou a vytvářejí takzvané speciality. Nepatřím k vylože-ným asketům, ale tahle zženštilost je mi odporná. I u mých podříze-ných!“ „Zřejmě narážíš na Kotásku,“ usmál se Vozáb. „Ochutnal jsem jeho hongkong-ská játra a byla znamenitá!“ „Cpe se v jednom kuse jako ten Orobejl,“ konstatoval kapitán. „A docela určitě podobně skončí!“ „Pokud se ovšem nevypracuje v druhého Nero Wolfa,“ zvedl ukazo-váček podplukovník, „který byl geniálním kuchařem i detektivem!“ „U nás by našťěstí neuspěl,“ řekl zlomyslně Vápenec, „protože by ho pro gi-gantickou obezitu dali lékaři předčasně do invalidního dů-chodu. Mohl by si pak přivydělávat tím, že by někde dělal vrátného, pokud by se ovšem vešel do kukaně.“ „Poručík Kotásek není giganticky obézní,“ usoudil Vozáb, „ale do-cela příja-telně, ne-li přímo roztomile obtloustlý. I když máš vůči němu jisté výhrady, může ti jeho záliba v jídle a vaření v ledasčem prospět. Alespoň v Orobejlově přípa-du!“ „Nevím jak,“ děl skepticky kapitán. „Hodí se nanejvýš k ochutnávání pode-zřelých pokrmů. Při pracovních poradách čte pod stolem ku-chačku, a když sáhne po kapesníku, vypadne mu z kapsy recept. Na-víc si dopisuje s nějakým košíckým šéfkuchařem, který je expertem přes cikánské speciality upravované ve vol-né přírodě. Zkrátka a dobře: toho Kotásku mi byl čert dlužen!“

2.

Humorista Jiří Orobejl, autor řady knížek, scénářů a také několika kuchařek, doplatil na svou kulinární vášeň a pozřel smrtelnou dávku muchomůrky zelené. Kde se tak stalo, nebylo snadné zjistit. V pátek 2. září kolem poledne se mlsný tlouštík zúčastnil oslav padesátých narozenin šéfredaktora humoristického ča-sopisu „Ježatec“ Dušana Drozdy. V

kreslím, kde k přátelskému setkání došlo, bylo přítomno osm redaktorů a deset nejbližších spolupracovníků Ježatce. Kro-mě obvyklých obložených chlebičků došlo ke konzumaci některých doma vyro-bených specialit. Redaktorka Soukalová přinesla dvě lah-vičky hub naložených v kyselém nálevu a Jiří Orobejl jejich kvalitu ocenil tím, že jich snědl značné množství. Výtvarník Víki Ptáček se pochlubil zeleninovým salátem, ve kterém houby nehrály nijak pod-řadnou roli. Také v tomto případě se obězní humorista konzumaci nijak nevyhýbal. Mezi dalšími jídly na oslavencově stole se už hou-by nevyskytovaly.

Oslava v redakci skončila před patnáctou hodinou, ale jen část při-tomných se rozešla do svých domovů. Na návrh rozjařeného Oro-bejla zatelefonoval šéfredaktor do Čínské restaurace ve Vodičkově ulici, kde objednal na šestnáctou ho-dinu stůl pro osm osob. Tak také došlo k pokračování přátelského posezení a pochopitelně k dalším gastronomickým prožitkům. Pokud jde o houby, vyskytly se v čin-ském salátu, podávaném jako předkrm.

Orobejl se vyznačoval, jak u něho bylo obvyklé, nesmírnou chutí a v požívá-ní pokrmů nechal ostatní daleko za sebou. Mezi jednotli-vými sousty hodnotil čínskou kuchyni, porovnával ji s jinými asijskými kuchyněmi a promyšlenými argumenty dokazoval jejich vliv na nej-lepší kuchyně evropské. Zatímco jeho spolustolovníci pozbý-vali schopnosti dále konzumovat, Orobejl neztrácel nic ze své hltavosti. Svou chutí k jídlu připomínal pohádkového Otesánka, až na to, že dbal na gastronomickou úroveň předkládaných pokrmů a vytrvale je odborně komentoval. Šéfredaktora Drozdu pozval pak k sobě domů na houbový guláš, nazvaný Ohňostroj chutí, ale byl rozhodně odmít-nut. Drozda prohlásil, že po přestálém odpoledni bude jíst nej-dříve pozítří. Orobejl byl očividně zklamán, nicméně tento stav netr-val dlouho. V Čínské restauraci se objevil známý pražský psychiatr doktor Beruška, který sem doprovázel nějaké cizince. Sám však pre-fe-roval svou vlastní kuchyni a Jiřího Orobejla přinutil (což mu ne-dalo příliš práce), aby jel do jeho bytu ochutnat krůtu na hřebcích. V malé společnosti rozkošně vyšínutých psychiatrů okusil Beruš-kovu houbovou kreaci a strávil příjemný večer, který zakončil doma tím, že snědl půl kastrolu svého vlastního Ohňostroje chutí. Zbytek zaba-vili příslušníci Policie v době, kdy už známý pražský humorista umí-ral na otravu muchomůrkou zelenou ve Střešovické nemocnici.

Zde také vydechl naposledy a ukončil tak nejen svou úspěšnou kari-éru lite-rární, ale i významnou teoretickou a populární - propagační činnost v oblasti gastronomie. Bylo lze očekávat, že se nad jeho rakví sejdou kromě spisovatelů i známí kuchaři a ctitelé dobrého jídla.

Přitom nebylo dosud zřejmé, jde-li o vraždu, nebo jen nešťastnou náhodu. Senzacechtivé obecenstvo se pochopitelně klonilo k vraždě a doufalo, že kriminalisté tyto předpoklady v plném rozsahu potvrdí. Humoristův mord by se stal vítaným obohacením společenského ži-vota, jehož šedivá jednotvárnost dychti-vě čekala na potřebnou in-jekci. Ale to už museli vstoupit na scénu odborníci.

3.

Kapitán Vápenec hleděl na kulat'oučkému poručíka Kotáska téměř nenávist-ně. „Tady vidíš,“ zavrčel, „jak takový tláskal může zkompli-kovat pátrání! Mohl se otrávit celkem na čtyřech místech a asistovalo při tom několik desítek lidí. Z toho vyplývá, že se střídmostí nejdál dojdeš! Už ve škole nám ří-kali: jez do polosyta, pij do polopita a živ budeš dlouhá léta! A moje babička mě učila, že obžerství je smrtelný hřích.“

„Ale krásný hřích!“ výdech Kotásek okouzleně. „Já jsem měl úplně jiné vy-chování. U nás doma visela na zdi vyšívaná dečka s nápisem Dobré jídlo, dobré pití - to je základ živobytí. A maminka vždycky říkávala: Pamatuj si, Pepíčku, to co sníš a vypiješ, to ti nikdo ne-vezme! Tatínek zase znamenitě vařil. Jeho zvě-řina - to bylo něco neopakovatelného. S jakou fantazií dovedl vytvářet nejrůz-nější kre-ace! Daňka dělal na třiadvacet způsobů!“

„Jako ten Orobejl,“ konstatoval kapitán. „Kdyby si dal chleba se sa-lámem, mohl tu ještě být a vytvářet literární hodnoty. Teď je bradou vzhůru a my máme hledat vraha, pokud vůbec nějaký existuje. Roz-hodně nám tu práci ničím neulehčil.“

„Četl jsem dvě z jeho kuchařek,“ řekl poručík, „tu třetí nemohu za žádnou cenu sehnat. Byl to omilostněný člověk, který věděl, jak za-cházet s jídlem. Žád-né tradiční vaření, ale experimentální kuchyně, ve které se poznané pravdy snou-bily s nejmělejšími projevy ne-zkrotné fantazie!“

„Hrome, jsi básník, nebo kriminalista?“ osopil se na boubelatého po-ručíka Vápenec. „To, že ti nemohu to zatracené vaření z moci úřední zakázat, ještě ne-znamená, že ty řečičky budu poslouchat! Na to, ka-maráde, nemám trpělivost. Daněk na třiadvacet způsobů mi nechytne vraha. Tady pomůže jedině nezměrná policajtská trpělivost. Musíme si vzít na paškál všechny, kdo s tím případem při-šli do styku!“

Zazvonil telefon a kapitán se chopil sluchátka. Chvilí pozorně na-slouchal. „Zdá se, že jsme o něco chytřejší,“ řekl potom. „Naši che-mici prozkoumali zbytky toho Orobejlova guláše a po muchomůrce zelené v něm nebyla ani stopa. Je tedy velice pravděpodobné, že doma se ten tlouštík neotrávil.“

„Pravděpodobné, ale ne zcela jisté,“ upozornil ho Kotásek. „K smr-telné ota-vě stačí jediná houba, a ta mohla být v tom, co snědl.“

„Zatracená práce!“ zlobil se kapitán. „Stláskat za jediný den tolik hub, to snad vstoupí do dějin! Cožpak je to normální? Já, například, nejím houby vůbec. A dobře dělám! Kdo ví, jestli už bych dneska nebyl taky na prkně!“

„Každý musíme na něco zemřít,“ tvrdil poručík, „a nějakým způso-bem na svém konci pracujeme. Vzpomeň si na praporčíka Měchuru. Pořád se otužoval, až na-konec vběhl v plavkách v polovině prosince pod autobus.“

„Je to lepší smrt než se otrávit houbami,“ měl zato kapitán. „Měchu-rovi mů-žeme závidět rychlý skon, zatímco ten Orobejl si asi přišel na své.“

„Jenomže pobíhání v plavkách uprostřed zimy je zřejmě pomate-nost,“ opo-noval poručík, „ale dobře upravené houby jsou prvotřídní lahůdkou. Sám si do-vedu s touto krmí poradit na mnoho způsobů. Lidé znají obvykle jen tu nejprimi-tivnější a nejméně chutnou vari-antu, takzvanou míchanici. Ale když dostane houby do ruky oprav-dový odborník...“

„Dost!“ zařval kapitán. „Teď se nebude vařit ani smažit, ale pátrat. Už proto, že houby jsou těžké do žaludku a bývají prý po nich děsivé sny.“

„Ale zato obsahují značné množství celulózy,“ řekl Kotásek, „což působí velice blahodárně na zažívací trakt. Pro mne je ovšem pod-statnější stránka chuťová.“

Vápenec pohlédl do stropu s takovou naléhavostí, že se v tu chvíli dalo úspěšně pochybovat o jeho ateizmu.

4.

Vila na Ořechovce, která patřila zesnulému Jiřímu Orobejlovi, byla akorát. Žádný honosný palác, v němž musí nešťastný majitel trpět půl tuctu nasupených nájemníků, ani rodinný domek uplácáný stát-ním zaměstnancem na úkor hlado-vějící manželky a vycmrndnutých dětiček. Obézní humorista investoval peníze do sympatického ob-jektu, který byl dost reprezentativní, ale na druhé straně ne-vzbuzoval závist ani jiné zavrženíhodné emoce.

Vápenec a Kotásek se ocitli ve světě, který ani vzdáleně nepřipomínal místo, kde se s tak neuvěřitelnou lehkostí rodila humoristická díla. Vnitřek vily působil spíše ponuře a depresivně. Sochy orientál-ních božstev, staré zbraně visící na stě-nách i temné morbidní obrazy jako by protestovaly proti úsilí kohokoliv roze-smát. Také nábytek působil těžce, nepřívětivě a dokonce odpudivě.

Navíc kriminalisty přijal vychrtlý stařec s šedivým knírem a nená-vistným pohledem.

„Jsem Soběslav Ujec, učitel ve výslužbě,“ představil se. „Patrně jste přišli za dcerou, ale ta právě zařizuje pohřeb.“

Myslím, že se vrátí každou chvíli. Domnívá se, že Orobejlův funus musí být událostí celostátního významu.“

„Kdežto vy se to nedomníváte,“ řekl kapitán Vápenec a bázlivě po-hlédl na bambitku, která jako by mu ze zdi mířila přímo mezi oči.

„Uhodl jste,“ ušklíbl se učitel. „Jsem bohudík člověk, který vyznává jiné hodnoty, než ten kašpar, jehož jsem byl nucen nazývat zetěm. Nikdy jsem totiž nesnášel potměšilá individua, která si ze všeho tro-pila pouze legraci a k ničemu nechovala patřičnou úctu. Ve škole jsem takové nepatřičné jedince trestal sníže-nou známkou z mravů, ale v životě praktickém jsem jimi mohl pouze pohrdat. Tihle lidé vždycky uráželi můj smysl pro důstojnost a vznešené ideály!“

„To je zajímavé,“ podivil se Kotásek. „Mistr Orobejl přece patřil mezi uzná-vané a hojně čtené spisovatele. Sám mám doma několik jeho knížek.“

„Což ovšem nesvědčí o vašem dobrém vkusu!“ pokáral ho Svatopluk Ujec. „Orobejl byl typický bulvární pisálek, který měl pochopení pro pokleslé zájmy davu. Tropil si žerty ze všeho, co má nějakou hod-notu. Znáte-li jeho parodie na naše národní legendy, musíte se otřást odporem. Ze statečného Bivoje učinil řez-níka, obchodujícího s vep-řovým masem. Bájného Ctirada poslal do protialkoholní léčebny a Šárka si při svém osudovém skoku způsobila pouze výron kotní-ku! To je přece skandální! Vyučoval jsem dějepisu plných čtyřicet let a vždy jsem se snažil přednášet učivo tak, aby žáci byli hrdí na slav-nou minulost svého náro-da. A Orobejl? Ten mou práci, stejně jako úsilí všech svědomitých pedagogů, soustavně hatil! Nic mu nebylo svaté. Nad vším se poškleboval. Praotce Čecha nechal místo na Říp vystoupit na Veliký Šišák a kněžna Libuše předpověděla místo Prahy Beroun a Kardašovu Řečici! Tohle je, prosím pěkně, nějaký přístup k všeobecně uznávaným hodnotám?“

„To my můžeme těžko posoudit,“ děl zkroušeně kapitán, „a taky za to nejsme placeni. Přišli jsme z docela jiného důvodu.“

„Jistě,“ přikývl učitel chápavě. „Jde o tu otravu muchomůrkou zele-nou. Smut-ná záležitost. Ale přísloví praví, že čím kdo zachází, tím také schází. U Orobejla se to vyplnilo do písmene! Byl to nezřízený jedlík a stále vyhledával něco, čím by zatížil své neuvěřitelně zdravé útroby. Neměl, a to je vzhledem k jeho odpu-divé tloušťce podivné, ani ty nejmenší zdravotní potíže. Já, na rozdíl od něho, jím skromně, a přesto mám žaludeční vředy. Žlučník mi odebral pan profesor Nie-derle již před řadou let a střevní kolika mě postihne nejméně šestkrát do roka. Někdy ochořím i po dvou lžících ovesné kaše. Můj poda-řený zet' však mohl spo-lykat cokoliv bez nejmenší újmy na zdraví. Jeho žravost byla tak odporná, že jsem pravidelně odcházel do svého pokoje!“

„Co víte o houbovém guláši, který si připravil a jehož značnou část snědl?“ zeptal se kapitán. „Předpokládám, že jste si toho všiml.“

„Jeho gastronomické výtvořky mě zajímaly právě tak málo jako jeho tvorba literární,“ prohlásil učitel, „a hluboce jsem jimi pohrdal. Vždy mi byla vzdálena přízemní živočišnost, již byl můj zet' znamenitým reprezentantem. Soudím, že člověk je stvořen k vznešenějším úko-lům, než si v jednom kuse nácipávat břicho.“

„Takový Lucullus,“ ozval se poručík, „dovedl sice pořádat zname-nité hosti-ny, ale o jeho přízemnosti nemůže být ani řeči. Vyznamenal se ve vojenství, byl uznávaným literátem...“

„Tyto argumenty na mne neplatí!“ zlobil se Ujec, „a žravost nebo záliba v ní si mě nikdy nepodmaní! Můj zet' byl tak perverzní, že pojídal i shnilá vejce!“

„To je čínská specialita,“ poučil ho Kotásek, „a je to považováno za mimo-řádnou lahůdku.“

„Proboha!“ vydechl kapitán. „No ale, jak je známo, po shnilých vej-cích Mistr nezesnul. Viděl jste zde v domě nějaké houby?“

„Viděl neviděl,“ odvětil stařík. „Tady bylo vždycky proviantu dost. Orobejl pořád něco vařil a jedl. Potraviny kupoval nebo dostával. Houby mu nosili zná-mí, protože přes břicho neviděl na zem, a tudíž je nemohl sbírat. I ohýbání mu činilo nezměrné potíže. Považte, že si již osmý rok nekoupil šněrovací boty! Chodil pouze v takzvaných mokasínech, neboť do nich mohl vklouznout bez sebemenších po-tíží!“

„To znám,“ řekl poručík. „Jsou velice praktické.“

„Orobejl byl neuvěřitelný lenivec,“ žaloval učitel, „který po sobě jaktěživ nic neuklidil. I když vařil, nechal po sobě špinavé nádoby, které musela umývat moje dcera. Nebyl absolutně k ničemu. Dříve jsem se snažil na něho působit, ale vždycky se mi vysmál. Dokonce jednou prohlásil, že učitelé a ajznboňáci jsou zhoubou národa.“

„Proč ajznboňáci?“ podivil se poručík upřímně.

„Nám jde spíš o tu muchomůrku zelenou,“ upozornil ho kapitán a znovu se obrátil na bývalého učitele. „Můžete s jistotou říci, že jste v kuchyni neviděl nějakou podezřelou houbu?“

„Pro mne jsou podezřelé všechny houby,“ řekl Ujec. „neboť jsem vyučoval češtině a dějepisu. Přírodopis učil kolega Markvart a ten byl mykologem kraj-ského významu. Vedl houbařskou poradnu a tvrdil, že bychom měli ve velkém vyvážet hlívu ústříčnou. Kvalitu těchto úvah nedovedu odpovědně posoudit. Mne, jak už jsem řekl, zajímají spíše problémy historické. Naposledy jsem se se zetěm zle pohádal kvůli Závišovi z Falkenštejna. Bylo mi silně proti mysli, když ho nazval středověkým playbojem!“

„To chápu,“ téměř zalkal kapitán, „ale nijak to neosvětluje Orobejlův skon.“

„To jistě ne,“ připustil učitel, „ale jasně to dokresluje jeho charakter. Orobejl byl plytký, senzacechtivý žrout. Podle mého názoru nemohl nijak jinak skončit. Kdyby nepozřel muchomůrku zelenou, zbodl by něco jiného. Napil by se louhu nebo třeba rtuti. Při objemu jídla, které tak hltavě konzumoval, muselo k nějaké-mu omylu zcela záko-nitě dojít.“ Svatopluk Ujec minil ve své úvaze pokračovat, ale naštěstí pro oba kriminalisty mu to nebylo umožněno. Ozvalo se zaskřípění dveří, což bylo neklamným znamením, že se právě vrátila paní Renata Orobejlová.

5.

Renatu se Orobejlovi nikdy nepodařilo náležitě vykrmit. Byla střídma, ukáz-něná v jídle i pití a ve vaření se příliš nevyznala. Přes-tože měřila téměř sto sedm-desát centimetrů, nevážila nikdy víc než padesát kilogramů. Přátelé Orobejlovi často vytýkali, že tloustne a spravuje se na úkor své utiskované a podvyživené manželky.

Nyní tedy byla Renata vdovou a černé šaty jí překvapivě slušely. Vypadala v nich důstojně a vznešeně. Právě přinesla z města balíček smutečních oznámení a jedno z nich podala otci.

Svatopluk Ujec štítivě převzal parte a začal je zkoumat.

„Pche!“ zasyčel vzápětí. „Význačný spisovatel a dramatik! Neuvěři-telné, co vše lze beztréstně prohlásit a vytisknout!“

S odporem hodil oznámení na stůl a pokračoval: „Význačný spiso-vatel je u mne Alois Jirásek. Nebo Jaroslav Vrchlický! Ti, kteří uka-zovali národu jeho velikost a nepitvořili se jako kašpaři! Já sám jsem se o cosi podobného snažil, ale zůstal jsem nepochopen. Napsal jsem jedenáct historických románů a devět dra-mat, z toho šest veršova-ných. Všechna díla byla poučná a vhodným způsobem doplňovala povinnou školní četbu. Přes veškerou snahu a pílí jsem však zůstal přehlédnut. Jak by také ne! Povězte mi, kdo dnes sedí v redakcích nakladatelství! Jsou to přízemní cynikové a polovzdělaná individua, která si libují v trivialitách a lascivnostech. Pivní tlachy jsou jim bližší než heroická minulost vlastního národa. Proto se nelze divit, že se Orobejl stal úspěšným autorem, zatímco pře-de mnou tak-zvaní kulturní pracovníci utíkali a dávali se zapírat. Jednou jsem se ponížil tak, že jsem svého vykutáleného zetě požádal o pomoc. Víte, co mi řekl? Že jsem zapšklý grafoman, kterého by nikdo nečetl ani za trest! Ano, to o mně prohlásila ta literární nula, jejíž pokleslé vtípkování a vulgární tlachání otravuje vkus naší mladé generace! To je mi pěkný význačný spisovatel a dramatik! Až umřu já, bude na smutečním oznámení pouze to, že jsem byl učitelem ve výsluž-bě! To je mi nějaká spravedlnost?“

Svatopluk Ujec učinil tragické gesto a opustil místnost, dáváje na vědomí své nejhlubší opovržení všem, kteří zůstali.

„Musíte otce omluvit,“ řekla Renata Orobejlová, „ale není už naděje, že by se změnil. Je nešťastný a nenávidí jakýkoliv projev veselí. Snad je to i tím, že mu maminka utekla s operetním komikem a poz-ději sama účinkovala v podařeném kabaretu. Také se ho hluboce dotklo, když napsal hrdinskou epopej o Slovanech z doby knížete Sába a v nakladatelství mu řekli, že by bylo možno dílo vydat po ur-čitých úpravách jako humoristický román. Když jsem se pak já pro-vdala za autora zábavné literatury, považoval to za útok proti své osobě. Po několikale-tém nepřátelství se k nám sice nastěhoval, ale Ji-řího nikdy nepřijal na milost.“

„To jsme pozorovali,“ přikývl Vápenec. „Jeho zášť je velice silná a po léta živená. Skoro to vypadá, že žít vedle takového člověka může být značné nebez-pečné.“

„Nesmíte to přeceňovat,“ minila Renata, „protože otec je mužem ve-likých gest, ale s činy byl odjakživa na štíru. V podstatě je velice bezbranný a Jiří ho tu snášel právě pro tuto vlastnost.“

„Byli bychom rádi,“ řekl kapitán, „kdybyste nám mohla věnovat ale-spoň pár minut. Jistě je to pro vás těžké, ale...“

„Samozřejmě,“ souhlasila manželka význačného spisovatele a dra-matika. „Posadíme se v salóнку a uvařím vám kávu. To je ostatně to jediné, co jsem v této domácnosti směla tu a tam udělat. Pochopi-telně kromě úklidu a mytí nádobí.“

Vaření bylo doménou Jiřího a do jeho hájemství se nesměl nikdo vměšovat.“

„Skvělý člověk!“ poznamenal Kotásek. „Jeho kuchařské knihy mají světo-vou úroveň!“

6.

Káva paní Renaty Orobejlové nebyla horší než v kterékoli restauraci. Ovšem také ne lepší. Kriminalisté ale nepřišli do domu smutku po-suzovat kvalitu kávy. Byli zvědaví na něco docela jiného.

„Nevěřím, že Jiří snědl tu muchomůrku doma,“ prohlásila Renata rozhodně. „Tak vyhlášenému kuchaři, jakým byl on, se něco podob-ného prostě nemohlo stát. Nikdy nedal do pokrmu nic nepatřičného a v houbách se vyznal jako málo-kdo.“

„Podle vašeho názoru se tedy otrávil jinde,“ řekl Vápenec zamyš-leně. „V Ježatci, v Čínské restauraci nebo u doktora Berušky.“

„Ta poslední alternativa mě velice překvapuje,“ zvedla obočí dáma v černém. „Pozoruhodné je už to, že Jiří k Beruškově vůbec šel.“

„Nebyli spolu zadobře?“ zeptal se kapitán.

„Od jisté doby spolu nemluvili,“ vysvětlila Renata, „a doktor Be-ruška se sna-žil, aby nakladatelství odmítlo vydat jeden z Jiřího ruko-pisů. Zdálo se mu, že je v něm zesměšněn.“

„A byl?“

„Do jisté míry ano. Jiří popisuje jednu z jeho oblíbených metod, kte-rou často doporučuje manželům žijícím ustavičně

spolu. Proti život-nímu stereotypu staví takzvanou rozdělenou dovolenou. Tento experiment spočívá v tom, že každý z manželů jede na čtrnáct dní někam jinam. Podle Berušky je to téměř všelék. Rozpadající se manželství se upevní, lhostejní lidé po sobě začnou toužit a žárlivci se uklidní. Možná že už jste o tom slyšeli.“

„Já ano,“ přiznal se Kotásek. „Dokonce jsem to navrhl manželce, ale ona mi málem vyškřábala oči.“

„My s Jiřím jsme to zkusili,“ přiznala se vdova. „S naším manželstvím to v té době nevypadalo nejlip a šli jsme si stále víc na nervy. Beruška k nám chodil na pravidelné ochutnávky, a když se dobře najedl, začal kázat o psychiatrii jako vědč věd a o úspěších s rozdě-lenou dovolenou zvláště. Řekli jsme si, že tu jeho vychvalovanou rozdělenou dovolenou zkusíme a postupovali jsme přesně podle jeho dispozic. Dopadlo to příšerně.“

„Zajímavé!“ zavrtěl hlavou poručík. „Řekl bych, že na tom něco je!“

„My jsme rozhodně své manželství neupevnili,“ konstatovala dáma, „a naopak se stalo to nejhorší, co se stát mohlo. Jiří si na té dovolené našel mladičkou milenkou a já jsem si také nepočínala zcela bezúhonně. Když jsme se vrátili k ro-dinnému krbu, byly z našeho vztahu pouhé trosky. Dokonce jsme začali uvažo-vat o rozvodu, ale na tako-vou složitou akci byl Jiří příliš líný. Zato se s chutí pustil do nového humoristického románu, ve kterém představil doktora Berušku jako psychiatrického hochštaplera. Dokonce mu úryvky z toho díla před-čítal k smaženým játrům.“

„A Beruška?“ zajímalo Vápenec.

„Zuřil,“ řekla vdova. „Přestože se vždycky holedbal svým smyslem pro hu-mor, tentokrát se urazil z hloubi duše. Třebaže mu v románu Jiří změnil jméno, tvářil se, jako by se ocitl na pranýři. Potom přestal docházet na ochutnávky a nejméně dvakrát týdně telefonicky vyhro-žoval. Vyvinul veliké úsilí, aby na-kladatelství odstoupilo od smlouvy. Tvrdil, že jde o rafinovaný útok proti celé naší vědě.“

„A uspěl?“

„Ani v nejmenším. Jiřího lektorovali lidé pevně v kramflecích. Navíc měli o Beruškových teoriích své mínění. Bylo rozhodnuto že román vyjde, a dokonce ve značném nákladu. Právě minulý týden dělal Jiří sloupcové korektury.“

„To je jistě pro doktora Berušku mrzuté,“ řekl Vápenec, „ale zřejmě se s tím dokázal nějak vyrovnat.“

„Což mě velice udivuje,“ pravila Renata, „protože až do této chvíle tomu nic nenasevďčovalo. Spíše jsem počítala s tím, že mezi nimi vznikne trvalá válka. Nechápu proč Beruška najednou tak změnil své stanovisko a dokonce pozval Jiřího na večeři. Co si od toho slibo-val?“

„To nám jistě poví doktor Beruška,“ řekl kapitán, „ale vraťme se ještě k tomu houbovému guláši, kterému váš zesnulý manžel říkal Ohňostroj chutí. Opravdu jste přesvědčena, že se v žádném případě nemohla do pokrmu dostat muchomůrka zelená?“

„Je to zcela vyloučeno,“ trvala na svém Renata. „Jiří se nemohl zmýlit!“

„A někdo jiný?“ upřesnil otázku Vápenec.

Vdova po humoristovi se zřetelně zarazila.

„Chápu, že otec na vás neučinil dobrý dojem,“ připustila, „ale věřte mi, že není schopen ničeho krom verbálního útoku. A potom, kde by, prosím vás, vzal tu smrtelně jedovatou houbu?“

„Na to jsem se vás chtěl právě zeptat.“

„Otec ani já jsme v posledních dvou letech na houbách nebyli,“ řekla Renata pevně, „a tatínek téměř neopouští domov. Představa, že by se nepozorovaně vy-tratil a odjel někam do lesů, je zcela absurdní.“

„Děkuji vám,“ přikývl Vápenec. „Dále vás už nebudeme zdržovat. Stejně to od nás nebylo příliš ohleduplné.“

Renata odevzdaně vzdychla. „Konáte pouze svou povinnost a zjiš-tění prav-dy je i v mém vlastním zájmu.“

Podala kriminalistům ruku a doprovodila je až k brance zahrady. Vápenec s Kotáskem se zamyšleně loudali po chodníku kolem plotu k místu, kde zaparko-vali auto.

„Pěkná zahrada,“ konstatoval uznale Kotásek. „Žádné košťálčení ani kytičkaření, ale opravdový park. Víš jakou cenu dnes mají vzrostlé lesní stromy?“

„Přibližně ano,“ řekl Vápenec. „Ale nevím, jak to souvisí s naším případem.“

„Nevím jestli to souvisí,“ usmíval se poručík, „ale mé houbařské srdce zave-lelo orlímu zraku, aby zatékal ke kořenům sličných sosen. Radil bych ti, abys učinil totéž.“

Vápenec tentokrát neoponoval. Zkoumavě pohlédl mřížovým plotu na Orobejlovu zahradu. Vzápětí se však jeho zrak zastavil v trávě pod jednou z překrás-ných borovic.

Kapitán překvapeně hvízdal. Rostl tu nádherný exemplář smrtelně je-dovaté muchomůrky zelené.

7.

Když Vápenec s Kotáskem vstoupili do redakce Ježatce, byl šéfre-daktor Du-šan Drozda zaměstnán psaním nekrologu. Zvěstoval čtená-řům, že odešel nejen velký umělec, ale i vzácný člověk. Dával si na tom mimořádně záležet, protože humoristé jen zřídka kdy odcházejí v plném rozkvětu sil. Daleko častěji se dožijí požehnaného věku, ve kterém obtěžují redakce svým předpotopním žertováním a domáhají se pozornosti těch, kteří by je podle jejich mínění měli považovat za žijící klasiky. Jiří Orobej se těchto ponurých konců nedomáhal a odešel ve chvíli, kdy byl ještě ve všeobecném povědomí. Dušan Drozda přerušil své dílo s bolestným povzdechem.

„Posaďte se,“ vybídl kriminalisty, „jsem vám plně k dispozici. Je to pro nás velká rána!“

„Pro nás taky,“ řekl upřímně Vápenec, „protože stále nevíme na čem jsme. Ale vy nám jistě pomůžete, abychom se pohnuli z místa.“

„Velice rád,“ souhlasil šéfredaktor. „Protože jestli někoho odchod Ji-řího Orobejla opravdu postihl, pak je to náš časopis. Jistě víte, že byl jeho stálým a velice aktivním spolupracovníkem.“

„Proto jsme za vámi přišli,“ přikývl kapitán. „A doufáme, že se spolu s námi nad tím nepříjemným případem zamyslíte. Prozatím s urči-tostí víme pouze to, že se otrávil, nebo snad byl otráven přední český humorista. Během pátečního od-poledne 2. září zde nebo někde jinde pozřel muchomůrku zelenou. Pokud nešlo o nešťastnou náhodu, za-jímal by

nás motiv. Kdo podle vás mohl mít zájem na smrti Jiřího Orobejla?“

Šéfredaktor na něho pohlédl téměř udiveně. „Téměř každý!“ vyhrkl potom. „Orobejl - to byl balvan, který kdekomu vadil už svou exis-tencí. Šlo o takzvaný literárně inflační typ. Tvořil lehce a velice in-tenzivně. Zabíral mnoho místa a odčerpával značné množství hono-rářů. To je pohroma pro autory, kteří se snaží prosadit. Takoví lidé nedávají nikdy vinu sami sobě, ale domnívají se, že jim sto-jí v cestě ten, který má úspěch. Myslí si, že by se jejich nemastné neslané hu-mo-resky staly světovými, kdyby nepřekážel ten, který bez problémů publikuje a jehož čtenáři vyžadují.“

„To je zajímavé,“ podivil se kapitán.

„Ale také dost nekonkrétní. Budeme vám vděční, když své myšlenky trochu upřesníte.“

„Pokusím se o to,“ slíbil Drozda. „Ale nejsem si jist, nakolik se mi to podaří. Orobejl, a na tom se jistě shodneme, byl znamenitým humo-ristou. Věnoval se společenské kritice, přičemž bravurně používal umělecké nadsázky. Tím si zís-kával a ustavičně rozšiřoval okruh ne-přátel. Mezi ně pochopitelně patřili ti, které si ve svých dílech bral na mušku, ale o ty vám zřejmě nejde. Připouštím, že ho mohli stěžít otrávit. Jenomže Orobejl byl trnem v oku celé řadě svých zdánlivých přátel. Měl úspěch, a to se tak snadno neodpouští. Psal knížky i scé-náře, publi-koval v novinách, v časopisech, a dokonce vystupoval na estrádách. Přitom se tvářil, jako by mu to vůbec nepůsobilo žádné potíže. Bezstarostně se usmíval a sunul svých sto dvacet kilo beze spěchu od redakce k redakci, od nakladatel-ství k nakladatelství. To je přece pro řadu autorů k vzteku! Víte co dá mnohým práce, než udají epigram, aforismus nebo povídku? Zřejmě si to vůbec nedovede-te představit! Je to pro ně úmorná, vyčerpávající dřina, která často není koruno-vána úspěchem. A přitom takřka denně potkávají obézního suveréna, který ze sebe chrlí povídky, reportáže i romány, jako by to byly ta nejjednodušší věc na světě. Člověk jako Orobejl dokáže v autorech s menším akčním rádiem probudit spoustu mindráků. Sa-mozřejmě ne ve všech. Vyskytnou se sebevědomí jedinci, kteří jsou přesvědčeni o své výjimečnosti, a jejich neúspěchy je v tom pouze utvr-zují. Vždycky totiž najdou v literární historii nějakého génia, který se mezi tupý-mi zabeđenými současníky neprosadil a o to na-léhavěji promluvil k budoucím generacím. Takové šťastné povahy se nad literárními úspěchy publikujícího au-tora jenom útrpně usmívají a přičítají je pouze jeho prostřednictvím nebo schop-ností podbízet se. Daleko víc je ovšem těch, kteří závidí a přejí kolegovi, který se ocitl na výsluní, jenom to nejhorší. Orobejl byl nesporně terčem těchto málo vznešených emocí, a proto je těžké na někoho ukázat prstem. Nehledě na to, že od závisti bývá ještě dost daleko k vraždě. Závist je naší národní nemocí, ale náro-dem vrahů prozatím ještě nejsme. Vy o tom máte přesnější informace, ale předpo-kládám, že můj názor plně potvrdíte.“ Vápenec i Kotásek šéfredaktorovým slovům pozorně naslouchali.

„Bylo to zajímavé,“ řekl kapitán, „ale přesto je třeba přejít od teorie k praxi. Začneme tou oslavou vašich padesátin. Jak k ní vlastně do-šlo?“

„Jako k převážně většině oslav,“ řekl šéfredaktor. „Termín znali všichni čle-nové redakce i nejbližší spolupracovníci předem. Pak se dozvěděli, že obdržíme při té příležitosti státní vyznamenání. Předpo-kládali, že uspořádám malou slav-nost, a já jsem je nemohl zklamat. Nebylo to pochopitelně nic velikého. V pátek v poledne jsme se sešli v kreslárně, abychom si trochu poklábosili o věcech a li-dech kolem humoru. Redakční elév přinesl z Blatničky demižon bílého vína a naše děvčata se postarala o chlebičky a obložené mísy. Kromě toho se nechali vidět vyhlášení kuchaři v čele s Orobejlem. Každý z nich přinesl nějakou speci-alitu ze své kuchyně.“

„Mistr Orobejl se představil svým Ohňostrojem chutí?“ zeptal se po-ručík.

„Ne, ne,“ zavrtěl hlavou Drozda. „Na ten mě pozval k sobě. Sem přinesl báječ-né špagety s parmazánem, které znamenitě chutnaly i za studena. Orobejl k tomu poznamenal, že italská kuchyně je velmi podnětná, ale slouží mu pouze jako výchozí bod vzrušující inspirace. Tvrdil, že profesionální kuchaři jsou příliš kožení a dbají na určitá vžitá pravidla, která jim brání v dosažení skutečných úspěchů. Ty může přinést jen odvážný experiment. Za pamlsky budoucnosti po-važoval Orobejl hybridní jídla, v nichž dojde ke spojení nejlepších výsledků různých světových kuchyní.“

„To mi hovoří z duše,“ zajásal Kotásek. „Staří Číňané například ne-znali špa-gety, ale některé jejich speciality se k těmto těstovinám znamenitě hodí. Nehledě k tomu, že je zde celá rozsáhlá oblast, která k experimentování přímo vybízí. Včera jsem si udělal žampiony a la kung-pao a byly znamenité!“

„Já jsem měl housku s paštikou a taky jsem se najedl!“ houkl mrzutě Vápenec. „Kdosi moudrý pravil, že člověk jí, aby žil, a nežije proto, aby jedl.“

„Zřejmě měl žaludeční potíže,“ usoudil Kotásek, „a s takovými lidmi je těžké vyjít. Ale Orobejl byl pozoruhodný člověk a kulinární od-borník.“

„To máte pravdu,“ přikývl šéfredaktor, „a jedině vaření, ochutnávání nebo debaty o jídle ho poněkud brzdily v tvůrčím rozletu. Jinak by popsal všechny zábavné časopisy a ostatní by si ani nevzli.“

„Vraťme se, prosím, k té oslavě,“ řekl kapitán, „protože právě zde byl odstar-tován ten houbový maratón, na jehož konci došlo k tragé-dii. Byla zde, jak víme, předložena jídla, v nichž se teoreticky mohla muchomůrka zelená vyskytnout, nebo kam mohla být dodatečně podstrčena. Jde o houby v kyselém nálevu v pro-vedení redaktorky Soukalové a o zeleninový salát výtvarníka Ptáčka. Bude zřej-mě ne-zbytné si s oběma redaktory promluvit.“

„Členkou redakce je pouze Květa Soukalová,“ upozornil ho Drozda, „Viki Ptáček je extrémní spolupracovník. Ale máte štěstí, právě v kreslárně pomáhá chlapcům lámat nové číslo Ježatce. Květu najdete v její kanceláři. Nesmíte na ni být zlí, protože se snadno rozpláče.“

„Nebudeme,“ usmál se poručík. „Jen se jí zeptáme, jak dělá ty houby v kyse-lém nálevu.“

8.

Květa Soukalová už na první pohled vypadala vyděšeně. Navíc ne-čekala, až na ni bude někdo zlý, a rozeštkala se takřka okamžitě.

„To je hrůza!“ naříkala a posmrkávala. „Kdo by si něco takového pomyslel? Vždyť vypadal tak zdravě!“

„Taky zdravý byl,“ upozornil ji Vápenec. „Možná trochu dýcha-vičný, ale na smrt to rozhodně nevypadalo. Škoda, že

měl rád houby!“

„Po mých houbách se mu to nestalo!“ téměř vykřikla redaktorka. „Nakládala jsem je sama a mohu přísahat, že ve skleničkách byly pouze bílé hříbky a mladé suchohříby hnědé. Sbíral je můj manžel, a ten je nesmírně opatrný. Každé podezřelé houbě se vyhne na sto honů!“

„No budiž,“ připustil kapitán. „Ale je tu ještě možnost, že někdo podstrčil jedovatou houbu mezi jedlé. Mohlo se to podle vašeho ná-zoru stát, nebo ne?“

Květa Soukalová se znovu usedavě rozplakala a dlouho nebyla k uti-šení.

„Stát se to mohlo,“ přiznala posléze, „protože tu byl strašný zmatek. Přijeli jsme šéfovi, jeden mluvil přes druhého a všichni ochutnávali z přinesených jídel bez jakéhokoliv pořádku. Lidé přicházeli a zase se vzdalovali, předsedávali, vy-právěli si anekdoty a chovali se velice nenuceně. Kdyby někdo chtěl Jirku otrá-vit, asi by to poměrně snadno dokázal.“

„Výborně,“ přikývl Vápenec. „A myslíte, že by se mohl mezi vámi někdo ta-kový vyskytnout?“

Redaktorka rozhodně zavrtěla hlavou. „Nedovedu si představit, že by se ně-kdo dostavil k oslavě šéfových padesátin s muchomůrkou v kapse. Navíc nikdo předem nevěděl, v jaké sestavě se tady se-jdeme. Jirka tu přece vůbec nemusel být!“

„Ale byl tu,“ zahučel kapitán, „a ten den neskončil nejlíp. Jak se při oslavě choval?“

„Jako vždycky,“ vzdychla Květa. „Hlaholil a cpal se. Všechna jídla okamžitě hodnotil a dával jim známky. Mé houby dostaly jedna mi-nus.“

„To je znamenitý úspěch!“ pochválil ji Kotásek. „Jak je vlastně dě-láte?“

„Recepty až potom!“ rozhodl Vápenec. „Mne by zajímalo, jaký vztah měli k Orobejlovi jeho spolustolovníci.“

„Různý,“ pípala Květa, „ale většinou ho neměli rádi.“

„Proč?“

„Zabíral moc místa na slunci, a to ve všem co dělal. Jedl za tři a psal za pět. Byl hlučný a stále měl dobrou náladu.

Nevěděl, co jsou to stresy, mindráky a kri-zové situace. Všem se posmíval a každému vykládal, co právě píše nebo co se natáčí podle jeho scénáře. Mno-hým, zejména těm, kteří sami nemohli prorazit, se to zdálo nevkusné a nesnesitelné. Ale Jirka to zřejmě vůbec nevnímal.“

„A jaký vztah jste k němu měla vy?“

Po této otázce se Květa Soukalová znovu mohutně rozbrečela. „Já jsem vědě-la,“ vzlykala, „že budu podezřelá. Asi už víte o Reném“

„O tom hotelu?“ podivil se Kotásek.

„O Reném Petrtýlovi,“ řekla redaktorka. „To je hudební skladatel, s kterým jsem chodila před sedmi lety. Chtěli jsme se brát.“

„No a?“ nechápal Vápenec.

„Nevzali jsme se,“ zalkla Květa, „protože Jiří Orobejl nedodržel svůj slib.“

„Tak počkat, zasmušil se kapitán. „Chtěla jste si brát Petrtýla nebo Orobejla?“

„Pochopitelně Petrtýla. Orobejl byl ženatý a tlustý. Ale René hrál na klavír v divadélku Na pavlači a také skládal poetické písně. Říkal jim Zelené šansony. Dost se líbily mladým lidem a odborníci předpoví-dali Renému slibnou budouc-nost. Právě tehdy psal Jiří Orobejl lib-reto k muzikálu Past na Karkulku a rozhlížel se po vhodném sklada-teli. Upozornila jsem ho na Reného a Jirka se seznámil s některými jeho písničkami. Byl jimi přímo nadšen, alespoň se tak tvářil. Téměř okamžitě souhlasil s tím, že Past na Karkulku zhudební René. Byli jsme oba v sedmém nebi. Na spolupráci s Orobejlem ještě nikdo ne-prodělal a úspěšný mu-zikál by znamenal hmotné zajištění, které René tolik potřeboval. Už jsme viděli budoucnost v těch nejrůzověj-ších barvách, když přišla ledová sprcha. Jirka na-bídl libreto Hudeb-nímu divadlu v Karlině a pochopitelně uspěl. Jenomže vedení diva-dla vzneslo námitky proti málo známému skladateli a Jirka se rázem otočil na obrtlíku. Ani se nepokusil Reného hájit. Přijal dramaturgův návrh a Past na Karkulku zhudebnil Dominik Baštář, který právě vy-hrál Bratislavskou lyru. Ne-dovedete si představit, jaká to byla pro nás rána.“

„Život přece nepadá s jedním muzikálem,“ namítl Vápenec.

„To jistě ne,“ souhlasila Květa, „ale byl konec naší známosti. René přijal místo korepetitora v brněnském divadle, začal chodit s jednou baletkou a za dva měsí-ce mi poslal svatební oznámení. V té chvíli bych snad opravdu byla schopná Orobejla zabít. Tím spíše, že dělal, jako by se vůbec nic nestalo. Chechtal se, vtipkoval a vyprávěl o magii indické kuchyně. Vůbec jsem se tenkrát nemohla z toho otřesu vzpamatovat.“

„Indická kuchyně má ovšem v sobě opravdu cosi magického!“ řekl zaduma-ně poručík Kotásek. „Když pojídám trojí maso na kari a rýži s kurkumou, zdá se mi, že slyším vysoké tóny fakírový píšť-aly a ohlížím se, jestli se mi za zády nepláží kobra!“

„Kdyby sis dal zavináče,“ houkl Vápenec, „ani by sis na fakíra ne-vzpomněl!“

„Dneska už to Jirkovi nezazlívám,“ vzlykla Květa do kapesníku. „Zvlášť když je po smrti! Ta nenávisť, kterou jsem vůči němu cítila, pominula několik měsíců po Reného svatbě. To jsem poznala inže-nýra Prejzu a brzy jsem se za něho pro-vdala. Není tak hezký jako René, ale zato je mnohem solidnější. Je na něho sto-procentní spoleh-nutí.“

„V tom případě jsem rád,“ řekl Vápenec, „že ty houby sbíral on.“

Načež se Květa Soukalová zcela nečekaně, ale o to bouřlivěji roz-plakala.

9.

Viki Ptáček vypadal jako divadelní tragéd. Měl výrazně vrásčité ob-ličeje, zně-lý baryton a na každém slově si dával záležet. Samozřejmě popřel, že by se poku-sil Orobejla otrávit, přestože si houby do salátu nasbíral sám. Oslavu Drozdových narozenin popsal podobně jako Květa Soukalová, ale jeho vztah k zesnulému byl daleko nepřítel-štější. „Dlouhá léta jsme s Orobejlem docela slušně vycházeli,“ deklamo-val, „a do-konce jsem mu ilustroval dvě knížky.“

„Jedna z nich byla kuchařka,“ skočil mu do řeči Kotásek.

„Správně,“ přisvědčil výtvarník, „a zdálo se, že naše spolupráce bude úspěšně pokračovat. Ale koncem jara minulého roku se Orobejl zbláznil. Až dosud mluvil většinou jen o jídle, ale nyní ho začala zajímat moderní psychiatrie. Tvrdil, že jejím stěžejním představitelem nejen u nás, ale v celé Evropě je doktor Beruška, jehož zbrusu nové teorie jsou objevné, revoluční a opravdu vzrušující. Nejvíce byl nadšen léčbou manželských neduhů pomocí oddělené dovolené.“

„To už jsme slyšeli,“ podotkl Vápenec.

„Pochopitelně,“ ucedil Viki Ptáček. „O tom slyšel už každý, protože doktor Beruška publikuje téměř tak často jako sám Orobejl. Ti dva se brzy spřátelili, a když se ukázalo, že psychiatr také amatérsky vaří, bylo z toho přátelství na ži-vot a na smrt. Jenomže Orobejl nerad zůstával u teorie. Jakmile začal horovat pro léčení potíží Beruškovým způsobem, chtěl to také sám zkusit. Prohlásil, že jeho vlastní manželství je v krizi, a naordinoval sobě i manželce čtrnáct dní oddělené dovolené. Jeho paní s tím odevzdaně souhlasila a vybrala si pobyt na chatě u Lužnice. Tehdy jsem učinil snad největší chybu ve svém ži-votě. Když si na tu chvíli vzpomenu, mám chuť něco rozkopat, rozšlapat nebo rozdrtit. Ale už se to nedá napravit. Navrhl jsem Oro-bejlovi, aby těch čtrnáct dní strávil s mou rodinou na mlejně u Ka-čáku. Přiznám se, že mě úmysly nebyly zcela nezištné. Říkal jsem si, že z koupání, rybaření a chození po houbách může vzniknout další zajímavá spolupráce. Stát se hlavním Orobejlovým ilustrátorem by rozhodně nebylo špatné. Ani ve snu mě nenapadlo, co z toho může vzejít a jakého hororu se nakonec dočkám!“

Viki Ptáček učinil dramatickou pauzu, která mu stoprocentně vyšla. Oba kriminalisté mu skutečně viseli na rtech.

„Samozřejmě jsem věděl, že Orobejl je na ženské,“ rozhodl se pokračovat výtvarník, „ale nijak mě to neznepokojovalo. Má žena nepatří k vyhlášeným sexbombám a o jejím temperamentu mohu říci jen to nejhorší. Byl jsem si jist, že mezi ní a Orobejlem k ničemu nedojde, ale zapomněl jsem, že mám také sedm-náctiletou dceru. Když jsem si to uvědomil, bylo už pozdě. Má dcera Liliana a Orobejl se stali milenci.“

„Zajímavé,“ konstatoval Vápenec. „Ale tak nějak jsem si představoval, že ty oddělené dovolené musí končit!“

„Pořádně mne to vzalo,“ přiznal se Ptáček. „Protože jsem si na holce dost zakládal. Rozhodně jsem měl o jejím prvním citovém vzplanutí úplně jiné představy. Když už jsem se - dost nerad - smířil s tím, že Liliana jednou potká muže, který ji okouzlí, věřil jsem alespoň, že to bude oduševnělý štihlý jinoch nabitý lyrikou. Místo toho se spustila s tlustým seladonem, jehož konstantní utlachenost byla nesnesitelná a téměř zdraví nebezpečná. Jako správný otec jsem se pokusil Oro-bejla inzultovat, ale ubránil se. Tak jsem alespoň seřezal dceru. Ne-mohu říci, že bych si tím nějak pomohl, spíše naopak. I když Orobejl odejel, láska trvala a rozhořela se s nezvyklou intenzitou. Dcera se zamílovala takovým způsobem, že jsme ji to nedokázali rozmluvit, a Orobejlovi to pochopitelně nesmírně lichotilo. Dovedete si to vůbec představit? Počkejte, mám tady někde její fotografii!“

Viki Ptáček sáhl do náprsní kapsy a vyňal z ní tašku, za jejíž rozměry by se nemusel stydět ani vrchní číšník nebo koňský handlíř. Chvilu se v ní soustředěně prohraboval a poté vytáhl obrázek subtilní dívky, která se tvářila velice mírně.

„Tohle je má dcera Liliana,“ pronesl Viki hlasem, jenž by znalci kla-siků patr-ně připomenul, zborcené harfy tón či ztrhané struny zvuk, „která darovala svůj panenský půvab největšímu žroutovi ve střední Evropě! Rytíř Falstaff - to byl proti Orobejlovi učiněný asketa a Kalvínův stoupenec! Co na tom odulém žvanilovi ta holka viděla? Jste schopni tu hrůzu alespoň pochopit?“

„Zřejmě to bude tím,“ hádal poručík, „že zdaleka ne všem ženám imponují asketové. Má žena například tvrdí, že tlustý muž v ní vzbuzuje pocit bezpečí. Někdo si spojila otylost se solidností a spolehlivostí.“

„Takhle na to asi Liliana nešla,“ zapochyboval Viki. „Spíše bych řekl, že se jí pomátly smysly po požití některého z Orobejlových jí-del. Kdoví, jestli neznal nějaké orientální koření, po kterém mladé dívky ztrácejí soudnost! Ale tohle bych přes veškerou bolest, kterou mi to způsobilo, dokázal přejít. Dokud jsem mohl doufat, že se jedná o chvilkové poblouznění, které včas skončí a obejde se bez následků, nutil jsem se do velkorysosti a dokonce do humoru. Orobejla jsem sice neobjímal, ale zdálo se mi nemožné, aby ta šílenost dlouho pokračovala. Mýlil jsem se. Liliana začala s tím bandaskou chodit ve-řejně a učila se nazpaměť celé pasáže z jeho románů. Jako by to byl bard českého národa! Když mi řekla, že se Orobejl rozvede a vezme si ji, vyhnal jsem ji z domova. Celkem šestkrát. Pak jsem se zapel a promluvil si s Orobejlem. Dal mi nový recept na nutria řízky, ale ji-nak s ním nebyla rozumná řeč. Tvrdil, že Lilianu miluje a že si ji také vezme, i kdy-bych se stavěl na hlavu! Prý mi bude i ochotně říkat tatínku, přestože jsem o de-vět let mladší než on. Za takové situ-ace jsem byl pochopitelně vzteky bez sebe!“

„A co děláte, když jste vzteky bez sebe?“ zeptal se kapitán.

„Jdu se uklidnit do přírody,“ řekl nešťastný otec. „Chytám ryby, sbírám samorosty, nebo jdu na houby.“

„Jaké houby máte na mysli?“ zeptal se zvědavě poručík.

„Pochopitelně jedlé,“ zamračil se Viki. „Přednost dávám houbám hříbovým, ale rád seberu i bedlu nebo muchomůrku růžovou.“

„Tou barvou jste si jist?“

„Naprostě. Jako výtvarníka mě nemůžete podezírat z barvosleposti.“

„To opravdu těžko,“ souhlasil Vápenec. „Ale přesto se vraťme k té muchomůrce zelené. Dovedete ji bezpečně poznat?“

„Ovšem“

„A roste jich touto dobou u vás na Kačáku dost?“

„Jako všude jinde.“

„Vy jste nesebral ani jednu? Třeba náhodou?“

„Proč bych to, prosím vás, dělal?“

„Důvod není tak absurdní, jak se vám zdánlivě jeví. Vaše zášť vůči Orobejlovi měla přece dost hluboké kořeny.“

„Dejme tomu,“ zahučel Viki. „Ale takových lidí byly desítky. Těch, kteří by z různých důvodů rádi chňapli Orobejlovi

po krku, byste se nedopočetl.“

„Například?“

„Rozdávání tipů není mé řemeslo,“ řekl Ptáček, snaže se o hrdinský postoj. „Ale na to, že byl Orobejl krajně neoblíbený člověk, můžete vzít jed!“

„Domníval jste se,“ přešel Vikiho poznámku Vápenec, „že se vám podařilo dceru nakonec přemluvit, že se s Orobejlem rozejde?“

„To ne,“ připustil Viki, „protože je vzteklá po mně. Už jsme na sebe poslední dobou jenom řvali. Jestli jsem v něco doufal, tak spíš v to, že se Orobejl zblázní do někoho jiného. Občas se mu to stávalo. Teď se ale polepšil a jeho stálost mi šla pořádně na nervy.“

„A přesto jste se k ničemu neodhodlal? Zůstal jste jen u verbálních projevů nesouhlasu?“

„Co jsem měl, podle vás, dělat? Psát anonymy a obvinít Orobejla z politické nespolehlivosti? Tohle se přece dělá dost často!“

„Dá se, zejména v rozrušení, podniknout i něco jiného,“ řekl Vápenec, „ale to vy popíráte.“

„Jo, to popírám,“ přikývl Viki Ptáček. „Orobejl byl netvor, ale nikdy mě nena-padlo ho otrávit. A muchomůrku zelenou jsem neměl v ruce už bůhví kolik let. Stačí?“

„Prozatím ano,“ děl Vápenec. „Alespoň mně.“

„Mně taky,“ přidal se Kotásek. „Jenom mi ještě dejte recept na ten houbový salát, který prý v redakci všem náramně chutnal!“

10.

„Ještě na něco jsem si vzpomněl,“ řekl kriminalistům Dušan Drozda při jejich odchodu z redakce, „a myslím, že to pro vás může být do-cela zajímavé. Právě totiž uvažujeme o tom, že budeme otiskovat na pokračování nové Orobejlovo dílo. Mám tu jednu kopii navíc, a tak si ji můžete prostudovat. Jmenuje se Neza-držitelné vzestupy.“

„Myslíte, že by to mohlo nějak souviset s tím co se stalo?“ zeptal se Vápenec.

„To bych raději nechal na vás,“ usmál se šéfredaktor, „ale je to věc, která, pokud se ji skutečně rozhodneme publikovat, značně rozbouří hladinu veřejného mínění. Ne že by Orobejl odhaloval nějaké nové skutečnosti, ale na ty staré posvítí velice efektním způsobem. Po-važte, jak na to šel. Nejprve objel všechna místa kolem Prahy, kde se staví rodinné vily. U těch luxusních, miliónových, se zajímal o majitelovo povolání a zjistil, že jeho původní odhad byl velice přesný. Svá sídla si tu vybudovali většinou číšníci, řezníci, zelináři a řemeslníci s možností vedlejší výdělečné činnosti. To předpokládal, a tak to jen statisticky doložil. Potom využil své bodrosti a schopnosti nenu-ceně komunikovat s různými typy lidí. Scházel se v hospodách i v luxusních restauracích s těmi, kteří se měli stát hrdiny jeho nové sa-tiry, aniž o tom měli nejmenší tušení. Měli radost, že se s nimi baví známý spisovatel, a tak mu při skleničce vyzvonili bezpočet velice zajímavých podrobností. Orobejl se seznámil s obrovským počtem fint, úskoků a variant roz-krádání ve všech hlavních oborech lidské činnosti. Pečlivě si je zaznamenával a sestavil velice zajímavou stu-dii o těch, kteří nezadržitelně směřují k vytouže-ným vidinám blaho-bytu.“

„Nebo taky do kriminálu,“ řekl suše kapitán. „Taky o tom ledacos víme.“

„V tom vás rozhodně nepodceňuji,“ ujistil ho Drozda. „Ostatně, i my denně dostáváme do redakce řadu materiálů, které o tomto problému pojednávají. Ně-ktelé jsou téměř absurdní. Ale to, jak je roztřídil a ja-kým způsobem je čtenářům servíruje Orobejl, to je přece jen něco docela jiného. Máte možnost to posoudit sami a řeknu vám rovnou, že bych se dost divil, kdybyste v té knížce neobjevili jeden z mož-ných motivů.“

„Ta věc přece ještě nevyšla,“ poznamenal kapitán. „Knížně ani u vás na po-kračování.“

„Jenomže už dávno není tajemstvím,“ informoval ho Drozda, „a to díky Orobejlově bezměrné tlachavosti. Ten člověk dovedl mnohé, ale rozhodně ne držet jazyk za zuby. Vykvával všechno, co věděl, a samozřejmě také to, na čem právě pracoval. Tak se stalo, že se mlu-vilo o jeho Nezadržitelných vzestupech dřív, než vůbec bylo rozhod-nuto, kde a v jaké podobě vyjdou. Mnoho z těch, o kterých Orobejl píše, mu už vyhrožovalo, a to dost ostře. Dokonce jsem si v Čínské re-stauraci všiml, že obsluhující personál, který byl vždycky s Oro-bejlem takřka v rodinném vztahu, se tentokrát k němu chová chladně, až nepřátelsky. Důvod byl zcela zřejmý.“

„Tím jste mě nepotěšil,“ zahučel Vápenec. „Jestli se na něco netě-ším, pak je to výslech lidí, kteří se nestydí předkládat nevinným li-dem pepřeně žízaly a vlaš-tovčí hnízda ve vlastní št-ávě!“

„Já si s nimi zase promluví docela rád,“ těšil se Kotásek, „protože taková debata může být v mnohém nesmírně inspirující.“

„Poněkud mi Jiřího Orobejla připomínáte,“ řekl šéfredaktor, „i když do jeho váhy máte ještě hodně daleko.“

„Také velice rád vařím,“ přiznal se poručík, „ale mé úspěchy jsou proti mis-trovým výbojům skromné. Spíše jen napodobuji své veliké a nedostizné vzory. Rád bych také zkusil Orobejlův guláš Ohňostroj chutí, ale v žádné z jeho kucha-řek jsem na něj nenašel recept.“

„Myslím, že jej dosud nepublikoval,“ zamyslel se šéfredaktor. „Na druhé stra-ně zase nevěřím, že by to bylo tajemství, které nelze odha-lit. Jak už jsem říkal, Orobejl si nedokázal nic ponechat pro sebe, kromě honoráře, pochopitelně. Urči-tě se o ten recept podělil s celou řadou lidí, dost možná i se mnou. Jenomže mne tyhle věci příliš ne-zajímají, vzhledem k tomu, že mé kuchařské umění neodvola-telně skončilo u vajec natvrdo.“

„Takže mám naději,“ vydechl slastně Kotásek, „a upřímně vám dě-kuji za povzbuzení!“

„Rádo se stalo,“ řekl Drozda. „Kdybych se dozvěděl něco bližšího, neopome-nu vás informovat.“

11.

„Mám hlad,“ prohlásil Vápenec, když se s Kotáskem ocitl na rušné ulici před redakcí. „A přímo naproti je solidní automat. Což si tam dát párek s hořčicí nebo dršťkovou polévku?“

„Rovněž mám hlad,“ řekl Kotásek, „ale rád bych jej ukojil úplně ji-ným způ-sobem. Máme přece namířeno do Čínské

restaurace.“

„To nemyslíš vážně!“ zděsil se kapitán. „Nikdo mě nemůže donutit, abych jedl játra z potkanů v sójové omáčce nebo dušené rákosí v růžovém oleji! Jsem solidní člověk a naše rodina si nikdy nepotrpěla na výstřednost. Pochutnali jsme si na buchtách s tvarohem i na olo-mouckých tvarůžkách. Zato jsme se štilili rodi-ny cestovatele Da-nička, protože v jejich domě se jedla žabí stehýnka, raci a hle-mýždi.“

„Já bych raději obědval u Daníčků,“ přiznal se Kotásek, „i když sám materiál nikdy není dostatečnou zárukou kvality. Mnohem důležitější je jeho zpracová-ní. Když jsem naposledy dělal hlemýždě...“

„Ty taky?“ zbledl Vápenec. „Kam se ten svět jenom řítí? Hlemýždi, shnilá vejce...“

„Olomoucké syrečky jsou v podstatě shnilé mléko,“ upozornil ho Kotásek, „a tvaroh v buchtách rovněž. Ale o to vůbec nejde. Když se odhodláme něco pojíst, měli bychom myslet nejen na ukojení hladu, ale i na vyvolání četných chuť-o-vých vjemů. Lidská vynalézavost v technice i jiných odvětvích jde ruku v ruce s výboji kulinárními, a to je třeba respektovat. Nemám nic proti škubánkům nebo nudlím s perníkem, ale pohybovat se na půdě gastronomického pravěku, který u nás vlastně zákonitě vznikl z bída třicetileté války a četných moro-vých epide-mií, je pro mne nesnesitelné. K čemu by existoval pokrok, kdybychom se tvrdo-šijně cpali zemlbábou a chlupatými knedlíky?“

„Bosáky nech na pokoji!“ zlobil se kapitán. „Už ti chybí jenom krů-ček, abys plivl po Magdaleně Dobromile Rettigové, a to byla národní buditelka.“

„Přesto ovlivnila českou kuchyni dost negativně,“ mínil poručík. „Její vinou se u nás konzumují vysoce kalorická jídla s ohromným množstvím mouky, tuků a cukru.“

Kapitán se zachechtal. „To je zajímavé,“ poznamenal, „že ty, od-půrce vysokokalorické kuchyně, jsi cvalík k pohledání, a já bych se dokázal protáhnout klíčovou dírkou. Mohl bys mi to vysvětlit?“

„Ovšem,“ přikývl Kotásek. „Je to tím, že oba jsme velice nedůslední. Ty se odbýváš v automatech a způsobuješ si zažívací potíže, které co nevidět přeros-tou ve velké katary a možná i v něco horšího. Naproti tomu já jím zdravě, na úrovni, ale moc. Potřebnou normu několikrát překračuji, což má negativní vliv na mou štíhlou linii.“

„Jsi zkrátka mlsoun, který myslí jen na jídlo, a takový postoj je de-gradací rozumného a vznešeného lidství.“

„Ale proč?“ žasl Kotásek. „Člověk je přece nejen rozumný, ale i mlsný. Je jediným tvorem na této planetě, který se zabývá krmí s do-slova hříšným zauje-tím, v němž si rozum i vášně přijdou na své. Ve-verka si rozlouskne ořech, aniž přemítá o jeho možném okyselení či opepění, opice slupne banán bez dalších požadavků na zdokonalení chuti, kos sezobne žízalu bez velké oblohy a hyenu skvrnitou ani ne-napadne, že by si před zdechlinou měla stříhnout aperitiv. Všich-ni tvorové této planety, s výjimkou člověka rozumného, konzumují po-travu ví-ceměně proto, že je jednou z hlavních podmínek jejich další existence. Nemají zapotřebí vylepšovat si ji nějakými rafinovanostmi a fantaziemi. Trvají toliko na kvantitě a kvalitě za jistých okolností sice přijímají, leč neovlivňují. Člověk naopak přikládá zchutňování pojídaného mimořádný význam. Každá nám zná-má civilizace to v plném rozsahu potvrzuje. Mezi kuchaři minulosti byli oprav-doví ve-likáni.“

„Například M. D. Rettigová,“ trval na svém Vápenec.

„Ale i mnozí jiní,“ přešel invektivu Kotásek, „a právě ve staré Číně žili velko-lepí kuchařští géniové, z jejichž umu budeme ještě dlouho čerpat. Cožpak nepa-tří k skutečným velikánům lidé, kteří obohatili naši tabuli o pokrmy tak zname-nité, že se kolem nich přehnal století plná válek, revolucí i náboženských bouří, aniž je smetla mezi nepo-třebné haraburdí? Změnilo se mnohé. Vzhled stolů s jíd-lem, vzory ubrusů, jídelní přístroje a především společenský původ strávníků. Na faraónově oblíbeném jídle si dnes pochutnává vedoucí Mototechny a čínského mandarína bez problémů nahradil třeba účetní z rukavič-kářských závodů. Rádi a bez rozpaků mlsáme to, co vznikalo ve světových kuchyních po celá tisíciletí, a ještě si troufáme to vylepšo-vat!“

„Kalvín na vás, vy nestydatí žrouti!“ hartusil kapitán. „Ten prý v Že-nevě za-kázal jíst i marmeládu a prožranost přísně trestal. Ty bys u něj skončil na hranici, a jak tak na tebe koukám, smažil by ses dost dlouho.“

„Jde o to,“ děl Kotásek, „jaký postoj by tento náboženský fanatik za-ujal k dršťkově polévce a knedlíkům se zelím. Možná že bychom na hranici skončili oba, i když ve jménu různých ideálů.“

„Pro mne za mne,“ uzavřel debatu Vápenec, „jdi si klidně na hou-senky po sečuánsku a dej si chutnat. Já si půjdu zkazit žaludek pár-kem nebo tlačenkou s cibulí a přibližně za hodinu za tebou naklušu do toho orientálního doupěte. A abych nezapomněl! Pro jistotu si tam nedávej žádné houby!“

12.

Poručík Kotásek si v Čínské restauraci náramně pochutnal. Popustil uzdu své vrozené nestřídmosti, která nebezpečně hraničila s obžer-stvím, a zkonsumoval kromě salátu, v němž nechyběly houby, slad-kokyselá hovězí maso, kachnu s mandlemi, plátky kapra Liu, kuře kung-pao a švej-ču-žou. Bylo mu blaze a svět mu připadal nesmírně krásný, přestože se po jeho povrchu procházeli rafinovaní vrazi, které byl nucen chytat za pakatel, přesněji řečeno za tři a půl tisíce čistého měsíčně.

Kapitán Vápenec se o tento požitek připravil. V automatu snědl opé-kanou klobásu a u pouličního stánku se dorazil dvěma kousky bram-boráku. Cestou do čínské restaurace pociťoval nepříjemný tlak v ža-ludku a ustavičně říhal.

Nicmé-ně byl přesvědčen, že tento stav je normální, a v duchu litoval baculatého spolu-pracovníka, který pro-padl pojídání exotických fujtajblů. Na místo určení dorazil pln zá-bran, které neměly daleko k naprostému odporu. Do čínské restau-race vstu-poval jako evangelický pastor do vykřičeného domu a cítil, že by mu vůbec ne-bylo proti mysli odhalit vyhlášené restaurační za-řízení jako nebezpečné travičské doupě.

Když spatřil spokojeného a usměvavého poručíka Kotáska, jeho chmury na čele ještě vzrostly. „Jak to s naším národem dopadne,“ napadlo ho, „když i při-slušníci naší Policie budou pojídat bobří oháňky na česneku nebo mleté ješterky s seferonkami?“

Ale to už Kotásek mával od stolu, neboť si uvědomoval, že jídlo nemůže být jedinou náplní jeho pracovní doby.

Zamířil ke kapitá-novi, který měl k usměvavosti dost daleko.

„Něco pozoruhodného?“ zavrčel Vápenec.

„Kdybych sbíral autogramy, přišel bych si na své,“ řekl Kotásek. „Sedí tu dva národní a čtyři zasloužilí umělci. Dále je tu zpěvačka pop music, aspirující na Zlatého slavíka, herec, kterého jsme vysly-chali pro mravnostní delikt, a podni-kový ředitel, podezřelý z příjí-mání úplatků. Ostatní neznám, ale někteří jsou mi povědomí.“

„To není důležité,“ mínil Vápenec. „Naše zájmy jsou jednoznačné upnuty k problémům travičství. Dal sis houby?“

„Dal. Je-li to disciplinární přestupek, žádám o potrestání.“

„Je to jenom tvé osobní riziko. Nic víc. Ale teď je na čase popovídat si s kom-petentními činiteli!“

13.

Vedoucí restaurace Ježdík nebyl návštěvou kriminalistů nijak nad-šen, ale něco takového se nedalo ani očekávat.

„Jsem nesmírně zaneprázdněn,“ brblal, „a právě nyní mi telefonoval ministr, abych zajistil stůl pro hosty z Belgie. Je-li to ale nutné, pojďte na chvíli do mé kanceláře!“

Nutné to bylo, a tak Vápenec s Kotáskem vstoupili do míst, odkud je řízen chod jednoho z nejznamenitějších gastronomických podniků.

„Posadte se, prosím,“ ukázal Ježdík na pohodlná křesílka, „a povězte mi, čím vám mohu prospět.“

„Jistě víte,“ sedl si Vápenec, „že byl otráven náš přední humorista Jiří Orobejl. Snědl muchomůrku zelenou.“

„Ty, prosím, u nás nepodáváme v žádné úpravě,“ odvětil pohotově Ježdík. „Jediná houba, kterou lze u nás konzumovat - většinou v ze-leninovém salátu -, je takzvané Jidášovo ucho.“

„Brrr!“ ušklíbl se Vápenec. „A není to jedovaté?“

„Ovšemže ne,“ usmál se Ježdík. „Je neškodné v jakémkoli množství. Pro čín-ské saláty je zcela nezastupitelné, přestože se mi sám Mistr Orobejl pokoušel namluvit, že jej úspěšně nahrazuje václavkami.“

„To musím zkusit,“ zašeptal spíše pro sebe Kotásek.

„Ale úmyslné by se nějaká muchomůrka do těch vašich salátů namí-chat dala!“ domníval se kapitán. „Kdybyste měli zájem některého z hostů otrávit...“

„Vy račte být u nás ponejprv, že ano?“ zašveholil vedoucí pobaveně. „Jinak byste věděl, že předkládáme pokrmý celé společnosti, která si u nás objednala stůl. Hosté si objednají řadu jídel a kombinují je dle vlastního uvážení. Nabírají si z předloženého množství sami. Každý preferuje jiný pokrm, a my do jejich vý-běru nezasahujeme. Kdyby kdokoliv z nás vložil, dejme tomu, do salátu jedova-tou houbu, neměl by jistotu, že nebezpečné sousto dostane ten pravý. A už vůbec by nepochodil u Mistra Orobejla. Ten by jinou houbu, než je Jidášovo ucho, oka-mžitě poznal a záměnu by nám nesmlčel. To byl veliký znalec, pane!“

„Přesto je bradou vzhůru,“ konstatoval Vápenec. „Po houbě, která se mu do-stala do jídla, aniž si toho všiml.“

„A jste si jist,“ zaútočil Ježdík, „že se to stalo právě u nás?“

„Je to dost pravděpodobné,“ tvrdil neopodstatněně kapitán, „protože se tady cpal nejméně dvě a půl hodiny!“

„To souhlasí,“ přikývl Ježdík, „ale přesto je taková možnost krajně nepravdě-podobná.“

„Ale je možná,“ trval na svém kapitán, „a při jisté dávce zručnosti a rafínova-nosti jistě uskutečnitelná. Připouštím, že k podstrčení jedo-vatě houby do někte-rého z jídel nemohlo dojít v kuchyni, ale na druhé straně jsem přesvědčen, že se tak mohlo stát u stolu.“

„Dejme tomu,“ řekl téměř lhostejně vedoucí, „a koho vlastně račte podezírat? Mistrovy spolupracovníky, nebo někoho z našeho perso-nálu?“

„Tím si právě nejsem zcela jist,“ zahučel Vápenec. „Vy v této věci nemáte svůj názor?“

„Mám,“ řekl Ježdík, „ale nepřejte si ho slyšet!“

Kapitán se zamračil, neboť taková odpověď mu připadala nepatřičná.

„Máme jisté informace,“ děl téměř výhružně, „o změně chování va-šeho per-sonálu k Jiřímu Orobejlovi. Zajímalo by mě, co o tom víte.“

„Úplně všechno,“ usmál se Ježdík. „Mistr Orobejl byl totiž našim dlouholetým stálým hostem a utratil zde značnou část ze svých hono-rářů. Vždy byl srdečně vítán a naše vztahy přerůstaly z ryze komerč-ních do téměř přátelských. Mistr Orobejl rozuměl jídlům, dovedl ocenit naši práci a sám znamenitě vařil. Debaty s ním byly velice za-jímavé a plodné. Často přicházel na taková řešení a varianty pokrmů, že jsme nevycházeli z údivu. Navíc byl znamenitým vypravěčem, který mohl okamžitě přednášet v hotelové škole a měl by zaručený úspěch. Z těchto faktů vycházelo i naše chování k němu. Jestliže se poněkud změnilo, bylo to výlučně Mistrovou vinou. Napsal totiž, a to jsme nedovedli pochopit, protikuchařský a protičíšnický pamflet.“

„Taky protifeznický a protizelinářský,“ doplnil ho Vápenec, „ale ten jste pře-ce nemohli číst.“

„Určitě v něm nenapadal Čínskou restauraci,“ byl si jist Kotásek. „To by pře-ce podřezával větev, na které seděl!“

„Nešlo o naši restauraci, ale o celý stav,“ zdůrazňoval Ježdík, „a Mi-str si zřej-mě vůbec nedovedl představit morální škody, které by zve-řejněním svého hano-pisu způsobil. Mezi lidmi pracujícími v pohos-tinství je přece třeba rozlišovat. Do našich provozoven přichází jistě řada individuí, která se zde chtějí obohatit. Tomu lze těžko zabránit, protože restauraci je mnoho a personál v nich nemůže být stopro-centně kvalitní. Ale je tady důvod k nějaké paušalizaci? Pohostinství je třeba také vidět jako souhrn zapálených a vysoce kvalifikovaných pracovní-ků. Naše provozovna - to je koncertní těleso! Umělecký soubor, jehož výsledky jsou souměřitelné s evropskými i světovými špičkami. Navštěvují nás národní umělci, ministři i význačné osob-nosti ze zahraničí. Všichni jsou spokojeni, ba nadšení. Máme krásný pocit z dobře vykonané práce a jsme hrdi na to, že zde můžeme pra-covat. Tak je tomu i v celé řadě dalších špičkových provozoven. No, a v této situaci bude uveřejněn Orobejlův nedomyšlený pamflet. Do-vedete si představit, co mezi lidmi, a zejména v řadách těch nejméně informovaných způ-sobí? Na pranýři se ocitnou ne zloději, kteří se do některých našich restaurací vetřeli, ale většinou kuchaři a číšníci, je-den jako druhý! Snad si myslíte, že pře-háním, ale

já jsem přesvědčen, že ani dost málo. Pro čtenáře se staneme členy zavrženíhodného klanu, který cizopasí na těle společnosti. Proto jsme Místra Orobejla požádali, aby svou novou práci neuveřejňoval.“

„A on?“ zeptal se Vápenec.

„Vysmál se nám,“ řekl vedoucí, „a prohlásil, že by to bylo totéž, jako kdyby-chom my udělali znamenitou kachnu na pomerančích a potom ji hodili do popel-nice. Tvrdil, že jeho kritika se nás netýká, a do-konce žasl nad naší vztahovačností, kterou prý u umělců vůbec ne-předpokládal. Jenomže my víme své. Začne-li hon na kuchaře a číš-níky, nikdo nemůže vědět, jak to dopadne.“

„Řeč se mluví a pivo pije,“ ozval se filozoficky Kotásek. „Podívejte, když napsal Zola svůj pověstný protialkoholický román Zabiják, myslíte, že si kvůli tomu někdo odepřel frťana?“

„To nemohu posoudit,“ pokrčil rameny Ježdík, „ale je mi známo, jak jsou čteny Orobejlovy knihy. Vycházejí ve velkých nákladech a bý-vají často zfilmovány. To nám nemůže posloužit. A tak se také nelze divit, že jsme byli na Místra patřič-ně rozezleni.“

„Co to znamená?“ zeptal se Vápenec. „Čeho je schopen člověk, který je pat-říčně rozezlen?“

„To prosím záleží na okolnostech, a taky na temperamentu,“ soudil Ježdík. „U nás nelze nějakou neuváženou reakci očekávat. Jsme pr-votřídní luxusní pod-nik. Naši pracovníci si váží toho, že zde mohou pracovat, a proto nevěřím, že by se dali vyprovokovat k zbrklosti nebo neprozřetelnému jednání. Jiná je otázka, jak to dopadne jinde.“

„Teď už na tom příliš nezáleží,“ dal se slyšet vápenec. „Nemyslím, že by ku-chařská nebo číšnická nenávist šla tak daleko, aby se některý představitel těchto vážených řemesel rozhodl zhanobit Orobejlův hrob.“

Ježdík smutně přikývl. „Máte pravdu. Ale rozhodně není spraved-livé, když nám někdo vyhlašuje válku. To je přece podlost. Navíc je útok na číšníky a ku-chaře nesmírně snadný. Ale troufl by si někdo vystoupit podobným způsobem třeba proti učitelům? Napadl by ně-kdo takhle bezostyšně hasiče! To nikoho ani nenapadne!“

„Jestli to nebude tím,“ zamyslel se Vápenec, „že učitelé ani hasiči si nestaví ve velkém miliónové vily!“

14.

Vápenec s Ježdíkem si rozhodně nepadli do oka. Proto se musel ujmout slova poručík Kotásek, což učinil s přívětivostí jemu vlastní.

„Mne by strašně zajímalo,“ řekl, „jak to bylo s Orobejlovou vynalé-zavostí v pokrmech. Vyměňovali jste si recepty?“

„Takhle by se to říct nedalo,“ odpověděl po chvilce přemýšlení Jež-dík, „pro-tože já jsem profesionál a on byl amatér. Nemohl jsem dost dobře akceptovat jeho nápady, kterých bylo bezpočet, i když mě za-jímaly, zejména pokud se týkaly čínské kuchyně. Ta však má svou tradici a zabývají se jí znalci na celém světě. Amatér si může dovolit spoustu zajímavých experimentů, které profesionál musí oželeť. Ji-nak by se nutně zesměšnil. Orobejl dosahoval zajímavých chutí tím, že používal koření a přísady, které staří Číňané neznali a ani v mo-derní čínské ku-chyni se nevyskytují. Jako česká hospodyňka neudělá pomerančové či banáno-vé knedlíky posypané burskými oříšky, a ani ji takové zvěrstvo nenapadne, tak nemůže profesionální kuchař z čin-ské kuchyně sáhnout po koření nebo jiné su-rovině, která je typická třeba pro karibskou oblast. To prostě nejde. Orobejl naše zábrany neměl a díky svému smyslu pro chuť vytvořil řadu výtečných hybrid-ních pokrmů, jimiž udivoval společnost.“

„Znáte houbový guláš, který Orobejl nazval Ohňostrojem chutí?“ ze-ptal se poručík. „Dost se jím prý pyšnil.“

„On se pyšnil vším, co kdy vytvořil,“ usmál se Ježdík, „a svých gu-lášů si vážil víc než své tvorby literární. Jenomže na této půdě se ho-vořilo spíše o čínské ku-chyni, a s tou nemá Ohňostroj chutí nic spo-lečného.“

„Takže neznáte jeho složení?“

„Ani přibližně. Nepídil jsem se po něm, protože sám houby nesná-ším. Leží mi dlouho v žaludku.“

„Škoda,“ vzdychl Kotásek. „Tolik jsem o něm slyšel, že bych si ho tuze rád doma udělal.“

„Jste také kuchař amatér?“

„Snad je to na mně alespoň trochu vidět. Ale tak, jak jsem si dnes pochutnal u vás, se mi ještě doma nepodařilo.“

Ježdík se zatvářil polichoceně.

„Takové zjištění není pro vás hanbou, i když nám působí radost,“ prohlásil. „Myslím, že si jakoukoliv chválu zasloužíme, a také ji ve-lice často sklízíme. A ne od leďajakých lidí!“

„Také sem prý chodí psychiatr doktor Beruška?“

„Ano. Kdysi sedávali u jednoho stolu s Mistrem Orobejlem. Později se z ně-jakých důvodů rozkmotřili a chodili sem každý zvlášť.“

„Ten důvod neznáte?“

„Říká se, že Orobejl napsal něco proti psychiatrům. Stejně je to divné pov-o-lání, když člověk musí soustavně někoho napadat a urá-žet!“

„Ale v ten den, kdy byl Orobejl otráven, se s Berušskou opět smířil. Dokonce natolik, že k němu odjel na večeri.“

„To dříve činil často. Doktor Beruška patří mezi známé kuchaře amatéry a velice rád hostí kulinární znalce, kteří jsou ovšem povinni projevovat nadšení. Musí hýřit hlasitou chválou a neskrývaným ob-divem.“

„Chápu,“ přikývl Kotásek. „Také jsem tak ješitný.“

„To nemá s ješitností nic společného,“ tvrdil Ježdík. „Každé umění má smysl jen tehdy, když je konzument dokonale prožívá. Poslou-cháte-li klavírní koncert, svésíte hlavu, přivřete oči a plně se soustře-díte na hudbu. Jste-li na veselohře v divadle, předpokládá autor i herci, že se budete hlasitě smát. Jestliže je vám dopřáno obědvat nebo večeřet v domě kuchařově, sluší se říct nadšením, po-mlaská-vat při každém soustu a všemožně vzdávat hold tvůrci. To je obvyklý ri-tuál, který patří ke každé hostině.“

„Snad abychom šli,“ ozval se Vápenec, který naslouchal předešlým slovům s krajní nelibostí. „Ještě že na mně nikdo nevyžaduje, abych říčel rozkoší při tla-čence s cibulí!“

15.

K domu, v němž Beruška bydlel, dorazili Vápenec s Kotáskem bez větších obtíží. Pak už to bylo horší, protože chybělo jakékoli označení. Jmenovky byly nečitelné a rezavé schránky na dopisy jako by chtěly obyvatele domu utajit. Naštěstí se jako deus ex machina obje-vila správcová. Neměla ráda okounějící občany, alespoň ne v domě, který by měla uklízet. Tuto povinnost sice zřetelně zanedbávala, ale zato jí neušlo, když dva neznámí chlápkové nejistě přeshlapova-li v průjezdu. Houkla na ně, co tu vlastně chtějí, a dočkala se přijatelné odpovědi, která byla zároveň otázkou.

„Jo, Berušku, znám,“ přikývla uštěpačně, „pokud vám jde ovšem o toho nezodpovědného psychiatra, co radí matkám od čtyřech dětí, aby místo sebevraždy raději cestovaly do Itálie, neboť je to přivede na jiné myšlenky.“

„Ano, to je on!“ zaradoval se Kotásek. „Myslíte, že je doma?“

„To určitě ne,“ řekla správcová. „On je totiž děsně vytiženej. Buď se producí-ruje ve sdělovacích prostředcích, nebo někde u táboráku radí mladejm slečnám, jak ve dvanácti letech neotěhotnět.“

Kriminalisté si nemohli nepovšimnout, že z chraplavého hlasu správcové číší značná míra pohrdání, ne-li celou psychiatrickou vě-dou, tedy alespoň progresiv-ními metodami doktora Berušky. Také to nedokázali smlčet.

„No,“ ušklíbla se správcová, „já nechci panu doktorovi odhánět paci-enty, protože je to hodnej člověk, neplive na schody a vždycky mě pozdraví první. Jenomže co je to platný, když to jeho povídání o manželství je mi proti mysli.

Podle mne se do takovejch věcí nemá vůbec plést. Psychiatr má postříkat stude-nou vodou člověka, který si vo sobě myslí, že je Napoleon nebo Vochomůrka, a dát svěrací ka-zajku zuřivci, co vytlouká veřejné místnosti. Kromě toho ještě může odborně léčit ty pány, co choděj do parku děsit mladý holky v přši-plášti, pod kterým lautr nic nemají. Ale mluvit lidem do manželství, to je naprostá trou-falost. Kór, když tomu vůbec nerozumí!“

„Nerozumí?“ podivil se Kotásek. „Je to přece vyhlášený odborník a mládež jeho poznatky doslova hltá!“

„Taky na ty jeho řečičky může skočit akorát mládež,“ mínila správ-cová, „kte-rá ještě nemá dost životních zkušeností a nevyzná se prak-ticky v ničem. Kdyby ty experimenty doktora Berušky za něco stály, tak by je uplatnil alespoň ve vlast-ním manželském životě!“

„On je neuplatňuje?“ divil se Vápenec.

„Někdy se o to snaží,“ přiznala správcová, „ale málokdy s tím uspěje, což vyplývá z toho, že je počtvrtý ženatej!“

„Pánové!“ vydechl obdivně Kotásek. „To už je tedy výkon!“

„Poprvé měl herečku,“ vzpomínala správcová, „s kterou jezdil na nudistický pláže po celý Evropě. Když byl v Praze, poskakovali v bytě nahatý, pili koňak a diskutovali vo věčnéjch pravdách. Potom ta herečka utekla k nějakýmu režisé-roví vod Krátkýho filmu a doktor Beruška se věšel ve špajzu, ačkoli právě otiskl seriál článků proti se-bevraždám. Naštěstí je to nešikovný člověk, a tak akorát rozbil pár lahví třešňového kompotu.“

„I to je škoda,“ podotkl lítostivě Kotásek.

„Je,“ souhlasila správcová, „ale lidskej život je lidskej život. Druhou Beruš-kovou ženou byla lékárnice, která baštila prášky jako králík pampelišku a měla přitom rozličná vidění. Při některejch se modlila a při jinejch honila doktora Berušku po kvartýru se sekerou. Jednou ho ťala pod pravou lopatku a jemu ne-zbylo nic jiného, než se dát rychle rozvést.“

„Chudák,“ litoval ho poručík, „kdo by to řekl, že už v životě tak zku-sil!“

„Každý je svýho štěstí strůjcem!“ poučila ho správcová. „A doktora Berušku nikdo nenutí, aby se ženil s takovými případy. Kdyby si vzal slušnou holku, ni-kdy by se mu nic podobnýho nestalo. Nechci se chlubit, ale podívejte se na mý manželství! Žijeme s tátou v lásce a věrnosti pětatřicet let, vychovali jsme tři děti a obešli jsme se bez psychiatra. Člověk si ovšem musel ledacos odepřít. Na nudis-tický pláži jsem v životě nebyla a prášky jsem jedla, akorát když mě bolely zuby.

Když je jeden střídmej a uvážlivej, tak mu manželství nabeton vyjde. Ale kdepak doktor Beruška! Do třetice si přivedl domů krasojezd-kyni na velocipědu, a ta mu trénovala pět až šest hodin denně v knihovně. Bylo to k nevydržení pro celej barák, natož pro pana dok-tora! Jednou jí ten vehikl rozšlapal, podruhy roztloukl palicí a potřetí ho dokonce daroval dítěti, který šlo náhodou kolem. Jenže pak tu di-vošku vždycky odprosíl a koupil jí nový kolo, ještě krásnější než předtím. Ale potom se udala ta strašlivá tragédie. Madam pře-padla i s bicyklem přes zábradlí balkónu a vzápětí skonala na dláž-dění, zrovna támhle, co ukazuju. Okanžité přijela kriminálka a za-čala vy-šetřovat všechny, kdo o tom mohli mít nějakou potuchu. Je-den poru-čík, kterému jsem dala vdolky s povídky, říkal, že jsou tři verze. Za prvé ta krasojezdkyně mohla z neznámých příčin spáchat sebe-vraždu, za druhý přecenila svý síly, při čemž zahynula nešťast-nou náhodou, a za třetí jí taky pan doktor mohl kapánek přes to zá-bradlí pomoci. Nakonec se rozhodli pro nešťastnou náhodu, ale já vím svoje!“

„Myslíte, že doktor Beruška...“ vzpomněl Vápenec.

„Nemyslím, ale vím!“ pronesla pevným hlasem, „ale boží mlýny melou spo-lehlivě a on se potrestal tím, že si vzal slečnu Jitůš. Ta není nijak činná, protože se od rána do noci válí v posteli, a řeknu vám rovnou, že málokdy sama!“

„A pan doktor o tom ví?“ zajímal se Vápenec.

„Starou bačkoru ví!“ uchechtla se správcová. „No, vlastně by to měl vědět, jelikož pravidelně dostává anonymní dopisy, které ho přesně a spolehlivě infor-mují o pravém stavu věcí. Ale nad to je, jakožto aka-demickej činitel, povznesenej! Nebo to taky jenom předstírá! Na oko dělá, že je všechno v nejlepšího pořádku, ve skutečnosti strašně trpí. Já vám říkám, že to nakonec špatně dopadne! Prostě proto, že není možné, aby to dopadlo dobře. O to už se paní Jitůš postará. Kdy-byste ji znali tak dobře jako já, vůbec byste se nedivili. Jitůš - to je případ pro učebnice sexuologie a jinejch rozmanitejch zvráceností, já ji znám jako svou vlastní dceru! Jenomže kdyby to byla má vlastní dcera, tak bych ji nejspíš uškr-tila, nebo bych ji nechala samotnou uprostřed boubínského pralesa. Protože Jitůš nemá absolutně žádnou morálku. Narodila se ve vedlejší domě a od dětství o ní nikdo ne-může říct nic dobrýho. Matka vilná, otec příručí.

Holka se spustila už v prvním ročníku gymnázia s hubitelem obtížného hmyzu Podolá-kem. Ten ji uvedl do tajů

milostného života, ale potom se opil, usnul v zaplňovaném bytě a zahynul současně s blechama a štěnicema, který přišel zlikvidovat. Jitůš se ze žalu přihlásila na brigádu a někde u Tachova svedla polesnýho Kobzu, kterej pěstoval dravý ptáky a vzácněj exemplář sokola stěhovavýho mu vyklovl pravý oko. Tomu Kobzovi říkali Žížka z Trocnova, ačkoliv byl zrzavější než Zikmund. Moc o Jitunu stál, ale pak vybíral hnízdo káněte myšilova a zřítíl se z dvaceti metrů tak nešťastně, že na svatbu nebylo ani pomyšlení. Jitůš to pak patlala s nějakým historikem, co se zajímal o středověkou kanalizaci, potom uhnala poštmistra, kterej kvůli ní rozbil přes dvacet vánočních balíků, takže o něm psali ve Večerní Praze, a na-konec obloudila doktora Berušku, psychiatra, vědce a spisovatele v jedny osobě.“

„A klapě to?“ zajímal se poručík.

„Přijde na to, co nazýváte klapáním!“ pravila správcová, „protože manželství jsou, jak známo, různý. Doktor Beruška je člověk skromnej a taky do značnej míry otrlej. Měl komediantku, narko-manku a krasojezdkyni. Proti těm je Jitůš učiněnej anděl. Nudistický pláže ji nezajímají, místo fermetrazinu cucá mandle v čokoládě a na kole by neudělala stojku ani za ředitelský místo v Orionce. Když se to vezme kolem a kolem, je to vzorná ženská. Nevystřelí paty z ba-ráku, a když si s ní chce někdo užít, musí se obtěžovat až do druhýho štoku, kde má doktor apartmá.“

„Dost veliké riziko,“ soudil Vápenec. „Na to jednou Beruška přijde! A co potom?“

„On to je neuvěřitelně naivní člověk,“ mávla rukou správcová, „a zdá se, že ho vlastní parohy vůbec nezajímají.“

Anonym ho soustavně informuje, a on to velkoryse přehlíží. Mlčí. Zdá se, že se v té zkom-promitované a nestydaté děvce přímo vidí! Dokonce jí trpělivě vykládá ty své idiotský teorie!“

Správcová si pohoršeně odplivla a zmizela kdesi na dvoře mezi pře-vrácený-mi popelnici a haldami rumu, který už dnes mohl mít historickou cenu.

16.

„Co teď?“ řekl Kotásek, „přece nebudeme přešlapovat v tomhle špi-navém průjezdu?“

„Ovšem že ne,“ popřel tuto možnost Vápenec. „To, že není doma doktor Be-ruška, se mi nejeví jako neštěstí. Alespoň si důkladně proklepneme paní Jitůš.“

„Máš ji v seznamu podezřelých?“

„Může ledacos vědět. A nejen o zelené muchomůrce!“

„Také o krasojezdkyni svržené z balkónu?“

„Právě! Co když jsme narazili na okolnosti, které nás zavedou ke koncům, jaké jsme ani nepředpokládali?“

„Případ šíleného psychiatra?“

„To uvidíme. Odpověď na nás čeká v druhém patře.“

Ale nečekala. Když Vápenec rezolutně zazvonil, objevil se holo-hlavý muž v županu, který ani vzdáleně nepřipomínal doktora Be-rušku. Tvářil se jako po-drážděný buldok.

„Co chcete?“ zavrčel. „Nic nekupuju, na brigády nechodím.“

„Hledáme doktora Berušku,“ oznámil Vápenec, „a předpokládáme, že je doma alespoň jeho žena.“

„To je možné,“ připustil nevrlý plešatec, „ale to si musíte zajít tam, kde dok-tor Beruška opravdu bydlí. Do Koďouskovy ulice číslo 16. Zvýšené přízemí.“

Když viděl překvapením otevřená ústa obou mužů, pokračoval o po-znání vlídněji. „Vyměnil jsem s Beruškou byt asi před osmi měsíci. Od té doby na mne soustavně někdo zvoní a jedna zoufalá žena zde hledala doktora s kuchyňským nožem v ruce. Lidový myslivec, kte-rému utekla žena s lyžařským instruktorem, na mne zase delší dobu mířil brokovnicí. Můj život je ustavičně ohrožen, a zavi-nil jsem si to sám. Mohl jsem si svůj krásný byt vyměnit s jiným a nedostal bych se do téhle nepříjemné situace. Víte, kolik jsem měl nabídek? Sto osmdesát!“

Načež vcouval do bytu a přibouchl za sebou dveře.

„Co teď?“ zeptal se znovu Kotásek.

„Jdeme do Koďouskovy ulice,“ rozhodl Vápenec, „ale cosi mě mate. Jak to, že ta správcová neví o výměně bytů?“

17.

Doktor Beruška byl doma. Sám.

„Omluvte, prosím, nepořádek,“ uváděl kriminalisty do příbytku, který se vyznačoval až šedivou normálností. „Ale manželka je na stáži v Anglii.“

„Paní Jitůš?“ užasl Vápenec.

„Jmenuje se Marta,“ řekl Beruška. „Také byla biřmovaná a přijala jméno své kmotry Adéla.“

„Vy jste se oženil popáté?“ vyhrkl kapitán. „A co jste udělal s Jitůš?“

„Jsem ženat poprvé,“ oznámil mu psychiatr, „a doufám že naposled. Nevím, jakou Jitůš máte na mysli.“

Pod Vápenecem se podlomila kolena a bylo vidět, že se namáhavě soustřeďuje na další otázku. Kotásek si uvědomil, že je vhodná chvíle pro kolegiální výpo-moc.

„S těmi předešlými dámami jste zřejmě nebyl oddán,“ hádal, „což je ostatně pouhá formalita. Máme na mysli tu herečku, lékárnici, kra-sojezdkyni na kole a pak tu Jitůš.“

„Nerozumím vám,“ pohlédl na něho pátravě psychiatr. „Jste opravdu od poli-cie? Mluvíte spíše jako chovanec některého z našich ústavů.“

„Odpovězte, prosím!“

„Dobrá. Jsem dvanáct let ženat a stále s jednou ženou. Žiji v rela-tivně šťastném manželství. To relativně říkám proto, že podle mých teorií šťastné manžel-ství neexistuje. Kdybych tudíž přiznal, že v něm žiji, popíral bych výsledek dlou-holetého bádání, jehož výslednicí se stala dnes již dávno rozebraná kniha „Šťast-né manželství je utopie.“ Tato slova oťrásla i Kotáskem, takže bylo nutné, aby Beruška uvařil kriminalistům silnou kávu. Teprve potom Vápenec stručně opakoval, co se dozvěděl od správcové.

„V tom domě žádná správcová není,“ řekl rozhodně Beruška. „Do-movnícký byt byl vytopen před třemi lety a je v tak

havarijním stavu, protože nelze sehnat nikoho k jeho opravení. Správce se přestěhoval na sídliště a v domě vzniklo ne-příjemné provizorium, což jste si mohli ověřit. Všude je špína a nepořádek. To byl také hlavní důvod, proč jsem se tak intenzivně snažil o výměnu bytu a posléze ji se značným úsilím uskutečnil.“

„Ale co ta výmluvná žena?“ zaúpěl kapitán. „Přece nám nechcete namluvit, že to byl přelud?“

„Popište mi ji,“ vyzval je stručně psychiatr.

Nyní se kriminalisté důkladně zapotili a přesvědčili se, že splnění ta-kového jednoduchého požadavku není žádná maličkost. Dohadovali se o jednotlivých detailech vzezření domnělé správce, a dost si při tom protřečili. Zejména v otázce tvaru nosu se značně rozcházel. Teprve po vyčerpávající diskusi, hraničící s vzájemným napadením, dospěli k určitému kompromisu, který doktor Beruška shledal dosta-čujícím.

„Ta žena je Marica Roubencová,“ řekl, „bývalá herečka. Zpočátku měla jisté úspěchy a hrála v několika filmech. S odchodem mládí na-růstaly její problémy. Tu a tam byla obsazována do rolí přepjatých měšťanských paniček, ale jinak si příliš nezahrála. Marně se snažila přesvědčit režiséry, že by si poradila i s charak-terními rolemi a tak-zvanými lidovými typy. Nikdy v tomto směru nezískala dů-věru a ne-smírně tím trpěla. Pak se zhroutila a já jsem ji delší dobu léčil. Bez vět-šího úspěchu. Marica stále studovala role prostých žen z lidu a v ordinaci mi předváděla starou Šestákovou z Paličovy dcery nebo Strouhalku z Maryši. Po-tom prodala drahé kožichy, které kdysi do-stala od svých milenců, a nakoupila si staré sukně, fěrtochy a roz-ličné škrpály v bazaru. V důmyslných převlecích se potulovala Pra-hou, zaprádala s lidmi nenucené hovory a snažila se je přesvědčit, že je hokyně, umývačka nádobí nebo deklasovaná alkoholička. Také byla spat-řena před nádržím Praha-Střed, jak prodává ředkvičky a křen. Několikrát se bez-důvodně poprala s kultivovanými dámami, které si vyšly na procházku s psíkem, takže musela být hospitalizo-vána. Po propuštění do domácího léčení se vrátila k starým prakti-kám a s oblibou o sobě prohlašovala, že je bývalou nevěstkou, která byla okradena o veškerý majetek. Při svých pouličních vystoupeních si počínala velice přesvědčivě a její repertoár se ustavičně rozšiřoval. Snad by jí pomohlo, kdyby se mohla vrátit k divadlu, ale to z pocho-pitelných důvodů nepřicházelo v úvahu. Role, po nichž toužila, vy-tvářela pouze v pražských ulicích, a jak je z vašeho vyprávění patrné, úspěšně v tom pokračuje.“

„To je mi velice líto,“ svěsil hlavu Vápenec. „Já už se těšil, že vás zatknou pro vraždu krasojedkyně na kole!“

18.

Vápenec s Kotáskem ovšem nenavštívili doktora Berušku kvůli fa-lešné správ-cové. Šlo o vraždu humoristy Orobejla.

„Napadlo mě, že budu podezřelý,“ přiznával psychiatr, „hned jak jsem se o Jiřího tragédii dozvěděl. Několik měsíců jsme se nestýkali, a právě v Čínské restauraci jsme obnovili přátelství. Pak byl u mne na večeři.“

„Maso na houbách?“ zeptal se Vápenec.

„Na hříbciích!“ zdůraznil Beruška. „Ale to zřejmě není důležité. Mohl bych Jiřímu do talíře vpašovat ledacos jiného už proto, že jsem nejen sám vařil, ale i obsluhoval hosty.“

„Ale neudělal jste to.“

„Neudělal. Strávníky, kteří ke mně přicházejí s dětskou důvěrou a dychtivým očekáváním, zásadně nevráždím.“

„To je od vás velkorysý. Ale povězte nám něco o vašem konfliktu s Jiřím Orobejlem.“

„Přiznávám, že mě Jiří rozzlobil,“ řekl Beruška, „i když připouštím, že psy-chiatr je pro humoristu figurka k pohledání. Nejsem tak je-šitný, abych se urazil, kdyby si dělal legraci jen ze mne. Ale on ze-směšňoval mou metodu, jejíž vědec-kost je nadevšechny pochyby. Obával jsem se, že po přečtení Orobejlova román-ku ztratí někteří z pacientů důvěru k léčení pomocí oddělené dovolené.“

„To byl asi dost přesný odhad,“ uculil se poručík, „a v čem je vlastně ta hra, na niž vaši pacienti přistupují, vědecká?“

„Ve všem!“ vybafl Beruška. „Mám skvělé výsledky, které mohu sta-tistic-ky doložit. Vycházím z toho, že žárlivost je v podstatě přežití z dřívějších spo-lečností, kdy vzájemné vztahy mezi mužem a ženou měly často majetnický cha-rakter.“

„Zajímavé,“ pokyvoval hlavou Kotásek. „Jak byste potom vysvětlil a zdů-vodnil monogamní svazky a projev žárlivosti u zvířat? Odkud se u savců, nebo dokonce u ptáků, vzaly kapitalistické nebo jiné pře-žitky?“

„Nejsem veterinář, ale psychiatr,“ vyhnul se odpovědi Beruška. „Mne žárli-vost zajímá především jako psychický defekt, často ne-smyslně narušující mezilidské vztahy. Lidé se systematicky zesměš-ňují a vyvádějí jako postavy ze špat-né frašky. Ačkoliv je to absurdní, žárlivec se chce utvrdit v tom, že je mu partner nevěrný. A právě to není možné!“

„A proč ne?“ podivil se Vápenec.

„Protože nemůžete svou ženu hlídat stále, ve dne v noci a všude,“ vysvětl-o-val Beruška. „Můžete maximálně zjistit, že vám byla věrná v době, kdy jste ji sledoval a byla stoprocentně pod vaším dohledem. Jenomže to je velice slabý výsledek vašeho usilovného snažení a uspokojí vás pouze na okamžik. Naopak po nepatrném dočasném útlumu žárlivost opět stoupne a rozbují se.“

„Dejme tomu,“ připustil kapitán. „A co s tím?“

„Teoreticky máme vše vyřešeno,“ tvrdil psychiatr, „a praktické zkoušky před-čily všechna očekávání. Kdo se opravdu chce ze žárl-i-vosti vyléčit, ten se také vyléčí. Musí se ovšem bezpodmínečně řídit našimi pokyny. Je totiž třeba učinit radikální řez ve formě oddělené dovolené. Čtrnáct dní nebo raději ještě déle po-jede každý z manželů po svém prkně, aniž by se staral o toho druhého. Oba se mohou vě-novat pouze vlastním zálibám, odpoutají mysl od svého partnera a všemožně budou usilovat o vzájemnou důvěru.“

„To není málo,“ konstatoval Kotásek, „ale kdo těm chudákům za-ručí...“

„Nikdo,“ ujistil ho psychiatr radostně. „Absolutně nikdo! Ale právě v té chví-li si pacienti uvědomí, že žádná jistota v oblasti vzájemných vztahů neexistuje. Ani ta nejmenší! Ve chvíli, kdy sami dojdou expe-ri mentální cestou k tomuto poznatku, jsou vlastně zachráněni. Bez oddělené dovolené by se k němu ale ni-kdy nepropracovali. Oddělená dovolená

- to je bomba moderní psychiatrie. Té-měř všelék!“

„Nepřeháníte?“

„Ani trochu. Ordinuji ji nejen žárlivcům, ale i lidem, kteří se v manželství navzájem odcizili. Proto se pro ni rozhodl i sám Orobejl.“

„Jeho manželství to ovšem příliš neupevnilo,“ konstatoval Vápenec. „Skoro se mi zdá, že právě naopak.“

„Jistě,“ souhlasil Beruška. „Tím však není vinna má vědecká me-toda, nýbrž jeho povrchní vztah k důležitému experimentu. Jestliže podstupujeme zkoušku, jejímž účelem je vlastně manželství upevnit, nesmíme si počínat jako nezodpovědní lidé a bez zábran pěstovat promiskuitu. Jiří si okamžitě namluvil mladou dívku a pak o tom ještě napsal humoresku, ve které zesměšnil princip oddělené dovo-lené vůbec. Nikdo se nemůže divit, že jsem mu to měl za zlé!“

„Ale odpustil jste mu,“ řekl kapitán.

„Ne úplně,“ pravil Beruška, „ale začalo se mi po něm stýskat. Ne jako po špat-ném a neukázněném pacientovi, ale chyběla mi naše se-tkání v kuchyni nad dob-rými jídly.“

„No jistě,“ chápal poručík, „oba jste vyhlášenými kuchaři - ama-téry!“

„Tenhle termín nemám rád,“ zasmušil se psychiatr. „Dělení kuchařů na profe-sionály a amatéry je nejen nepřesné, ale zásadně nesprávné. Je známo, že mnozí amatéři přistupují k vaření jako k uměleckému dílu a doslova po špičkách. Potře-bují inspiraci a nezdíka ji nachá-zejí. Pokrmy vytvářejí takřka ve svatém zaníce-ní a nelitují žádné námahy, aby je jakkoliv vylepšili. Mnozí z nich dosáhli vir-tuozity, s jakou se u takzvaných profesionálů, vyučených v oboru kuchař-číš-ník, setkáte jen málokdy.“

„To jsou silná slova,“ ozval se Kotásek.

„Ale stoprocentně pravdivá,“ trval na svém Beruška. „Poručíte-li si v zámeč-ké restauraci Tajemství šéfa kuchyně a obdržíte-li z rukou zkušeného profesio-nála kus tvrdého vyprahlého masa s připálenými bramborovými hranolky, určitě si vzpomenete na oběd či večeři u některého osvěceného amatéra! V přípravě jíd-la totiž vůbec nehraje roli, je-li hlavní aktér za akci placen nebo nikoliv.“

„A podle čeho dělíte kuchaře vy?“ zajímalo poručíka, zatímco Vápe-nec se očividně nudil.

„Kuchaře lze dělit zásadně do tří skupin,“ tvrdil doktor. „První, opo-vržením-hodnou a bohužel i dost početnou skupinu tvoří kuchaři - ná-deníci. Jsou to lidé, kteří by se měli plotně vyhýbat jako autobus ba-žinám a do kuchyně se hodí ještě méně než lední medvěd na Saharu. Přesto i s nimi musíme počítat a jejich existen-ci, i když s netajenou nechutí, zaznamenat. Kuchař - nádeník se vyznačuje tím, že vaří ne-rad, s pocitem křivdy a každou potravu znehodnotí tak, že je k nepo-zření. Nemá špetku fantazie a nikdy ho nic nenapadne. Je přesvěd-čen, že vaření je něco jako hloubení studny, praní velkého prádla nebo běh na deset kilometrů. Tam, kde vaří jinak vytížená pracující žena, lze někdy, i když s povzdechem a hlubo-kým vnitřním nesou-hlasem, přijmout její konstatování. U nás nejsme na debužirování zvyklí, my už se nějak odbudeme! Politujeme tátu, který konzumuje ve velkém vuřty nebo dlabě tři dny starou kaši, pokrčíme rameny nad nevinným dítkem kompenzujícím nedostatek chutné stravy pojídá-ním nanuků, větrníků a čokoládových bonbónů, ale chápeme, že k vaření nelze nikoho donutit nási-lím. Kuchař - nádeník je v rodině zjevem smutným, ale v určitém procentu patrně nezbytným!“

„S tím lze souhlasit,“ přikývl Kotásek a pohlédl uštěpačně na kapi-tána.

„Jsme-li v tomto případě do určité míry shovívaví,“ pokračoval Be-ruška, „ne-dokážeme se zbavit nelibosti a odporu při střetnutí s náde-níky v restauracích, závodních kuchyních nebo dokonce ve vinár-nách. Už proto, že výsledky jejich práce nejsou dokladem pouhé ne-schopnosti, lhovosti a lajdáctví. Střetáváme se tady s hrůznými výtvary kuchařského paumění, s chuť-ovými paskvilami a rozblemta-nými šarádami jen proto, že pan šéf chce mít hodně brzy nový vůz nebo dokonce vilu. Proto musí host konzumovat ředěné omáčky, které jen stěží roze-znáte od vody z nádobí. Čas od času se kuchař - nádeník propracuje i do luxusní-ho podniku. S úspěchem se setkává zejména tam, kde se neustále mění hosté, kterým jedno zklamání ne-stojí za inzultaci či jinou razantní formu stížnosti. Jsou to různé zá-mecké restaurace, vinárničky pod hradem, za větrem, u přivozu nebo pod rozhlednou. Tam obdržíte činu, která je k nerozeznání od leča, nebo Pochout-ku hajného Douděry, což je pět deka jakéhokoliv masa silně posypaného pep-řem. Kalkuluje se zejména s tím, že host přijel za přírodními krásami nebo histo-rickými památkami, a ne za dlaban-cem. Proto je nemilosrdně vzat na hůl a kuchař - nádeník se úspěšně blíží k nové vile!“

„Nebo k bráně nápravného zařízení,“ podotkl Vápenec, „přestože já osobně proti těmto lidem nic nemám. Naopak je záslužné, že nepod-porují všeobecnou žravost, která je u nás rozmáhá téměř děsivě.“

„Žravost nemusí souviset s úrovní jídel,“ polemizoval Kotásek.

„Byl jsem na vojně s nějakým Vamberou, který jedl cokoliv, jen když toho bylo hodně. Klidně smíchal nudlovou polívku s rajskou omáčkou a nadrobil si do toho tvarohové buchty.“

Beruška se po těchto slovech otřásl odporem, zatímco Vápenec ani nemrkl. Ale debata o kuchařích zdaleka ještě neskončila.

„Mnohem přijatelnější jsou kuchaři - řemeslníci,“ ujal se znovu slova psychi-atr. „Tím ovšem nemyslím jen vyučené odborníky. Sem patří celá řada amatérů a amatérek, kteří jídlo neodbývají, vaří rádi a pokrmům věnují všestrannou péči. Mají radost, když strážníkům chutná, shánějí se u známých po receptech na všech-no možné a o va-ření se baví i u holiče nebo v dopravních prostředcích. Kuchaři - ře-meslníci jsou početnou vrstvou svědomitých pracovníků, kteří prá-vem zabyd-lují kuchyně všeho druhu a všech typů. Namnoze je lze srovnávat s domácími kutily, kteří si pořídili chatu nebo chalupu. Takový kutil se s nadšením, zápallem i buldočí úporností vrhá do souboje se zákeřným protivníkem. Nezdary ho ne-zlomí, úspěchy se honosí víc než nejvyššími metály. Spadne ze střechy do necek s maltou - nevadí! Propadne stropem z půdy až do sklepa - otřeše se a pracuje dál. Naučí se desateru různých řemesel, a nakonec vyřešá-kuje chalupu, která byla řa-zena mezi barabizny na spadnutí, natolik, že všem kolem přechází zrak! Podobně si počíná i náš kuchař. Tu něco spálí, jindy se mu zdrcne těsto a v dalším případě zapomene solit, nebo osolí dvakrát.“

Splete si sůl s cukrem, ožehne si jazyk či obočí, a čas od času se z kašovitého pokrmu stane obstojné lepidlo. To jsou však pouze potíže růstu. Kuchař - řemeslník se z chyb učí a vyvozuje z nich závěry. Zkuše-nostní roste jeho odbornost i sebevě-domí a posléze se stává machrem. Leckdy je přímo perfektní, takže v okolí získá značnou proslulost. Leč pozor! Kuchař - ře-meslník lpí konzervativně na tom, čemu se naučil. Neriskuje, neexperimentuje a nezkouší nová jídla, na která nemá přesné recepty. Někteří chuťová spojení ho děsí víc než několikahodinový pobyt v márnici. Řeknete před ním Kachna na medu, a on patrně omdlí. Teprve když la-hůdku okusí, vzpomene se a začne loudit recept. Dobrymi kuchaři - řemeslníky je pochopitelně celá řada profesionálů. Jsou solidní, do-držují veškeré normy a nekazí vám svými jídly náladu ani žalu-dek. Zřídka vás však nadchnou a pokrmy v různých podnicích si jsou chuť-o-vě podobné tak, jako by je vařil tentýž člověk. Chybí jim pečeť osobnosti, o momentu překvapení nebo dokonce radostného šoku ani nemluvě. Kuchařům - řemeslníkům věnujeme přátelsky a shovívavě své recepty ve víře, že rozšíří svůj repertoár a příjemně překvapí své přátele. Více od nich nelze očekávat. Ale nad početným davem solid-ních řemeslníků našťestí jako líbezná věžička minaretů ční věhlas těch, pro které se kuchařství stalo uměním a pravým eldorádem ne-zkrotné, veškeré tajemství dobývající fantazie.“

Poručík Kotásek byl dojat, a zdálo se, že začne okázale tleskat. Doktor Beruš-ka pokračoval vzrušeným hlasem: „Toto titánové po-souvají mety naší mlsnoty až k samé hranici únosnosti a dovedou v Papinově hrnci uvařit i kus vlastního srdce. Při potlesku ochotně při-dají ještě játra. Jsou to kouzelníci, alchymisté, zařikávači, kuchyň-ští kaskadéři, riskující s kořenění a především velicí, Bohem vyvo-lení a anděli hýčkaní umělci. Kompasem na nesnadné cestě plné protiven-ství je jim vlastní chuť a nezměrná představivost. Dovedou kombi-novat, vymýš-let zbrusu nové varianty, trpělivě a nápaditě zkoušet, v praxi polemizovat se sta-rými mistry kuchařského umění, pronikat do nejskrytějších tajemství zakletých v poživatinách, ztěkat jen tušené vrtochy lidské požívačnosti a především něžně snít nad rozpálenou plotnou. Pánev je pro ně harfou, pekáč cimbálem a opu-lentní oběd symfonickou básní, která se nikdy neopakuje, ale jenom obměňuje v no-vých, bohatších a pestřejších variantách. Kuchař - umělec je vždy výraznou osob-ností a jen ten, kdo je úplně pokažen konzumní všed-ností, ho nedovede ocenit.“

„Teď zřejmě mluvíte o mně,“ zahučel Vápenec. „Ale musím to sebe-kriticky přijmout. Pro tyhle symfonické básně mi zřejmě chybí hu-dební sluch.“

„Nebo dobrá vůle,“ mínil Kotásek, „já jsem například dlouho neměl rád ba-let, ale pak jsem si ho přímo oblíbil. Dnes jdu na Labutí jezero raději než na kabaret!“

„Je zajímavé,“ nedal se vyrušit Beruška, „že do blankytných výšin kuchař-ského umění se vznášejí především muži, a to zdaleka nejen profesionálové. Velké mistry tohoto oboru nacházíme zejména mezi lékaři a kumštýři všeho druhu. Vše se prolíná v dokonalé harmonii. Chirurg vyoperuje ledvinové kamínky a kvačí udělat svým přátelům kachnu na pomerančích. Na jevišti Othelo uškrtí Desdemonu a oka-mžitě ji pozve na žebírko po maurském způsobu. Dirigent se podva-nácté ukloní nadšenému publiku, načež odhodí taktovku, aby ji co nejdříve vy-měnil za kvedlačku či podobný kuchyňský instrument. Malíř propustí subtilní, leč vitální modelku, a takřka nepochopitelně dá přednost škrubání krůty nebo předvařování rýže. Pro kuchaře - umělce je totiž vaření nenahraditelnou rozkoší. Jest-liže se u jiných uměleckých žánrů hovoří o láskování s múzami, při úpravě pokr-mů jsou tyto půvabné dámy vtaženy do skutečně nevázaných orgií. Díky svým nadpozemským vlastnostem se svého příznivce a milence zmocní tak dokonale, že už do nejdelší smrti nemá naději na unik-nutí. Stejně jako herec, zpěvák, taneč-ník či hudebník, i kuchař - umělec potřebuje nadšené a zcela uchvácené publi-kum. Strávníci ne-smějí zklamat jeho dychtivé očekávání a prahnutí po nadše-ných slo-vech uznání a chvály.“

„Už jsme byli poučeni,“ poznamenal Vápenec. „Je třeba říct rozkoší a svíjet se při každém soustu!“

„Ovšem,“ přikývl psychiatr. „Tragický herec snese, když mu zdep-táte jeho pojetí Hamleta, ale stane se vaším úhlavním nepřítelem, za-chmuříte-li se nad jeho bretaňským řízkem nebo goteborskou rolá-dou. Ale něco takového by byla opravdu nezdvořilost. Jestliže se veleduch trpělivě patlá v majonéze a nedovolí ani té nejbližší lidské bytosti, aby mu pokrájela cibuli, zaslouží si bouřlivý potlesk i oká-zalé uznání.“

Doktor Beruška skončil. Byl svou vlastní promluvou dojat, ale to ne-bylo nic proti tomu, jak se tvářil poručík Kotásek. Tomu psychiatr promluvil natolik z duše, že se marně hryzal do rtů, aby potlačil do-jeť. Nakonec to vyřešil tím, že sáhl do kapsy pro kapesník a hlučně se vysmrkal. Přitom nenápadně setřel slzy, které mu vyhrkly do očí. Nechtěl, aby si jich všiml Vápenec. Ale v zásadě se za ně nestyděl. Měl pocit, že i on je vyvolen k to-mu, aby jednoho dne zasedl na kuchařském Olympu mezi pro-slulými kuchaři - umělci.

19.

„Z toho co bylo řečeno,“ ozval se po chvíli Vápenec, „jsem vyvodil, že vás a Jiřího Orobejla spojovalo umělecké přátelství a vzájemný obdiv, který se ovšem netýkal vašich skutečných profesí. O vás, ja-kožto o psychiatrovi, napsal humo-rista urážlivou satiru a vy jste si zase příliš nevážil Orobejla coby literáta. Byli jste vlastně přáteli je-nom díky mlsným jazykům.“

„Jenom?“ vykřikl téměř pohoršeně Beruška. „To pro vás není dosta-tečný důvod? Neznal jsem v Praze druhého člověka, se kterým bych mohl vést zaslouže-né a několikahodinové debaty o všech oblastech gastronomie. A nezůstávalo pochopitelně jenom u teorie a planého tlachání! Zvali jsme jeden druhého na obědy či večeře, které bývaly dovršením a korunovací našich záměrů. V tom byl pro mne Jiří Oro-bejl nezastupitelným partnerem a těžko za něho najdu náhradu.“

„Vznikaly mezi vámi nějaké spory?“

„Tvůrčích sporů bylo bezpočet,“ připustil doktor, „ale ty nás ještě více sbli-žovaly. Vznikaly zákonitě, protože vaření má celou řadu oblastí, zákoutí i málo probádaných míst. Každý kuchař je také do značné míry specialistou a preferuje určité typy jídel. Jiří byl ovšem výjimečně všestranný, což lze doložit i tím, že napsal několik kucha-řek.“

„Celkem tři,“ podotkl Kotásek.

„Čtyři,“ opravil ho Beruška. „I když ta čtvrtá ještě nevyšla a ani ne-vím, jestli už ji nabídl některému nakladatelství. Právě na tento detail jsem se ho zapomněl zeptat. Bezpečně ale vím, že pojednává o ry-bích a houbových specialitách.“ „Takže to bude bestseller s pikantním nádechem,“ mínil kapitán. „Zřejmě tam bude i Mistrův Ohňostroj chutí,“ hádal poručík. „Ani nevíte, jak mě to tajemné jídlo vzrušuje. Neznáte náhodou jeho slo-žení?“

Psychiatr zavrtěl hlavou. „Dokonce jsem ho ani neochutnal,“ přiznal se tro-chu smutně, „a už k tomu ani nedorazí. Víím jen, že je to pokrm velice náročný na materiál. Orobejl své dílo zásadně nešidil. Když mu cokoliv chybělo, vytvořil raději něco jiného, a proto dělal Ohňo-stroj chutí jen počátkem září. Kromě růz-ných koření totiž trval i na určitých druhích hub v jistém poměru. Přitom šlo o houby letní i podzimní. Na přelomu srpna a září jedny začínají a druhé přestá-vají růst, ale je možnost nasbírat je současně.“

„To je fantasmagorie!“ zasl Vápenec. „Mám dojem, že se mi to je-nom zdá! Určité druhy hub v jistém poměru! Na tuhle prožranost se snad pánbůh nemůže dívat!“

„Zajímavý nápad,“ byl naopak nadšen Kotásek. „Natolik originální, že snad dosud nikdo podobným způsobem nepracoval. Ale jak na ten Ohňostroj chutí sehnat recept?“

„Rukopis kuchařky o rybích a houbových specialitách může být v některém nakladatelství,“ řekl psychiatr, „ale docela určitě je jedna nebo více kopií v Orobejlově pracovně. Myslím, že jej snadno zís-káte.“

„Doufám,“ pronesl Vápenec, „že v tom veledíle nebude napsáno: vraž tam kousek pepře a přidej k tomu jednu muchomůrku zelenou!“

20.

Nálada na nádvoří strašnického krematoria byla více než znamenitá. Člověk, který, jak napsal denní tisk, během svého života nikoho ne-zarmoutil, se nedo-pustil této nevkusnosti ani nyní. Všem, kteří se přišli se známým humoristou naposledy rozloučit, připadala jeho ná-hlá smrt nesmírně zábavná a atraktivní. Bylo to, jako by se přemoží-tel kanálu La Manche Venclovský utopil ve vaně, nebo kdyby se kosmonautu Remkovi udělalo špatně na řetízkovém kolotoči.

Tohle prostě nebyl normální skon, ale dobře vymyšlený gag, i když z oblasti černého humoru. Vyhlášený kuchař má zemřít na mozko-vou mrtvici, trombózu nebo sr-deční infarkt. Lze mu odpustit i to, když zamyšlen vstoupí do jízdni dráhy, stejně jako utopí-li se v rybníce. To jsou smutné konce, nad nimiž každý rád uroní nějakou tu slzu. Když se ale kuchař otráví, vzbuzuje to v lidech spíše veselí. S tím se zkrátka nedá nic dělat.

Vápenec s Kotáskem se k obřadu dostavili se značným předstihem, ale nepa-třili zdaleka mezi první. Zájem o funus byl značný a stal se příležitostí k setkání lidí z různých oblastí humoru či gastronomie, kteří se jinak vidí zřídka. Proto znělo nádvoří radostnými výkřiky, boдрým halekáním a bujarým pokřikováním. Redaktoři z různých redakcí se přátelsky poplácávali po ramenou, načež se vítali s dramaturgy, herci i s kuchaři, kterých se dostavilo několik desítek.

Již dlouho před zahájením smutečního aktu se vytvořila řada zájmo-vých kroužků a v kolektivech spřízněných duší docházelo k debatám o všem možném. Také o nebožtíkovi. Toto veselé téma bylo prová-zeno salvami smíchu, které ostře kontrastovaly s důstojností a zá-měrnou ponurostí prostředí. Někteří Orobejlovi známí vyprávěli hu-morné historky z jeho života, jiní si vzpomínali na zvlášť veselé pa-sáže z rozsáhlého humoristova díla, zatímco kuchaři viděli v dnešním dnu důkaz toho, že žádné stromy, byť i vysazené talento-vaným amatérem, nemo-hou vyrůst do nebe. V té směsici hlučných a rozverných smutečních hostů se zřej-mě jen málokdo nudil.

Vápenecovi se to ani trochu nelíbilo.

„Připadám si jako někde na pouti,“ stěžoval si popuzeně, „a je mi to silně proti mysli! Cožpak tohle je nějaký funus? To u nás na vsi je jiná úcta k majestátu smrti! Umře bába, která se hádala v jednom kuse se sousedy a nikomu neudělala nic dobrého, ale to neznamená, že se s ní lidé důstojně nerozloučí! Řekne se, že zesnula vzácná žena, a slzí by ses nedopočítal! Ale tohle? S takovým cynismem jsem se ještě nesetkal!“

„Ono to bude tou Orobejlovou profesí,“ uklidňoval ho Kotásek. „Po-dívej, co se tady sešlo humoristů a komediantů! Něco takového už v životě neuvidíš!“

„Taky o to nestojím!“ vrčel kapitán. „Šaškování a legrácky zásadně nesná-ším. Nemohu pochopit, jak se tím někdo může žít.“

„Záleží na mentalitě,“ pokrčil rameny Kotásek. „Mně by zase takové zaměst-nání docela vyhovovalo. A kombinovat to s kuchařinou - to by nebylo špatné.“

„Tady vidíš, jak taková kombinace končí!“ supěl Vápenec. „Mně to připadá, že všichni mají z té Orobejlovy smrti radost. Asi si teď víc vydělají.“

„To jistě,“ souhlasil Kotásek. „Přinejmenším do objevení nového ži-jícího klasika. A hele - už se sjíždějí pozůstalí!“ Měl pravdu. Před krematoriem zastavila dvě auta a z nich vyšla no-vopečená vdova v slušivém černém obleku a několik dalších příbuz-ných, které kriminalisté neznali. Všichni se tvářili, jak se na příbuzné sluší. S vážnou tváří prošli hlučí-cím nádvořím a zmizeli v budově krematoria, aby v místnosti určené pozůstalým vyčkali zahájení ob-řadu.

21.

Nyní už poznávali Vápenec s Kotáskem staré známé. Dostavila se téměř celá redakce Ježatce v čele s šéfredaktorem Drozdou, který si pro sebe mumlal přátel-ská slova posledního rozloučení, jež měl pro-nést nad rakví zesnulého. Květa Soukalová již nyní usedavě lkala, takže nezapadla do celkové atmosféry obřadu. Zato Víki Ptáček se dosud neobjevil. Kolem kriminalistů pak prošel s pokynutím hlavy doktor Beruška a reprezen-tant čínské kuchyně Ježdík. S kyticí v ruce se přirtila bývalá hvězda operety, dnes již sedmdesátiletá dáma Lída Šejblová. Usmí-vala se a kynula na všechny strany jako za starých časů. Nádvoří již bylo plné čekajících, ale ve velké obřad-ní síni dosud probíhal pohřeb staré dámy, která při cidění lustru spadla ze štaflí.

Pak přistoupil k Vápenecovi a Kotáskovi zasmušilý Svatopluk Ujec, oblečený jako k výstupu na Lomnický štít. „Řešil jsem dilema,“ pra-vil, „zda jít či nejít. Návštěvu pohřbů bez špetky skutečného zá-rmutku považuji za hluboce

nemo-rální. Na druhé straně jde o mého vlastního zetě. Vyřešil jsem to tak, že se pohřbu zúčastním, ale nikoliv v tmavém oděvu.“

„Vypadáte docela dobře,“ pochválil ho Kotásek, „a sluší vám to.“

„Nepřišel jsem na módní přehlídku,“ mračil se Ujec, „a tento oblek, v němž jsem navštívil všechny hrady a zámky v Povltaví, je pouhým nezbytím. Kdybych přišel ve smutečních šatech a zařadil se mezi po-zůstalé, nevyhnul bych se kondo-lencím. To by bylo trapné. Po ze-snulém Orobejlovi se mi nestýská a konečně mám naději na trochu klidu. V domě nikdo nehlaholí a vzduch není prosycen ohavný-mi pachy extravagantních pokrmů.“

„Paní Renata je téhož názoru?“ zeptal se Vápenec.

„Nesluší se vyslyšet vdovu, jaké pocity má při skonu svého man-žela,“ na-pomenul ho učitel ve výslužbě. „V každém případě se roz-hodla zachovat deko-rum a přizpůsobit se společenským konvencím. Nemohu jí to mít za zlé. Jsou chvíle, kdy se člověk bez přetvářky neobejde, neboť jinak by pohoršil své okolí. Pro mne jsou ovšem ta-ková východiska zcela nepřijatelná.“

Z hloučku, který stál opodál, vypísl nekultivovaný, leč průrazný so-prán a vzápětí se všichni kolem hlasitě rozchechtali.

Svatopluk Ujec to přijal s okázalým opovržením. „Dnes už se lidé vůbec ne-dovedou chovat,“ prohlásil, „a je to smutný výsledek dlou-holetého zanedbávání výchovy v rodině i ve škole. Když jsem učil na měšťance v Benešově, zemřel kolega Pajkrťák na otravu krve. Pohřbu se zúčastnil celý učitelský sbor, žactvo i přátelé školy. Vše probíhalo důstojně až do chvíle, kdy nezbedný žák Doležilek vsunul žákyni Pancové za límec u batistových šatiček mrtvou myš. Dívka počala ječet a důstojnost pohřbu byla narušena. Druhý den jsem Doležilkovi veřejně domluvil a ve všech třídách jsem pak pojednal o tom, jak máme přistupovat k smutečním obřadům. Podobný incident se při žádném dalším pohřbu neopa-koval.“

„Taky mi ta rozverná atmosféra kolem příliš nevyhovuje,“ souhlasil Vápenec. „Vždycky jsem si myslel, že mezi pohřbem a estrádou by měl být nějaký rozdíl.“

„A nikoliv zanedbatelný!“ zvedl ukazovák učitel ve výslužbě. „Ač-koliv dnes je zde celá řada výjimečných okolností. Kdyby zemřel příkladně autor historic-kého románu, vyvíjela by se situace jinak. Dostavili by se seriózní autoři ušlech-tilých zájmů, historikové, vě-dečtí pracovníci a hloubaví čtenáři, pro které byl dějepis nejzajíma-vějším předmětem. A rozhlédněte se kolem sebe nyní! Koho vidíte, ptám se? Povrchní vtipálky, frivolní chichotající se dámičky, profe-sionál-ní kašpary a několik naducaných kuchařů. V takovém obsazení nemůže mít po-hřeb žádoucí úroveň. Jiná je ovšem otázka, jestli si Jiří Orobejl něco lepšího za-sloužil. Řeknu vám rovnou, že nikoliv. Jaký život, taková smrt! Nevybudoval si pověst vážného člověka a nyní po zásluze sklízí to, co zasel. Víte co jsem zjistil, když jsem po jeho smrti hledal životní pojistku? Dostala se mi při této příleži-tosti do ruky jeho školní vysvědčení a byla přesně taková, jaká jsem je očekával. Celkem šestkrát měl tolik vychvalovaný Jiří Orobejl sní-ženou známku z chová-ní! Jenomže to se před naší veřejností uta-juje!“

22.

Rakev se starou dámou, která spadla ze štaflí, zajela jakoby do ne-známa a opona se zvolna zatahovala. Hudba lkala, hlouček příbuz-ných vzlykal a jedna žena vykřikla: „Tetičko, sbohem!“ Pohřeb skončil. Smuteční hosté pokyvu-jíce hlavami vycházeli na čerstvý vzduch a umožnili početnému davu Orobejlových přátel, aby zaujali jejich místa. Zřízení krematoria se činili. Před rakev s nápisem Jiří Orobejl nosili věnce a četné květinové dary od jedinců a institucí. Zarmoucení dárci se nechali vidět.

Záhy se obřadní síň docela naplnila. Smuteční hosté si přestali vy-právět vti-py a zvažněli. Do první řady usedli nejbližší Orobejlovi příbuzní s výjimkou Svatopluka Ujce. Ten stál až vzadu, opíraje se zády o zeď, a něco si pro sebe mumlal.

Zazněly první tóny jakési symfonie a hned nato se hlasitě rozbřečela Květa Soukalová. Štkala hrkavě a nekultivovaně, přestože v tomto žánru měla značnou praxi. K jejímu nářku se prozatím nikdo nepři-dal. Na řečníště napochodoval šéf-redaktor Drozda. Uklonil se vysta-vené rakvi a promluvil o významu humoru v našem životě. Pochválil drahého zesnulého za to, že soustavně lechtal naše brá-nice, a polito-val nešťastné čtenáře, kteří se zřejmě na dlouhou dobu dochechtali. Pak se znovu poklonil a důstojně odešel.

Za nebožtíkovy přátele přednesl projev doktor Beruška. Ten se roz-hovořil o tom, jaký byl Orobejl znamenitý kuchař, a potom přešel na gastronomické pro-blémy vůbec. V té chvíli zapomněl, kde vlastně je, a začal poučovat přítomné o důležitých rozdílech mezi jednotlivými kuchyněmi.

„Tohle nedopadne dobře,“ naklonil se Vápenec ke Kotáskovi. „Všimni si, že přestal vnímat okolí. To znamená, že přejde na ku-chaře - nádeníky, řemeslníky a umělce.“

Nemýlil se. Psychiatr ustavičně zvyšoval hlas a hovořil stále zaníce-něji. Pře-šel k hybridním jídlům a dokazoval nutnost odvázných expe-rimentů při vaření.

Zřízení krematoria znervózněli. Rozhazovali bezradně rukama a ob-raceli oči ke stropu.

„Ať už přestane žvanit,“ sykali, „nebo prošvihněme další funus!“

Jeden z nich se přiblížil k řečníšti a začal Beruškově naznačovat, že jeho čas dávno vypršel. Marně.

„Jsou dosud lidé,“ hřímá psychiatr, „kteří kuchaře podceňují a po-važují va-ření za zálibu mající daleko k vznešenosti. Jaký to povrchní pohled! Pokud mne samotného se týče, věnuji se přímo nad plným talířem cestování. Ano, cestování! Je-li mi například servírováno kuře kung-pao, představuji si, že sedím v čínském paláci, z okna se dívám do rozkvetlé zahrady plné fontán a za nefritovým můst-kem v růžovém pavilónu vidím samotného Li-Pa, jak si vydatně přihýbá ze džbán-ku a recituje své nesmrtelné verše. Při makarónech s parmazánem se přenesu do italské tratorie, kde si majitel prozpě-vuje árii z Figara, zatímco manželka se třese strachem, aby jí tero-risté nehodili za barový pult handgranát. Vynikající je samo-zřejmě i kuchyně francouzská, která mi umožní vylézt na Eiffelovku, navští-vit pověstný Moulin

Rouge, projít se po Montmartru, obdivovat obrazy v Louvrů a potom si ještě smluvit schůzku v bouloňském lesíku. Při ruských specialitách se zase projdu po Něvském prospektu s Nastěnkou z Bílých nocí, při ukrajinské vepřové pečení na sardeli se zachvěji hrůzou před Gogolovými upíry, a proto se rychle přenesu do teplého Španělska. Nikdy jsem v Madridu nebyl, ba ani ne v Seville, jak praví ve známé Ježkově písni. Rozpomenu se stěží, kde Barcelona leží, ale stačí mi vůně typického katalánského po-krmu, abych byl přesvědčen o své fyzické přítomnosti na Pyrenej-ském poloostrově.“

Nyní už ztratili zřizenci poslední špetku trpělivosti. Jeden z nich se vrhl do kabiny a spustil fortissimo píseň Zahučaly hory, zahučaly lesy, zatímco druhý, uvedl do pohybu rakev. Obecenstvo povstalo, opona se zatáhla a doktor Beruška nemohl pochopit, proč mu nebylo dovoleno pokračovat v tak zajímavé přednášce.

„Prosím tě pouze o jediné,“ zašeptal Vápenec Kotáskovi. „Kdybych se náhodou někdy zbláznil, za každou cenu zabraň mé manželce, aby mě svěřila do péče doktora Berušky!“

23.

Svatopluk Ujec byl zjevně spokojen.

„Méně důstojný pohřeb si už nedovedu představit,“ prohlásil, „leda snad za Josefa II., kdy byli nebožtíci pohřbíváni v pytlicích, aby se pomohlo rozvoji textilního průmyslu. Přesto jsem rád, že jsem se to-hoto obřadu zúčastnil.“

Opouštěl prostory krematoria v povznesené náladě, aniž se pokusil střetnout s členy rodiny.

K Vápencovi a Kotáskovi se zcela nečekaně přiblížila bývalá ope-retní diva Lída Šejblová. „Vy jste od policie, že ano?“ zeptala se zbytečně, neboť byla per-fektně informována. „Myslím, že pro vás mám něco velice důležitého.“ Načež se zatvářila nesmírně tajemně a přímo spiklenecky.

Vápenec na ni pohlédl zkoumavě, ale Kotásek odměnil její důvěru zdvořilou zvědavostí.

„Předpokládám, že ještě nemáte Orobejlova vraha,“ hádala hvězda, „jinak byste tady neokouněli. Ale jsou lidé, kteří o tom něco vědí. Například já.“

„Výborně,“ řekl Vápenec. „Můžeme vás někam pozvat?“

„Nemůžete,“ usmála se koketně, „protože za chvíli natáčím v televizi svůj medailon. Ale kdybyste se chtěli večer obtěžovat k Hvězdičkám...“

„Proč právě k Hvězdičkám?“ zamračil se kapitán. „To je dost nepří-jemný pajzl.“

„Byl,“ opravila ho Lída. „Teď je tam kabaret se stolovým zařízením a já v něm vystupuji v pořadu Nahá v trní. Tak na shledanou, mlá-denci!“ Usmála se, jako by jí bylo šestnáct, a odšuměla za dalšími uměleckými úspěchy.

„Zdá se, že máme o náplň večera postaráno,“ vzdychl Vápenec. „Kulturní vyžití u Hvězdiček není přesně dle mého gusta!“

„Třeba tam dobře vaří!“ napadlo Kotásku. „V takovém Semaforu ne-dostaneš ani dršťkovou polévku.“

Ale už tady byl doktor Beruška. Tvářil se velice rozpačitě. „Také se vám zdá-lo, že jsem hovořil příliš dlouho?“

„Právě naopak,“ ujistil ho Vápenec. „Téma bylo velice zajímavé. Snad jste je jen mohl rozdělit mezi několik pohřbů.“

„Myslím,“ děl psychiatr, „že jsem se omezil jen na to nejpodstat-nější. Proto nechápu tu netrpělivost personálu.“

Myslím, že si budu stěžovat.“

„To rozhodně udělejte,“ schválil mu jeho záměr kapitán. „Člověk na sobě nesmí nechat štípat dříví!“

Beruška souhlasně přikývl a přidal se k právě odcházejícímu hloučku kuchařů.

„Půjdem?“ navrhl Vápenec. „Zdá se, že nás tu už nic zajímavého nemůže potkat.“

„Rád bych si ještě promluvil s paní Renatou Orobejlovou.“

„Teď? Nemůže to počkat?“

„Chci ji jen požádat o rukopis té nové kuchařky. Samozřejmě si pro něj doje-du, ale budu rád, když mi jej sama připraví.“

„Ty ji tedy nechceš překvapit?“

„To rozhodně ne,“ usmíval se Kotásek. „Žena, které zemřel tak vy-nikající manžel, si zasluhuje ty největší ohledy.“

A vykročil vstříc vdově, která přijala bezpočet kondolencí a se sklo-penou hlavou právě vycházela z budovy krematoria.

24.

Kabaret U hvězdiček rozhodně nepatřil k avantgardním scénám, přitahujícím náročné publikum. Byla to původně vyhlášená dupárna s tradicí spíše odstraš-ující, ale nové vedení podniku se vyznačovalo nezvyklou ctižádostí. Navíc se zhoršila kvalita piva, tudíž se spousta ochmelků přesunula o ulici dál, kde byla vyhlášená plzeňská pivnice U Mašláňů. Proto vznikl nový kabaret, který sice ne-změnil kulturní tvář staré Prahy, ale přece jen přilákal nové lidi, jimž symbióza umění s výkrmnou dietou naprosto vyhovuje.

O zábavu se staral nevelký soubor v čele s Lídou Šejblovou. Sekun-doval jí úspěšný kouzelník Parásek, který si právě odseděl menší trest za pašování digi-tálních hodiněk, úspěchy sklízel komik Tuhý, o němž bylo známo, že se již de-větkrát pokusil o sebevraždu, a o tro-chu nutné erotiky se pokoušely čtyři nohaté dívky, jimž by mnohem lépe šlo šlapání zelí. Přesto byly v programu uvedeny jako baletky.

Vápenec s Kotáskem se posadili ke stolu nedaleko jeviště, a než se nadali, přikvačil k nim číšník s pivem a jídelním lístkem. Kotásek přelétl zrakem řadu nabízených specialit a vybral si telecí medai-lónky s oblohou, zatímco Vápenec dal přednost zavináčům.

Zájemci o kulturní zážitek se stále ještě trousili do sálu, když byl za-hájen program. Pět hudebníků začalo hrát líbezně melodie ze starých operet a nohaté dívky se rozvlnily po jevišti. Zvedaly ruce jako při věšení prádla a přitlu-meně pohopsávaly, za což posléze sklidily za-sloužený potlesk. Po jejich odchodu se jak na jevišti, tak i mezi obe-censtvem producoval rtuťovitý a mnohomluvný kouzelník Parásek, bázně se vyhýbaje stolu, u něhož seděli kriminalisté. Zato vytaho-val z cylindru celou garderobu a posléze i značné množství domá-cího zvířectva. Parásek vystřídal depresivní maniak Tuhý, který na jevišti vypadal velice žertovně. Zakopával na holé rovině, pletl si ba-nální slova a nakonec se

hádal s kapelníkem. Obecenstvu se to líbilo a jeden host se smál tak srdečně, až si vylil do klína pivo. Následoval vrchol večera. Hudebníci se pokusili o fanfáry a na prkna zname-nající svět vtančila hvězda, která nemínala pohasnout ani v značně pokročilém věku. V třípytivém obleku a apartním klo-boučku několikrát koketně poposkočila, a dosud libě znějícím mez-zosopránem spustila ordinární odrhovačku. Pochval-né výkřiky jí byly odměnou. Potlesk v této době nebyl již tak intenzivní, neboť velká část obecenstva držela v rukou jídelní příbor. Zato se ozývalo: „Bravo, Lído! Zazpívej o roští u Vonásků!“ a všelijak podobně. Lída zpívala, posílala konzumu-jícímu publiku polibky a v posledním čísle před přestávkou pozvala na scénu své spoluúčinkující, aby se všichni dohromady zasloužili o efektní závěr první části programu. Právě ve chvíli, kdy Vápenec dopíjel třetí pivo a Kotásek znovu se zájmem studoval jídelní lístek, přisedla protagonistka večera k jejich stolu.

„Jak se vám to líbí, mládenci?“ pronesla sugestivní otázku, ale pro jistotu nečekala na odpověď. „Je to nádherné, když vidíte, že na vás obecenstvo ještě nezapomnělo! To se ví, opereta to není. Ale kdo z těch, kteří se mnou hráli, se ještě vůbec odváží vystoupit?“

„Jste skvělá,“ pochválil ji Kotásek a ukázal číšníkovi prstem řádek, na kterém byla nabízena anglická játra. „Pro mne byl dnešní večer zážitkem, i kdybyste nám nefekla, kdo vlastně vraždil.“

„Jenomže já vám to řeknu, milánkové!“ trvala na svém původním rozhodnutí diva. „Jednak je to má občanská povinnost a za druhé není dobré, když takový člověk běhá po svobodě. Nemám pravdu?“

„Máte!“ přikývl Kotásek. „Jestli nebudete proti tomu, zavřeme ho, až zčerná!“

„Dobře uděláte!“ odsouhlasila jeho záměr. „Vládo Souček si nic ji-ného neza-slouží!“

„Vládo Souček?“

„Druhořadý autor a příležitostný textař,“ vysvětlila ochotně. „Stále někoho využívá a snaží se přizivit na cizí slávu. Když se v nakladatelství Práce dozvěděl, že by měli zájem o knihu Zlato v hrdle, oheň v těle, která by pojednávala o mé operetní kariéře, okamžitě mě navštívil a nabídl mi, že můj životopis sepíše. Sa-mo-zřejmě podle mého vyprávění, zaznamenaného na magnetofonový pásek. Ne-uvážené jsem na jeho návrh přistoupila, ale pak jsem si vzpomněla na Jirku Orobejla a zatelefonovala mu. Měl o spolupráci se mnou zájem, a tak jsem sdělila Součkoví, že jeho návrh není pro mne dost atraktivní. Že potřebuji autora, který je známý, oblíbený a jehož jméno zajistí knize vysoký náklad. Místo aby mě sta-novisko pochopil, začal ten Souček zuřit. Nazval Orobejla převítem, literár-ním prostitutem a samolibým špekounem. Hned nato mu začal vy-hrožovat. Tvrdil, že mu tenhle podraz nedaruje, a pořád mlel něco o nějakých houbách. Tehdy jsem to brala na lehkou váhu, ale když jsem se dozvěděla, že Vládo Souček se zúčast-nil té oslavy, kde byl Orobejl otráven...“

„Ten chlapík byl v Ježatci?“ zpozorněl Vápenec.

„Nejen to,“ triumfovala Lída Šejblová, „ale navíc je vynikající hou-bař. Sesta-vil atlas našich hub, pracuje v mykologické poradě a teď dokonce zorganizoval velkou výstavu hub v Balbínově ulici!“

25.

Lída Šejblová nelhala. V Balbínově ulici pořádal Klub mykologů velice atrak-tivní výstavu hub jedlých, nejedlých i jedovatých a hlav-ním organizátorem to-hoto záslužného osvětového podniku byl Vládo Souček. Ve funkci vedoucího výstavy se zřejmě cítil znamenitě. Pro-cházel se vznešeně mezi exponáty a ochot-ně poučoval jednotlivce, rodiny i celé skupiny zvědavých návštěvníků. „Houby, toto dosud nedoceněné a neprávem přehlížené bohatství našich krásných lesů,“ deklamoval, „je třeba důvěrně poznat, oblíbit si jejich rozličné tvary i barvy a vyznat se v jejich vlastnostech. Mnozí z vás se bojí hub je-dovatých, ale jde o pouhou neznalost, kterou lze poměrně rychle na-pravit. Mykologie je velice zajímavá věda a její základy jsou do-stupné každému. Orientovat se v družích hub není tak těžké. Roze-znáte-li žirafu od tuleně, není důvod, proč byste neměli spolehlivě odlišit houbu jedlou od jedovaté. Všimněte si podstatných rozdílů mezi druhy, které si lidé pletou, ačkoliv k tomu není nejmenší dů-vod...“

Chrlil ze sebe informace, upozorňoval na vystavené houby a zřejmě se cítil jako ryba ve vodě. Vápenecovi bylo téměř líto, když musel přerušit proud jeho výmluvnosti.

„Rádi bychom vás na chvíli zdrželi,“ ukázal legitimaci. „Mohl by vás tu ně-kdo zastoupit?“

„Kolegyně Skuhřavá,“ nebyl překvapen Souček. „Jestli vám to ne-vadí, mů-žeme jít vedle do kanceláře.“

Vápenecovi ani Kotáskovi to nevadilo.

Vládo Souček se nabídl, že usmaží nějaké houby, ale byl velice roz-hodně odmítnut. Tentokrát se oba vyšetřovatelé nápadně shodli.

„Pokusíme se být struční,“ sliboval kapitán. „Jak jste trávil odpo-ledne druhé-ho září? Je to den, kdy byla oslava šéfredaktorových pa-desátin v Ježatci.“

„Byl jsem tam pochopitelně také,“ řekl Souček, „a měl jsem v úmyslu přinést nějakou houbovou specialitu. Ale zdržel jsem se v nakladatelství. Jednali jsme o životopisné knížce, kterou pro ně mám napsat.“

„Můžete to upřesnit?“

„To víte, že mohu,“ přikývl. „Knižka se bude jmenovat Zlato v hrdle, oheň v těle.“

„To je o nějaké zpěvačce?“

„Určitě ji znáte. Lída Šejblová, bývalá hvězda operety.“

„A neměl jste s tím nějaké komplikace?“

Vládo Souček se zasmál. „To je slabé slovo,“ řekl. „Ta bába, která ze sebe dělá diblíka a je sladká jako cukrín, mi málem způsobila in-farkt. Nejprve švitořila, jak je šťastná, že ten její životopis dám do-hromady já, a pak se najednou obrátila na Orobejla. Tvrdila, že on má v nakladatelství větší vliv a že vydyndá rychlejší vydání a vyšší náklad. Jenomže já jsem už na té věci začal pracovat a tohle jsem si nemohl nechat líbit. Už proto, že nesypu knihy z rukávu jako Oro-bejl!“

„Co jste udělal?“

„Nejprve jsem mu vynadal a požádal ho, aby se té práce vzdal. S tím jsem ovšem nepochodil. Nezbylo mi nic jiného, než

jít tvrdě na věc a začít vyhrožovat. A chcete-li, přímo vydírat!“

„To zní docela zajímavě.“

„Také to je velice zajímavé. Jsem totiž už několik let jeho dvorním dodavatelem hub.“

Vápenec s Kotáskem byli tímto sdělením poněkud konsternováni.

„Doufám, že nemáte na mysli muchomůrky zelené,“ poznamenal potěšeni kapi-tán Vápenec.

„S těmi Orobejl neexperimentoval,“ poučil ho Souček, „a tudíž je ode mne nepožadoval. Jinak bych mu jich mohl dodat neomezený počet. Ale i tak jsem měl stále co dělat. Vlastně nejen já, ale i oba bratři.“

„Bratři?“

„Lesníci. Jeden u Dobříše, druhý na Křivoklátě. Jsme ve stálém styku a oni mi pomáhají shánět úzkoprofilové houby. Orobejl měl neuvěřitelné nároky. Jednou dokonce prohlásil, že se rozhodl pohostit jakéhosi přítele řízky z hřiba královského.“

„Toho jsem ještě neviděl,“ přiznal se Kotásek zahanbeně.

„Je to nesmírně vzácná houba,“ vysvětloval Souček, „a každý její objev je malou senzací. Snažil jsem se tehdy Orobejla přesvědčit, aby od svého záměru upustil. Marně. Nezbylo nic jiného, než zalarmovat oba bratry, asi dvacet známých hajných a mykology v celých Čechách, aby se rozběhli po lesích. Nakonec Orobejl tu svou hostinu uskutečnil. Ale to byla jen jedna epizoda z naší houbařské spolupráce.“

„Jestli vám dobře rozumím,“ řekl Vápenec, „vyhrožoval jste nyní Orobejlovi, že mu přestanete dodávat houby.“

„Správně,“ přikývl houbař, „a to by pro něho byla hotová pohroma. Experimenty s houbami byly jeho slabostí a velice si na nich zakládal. Měl neuvěřitelně jemnou chuť a jazyk vpravdě knížecí. Se zavřenými očima poznal jakoukoliv houbu právě tak snadno, jako se vyhlášení vinaři orientují v druzích révy.“

„To zní jako pohádka!“ žasl Vápenec.

„Na mne měl zcela mimořádné nároky,“ pokračoval Souček, „protože jen zřídka kdy pracoval s žampiony nebo jinými dostupnými druhy hub. Měl obvykle velice konkrétní požadavky a koncem srpna si vždy objednal dvanáct druhů, mezi nimiž nesměl ani jediný chybět. Z těch pak vytvářel svůj pověstný Ohňostroj chutí. Takže jistě uznáte, že jsem měl všechny trumfy v ruce. Když jsem Orobejlovi řekl, že už ode mne do konce života neuvidí ani mizernou prašivku, začal se kroutit a vyjednávat. Nakonec souhlasil s tím, že knihu o Lidě Šejblové dělat nebude. Nebyla to pro něho žádná zvláštní oběť, protože měl práce habaděj, zatímco pro mne je to šance. Tak jsme se tedy domluvili a Orobejl své houby v pořádku dostal. To je všechno.“

„A přesný recept na Ohňostroj chutí znáte?“ zeptal se Kotásek.

„Nezajímal jsem se o něj,“ řekl Souček, „ale docela určitě bude v nové Orobejlově kuchařce o houbových a rybích specialitách!“

26.

Kotásek zazvonil u dveří Orobejlovy vily. Po chvíli se ozvaly šourové kroky a objevil se Svatopluk Ujec.

„Raďte dál,“ vyzval Kotásku, „přestože vám nemohu nic nabídnout. Leda snad sklenici mléka. Dcera odjela a já se ve vaření nevyznám.“

„Není třeba,“ učinil odmítavé gesto poručík. „Přijel jsem si jen pro strojopis Orobejlovy kuchařky. Paní Orobejlová mi slíbila, že mi jej připraví.“

„Jistě, jistě,“ přikývl bývalý učitel. „Přesto se na chvíli posaďte. Je zde tak nezvyklý klid, že mě chvílemi až děsí. Kdysi před léty se mi žák Souhrada zatoulal v katakombách a nebyl k nalezení. Volali jsme ho, ale marně. Přikázal jsem tudíž žákům, aby zůstali stát na místě, nehlukeli a nechovali se jako zvířata, načež jsem se vydal po Souhradových stopách. Procházaje temnými chodbami ztratil jsem se rovněž. Dodnes vzpomínám na to ponuré ticho, které se mě zmocňovalo tak intenzívně, že jsem si hrůzou začal pískat, což zásadně ni-kdy nedělám. Po-dobné ticho je nyní v tomto domě.“

„A pískáte si?“

„Nikoliv. Ale zlobím se na svou dceru, která ke mně nemá špetku ohledů. Navíc se sama chová, jako by se jí nedostalo dobrého vychování. Považte, že si klidně odjela na chatu.“

„Zřejmě se potřebuje rozptýlit.“

„Kdyby si každý, kdo se potřebuje rozptýlit, odjel klidně na chatu, byli bychom národem povalečů a budižkničemů. Navíc tam ta ne-styda nejela sama!“

„Tak? A s kým?“

„S chlapem. Je mi trapné to přiznat, ale myslím, že zamlčovat pravdu je daleko horší. Nikdy jsem neměl o Orobejlovi dobré mínění a ne-snášel jsem ho. Přesto nesouhlasím s tím, že má dcera má milence.“

„Pospíšila si.“

„Nepospíšila. Má ho již dlouho. Od té rozdělené dovolené, kterou jim naordinoval ten pomatený psychiatr, který by měl hledat zaměstnání spíše v nějaké re-stauraci.“

„Doktor Beruška.“

„Ten. Na první pohled vyšinutý subjekt. A považte, že mu rovněž vydávají knihy. O mé historické romány není zájem, ale pro jeho paskvily a bláboly je papíru habaděj!“

„Vaše dcera se tedy při té rozdělené dovolené seznámila s nějakým mužem. Znáte jej?“

„Povrchně. Nesympatické, arogantní individuum.“

„Asi jako Orobejl?“

„To byl alespoň zámožný člověk. Tenhle je vandrák bez střechy nad hlavou. Platí výživné na tři nezletilé dívky a spí v ateliéru.“

„Je tedy malíř?“

„Spí v cizím ateliéru. Živí se tím, že posílá herce na jeviště. Někdy ho nechají i napovídat.“

„Ale paní Renatě se líbí.“

„Prostě s ním chodí a obávám se, že si ho i vydrží. Je mi z toho nanic. Proč právě já musím být svědkem takových věcí?“

„Třeba to vidíte příliš černě!“

„Vždycky jsem jí vštěpoval ušlechtilé zásady a dával jí za příklad naše veli-kány. Stejně jako svým žákům ve škole. Dodnes mi píše ža-kyně Studnová, která je archivářkou v Brně. Ta by se určitě s nějakým inspicientem netahala!“

„Možná, že je to opravdová láska!“

„Prosím vás! Opravdová láska! To byly příběhy Tristana a Isoldy, Romea a Julie, Radúze a Mahuleny. Dnes se pěstuje sex a sází se ve sportce! Lidé jsou neuvěřitelně povrchní. A když se vyskytne někdo, kde je chce poučit a posvětit jim na cestu, ještě se mu vysmějí. Tak-hle kdybych napsal něco o tom, jak si co nejlépe naprát nácka! To bych se hned stal předním spisovatelem!“

„Vidíte! Abychom nezapomněli na ten strojopis.“

„Leží na klavíru,“ zamumlal Ujec, ale hned se sám odšoural k hudebnímu nástroji, aby odtud vzal Orobejlovo dílo v tuhých světle modrých deskách. „Tr-val jsem na tom, aby Renata byla hu-debně vzdělaná. Hudbou k srdci, srdcem k vlasti. Sám jsem ji učil na harmonium, které mi daroval můj strýc, varhaník v českobratrském sboru. Později jsem zakoupil dcerce pianino a přísně dbal na to, aby ve volném čase pilně a svědomitě cvičila. Stejně to k ničemu nebylo! Renata lajdačila, zejména v pubertě. Pokud zasedla k nástroji, hrála dovádivé ta-neční melodie, které jsem nesnášel. Mnohokrát jsme se kvůli tomu pohádali. Pak se pianino při stěhování rozbilo a tento klavír koupil Renatě Orobejl. Byl to vy-ložený hudební primitiv. Drnkal jedním prstem moderní melodie a naprosto ne-dbal toho, že mi to jde na nervy. Zaplat'pánbůh, už si tady nezadrnká!“

„Ale klid vám přece také nevyhovuje.“

„To máte pravdu. Už mě nebaví ani psaní. Mám dva obrazy dramatu o oslepe-ní Boleslava Ryšavého, ale stále se nemohu odhodlat k tomu, abych úspěšně pokračoval.“

„Jestli dovolíte, vzal bych si ten strojopis.“

„Jistě. Proto jste přece přišel. To mléko byste nechtěl?“

„Děkuji. Nemohu už se zdržet.“

Svatopluk Ujec chápavě přikývl a doprovodil Kotáška až na chodník.

„Na shledanou, pane inspektore!“ rozloučil se. „A přeji vám ve vaší záslužné práci hodně úspěchů! A kdybyste měl zase náhodou cestu kolem, přijďte se na mne podívat. Rád vás uvidím! Hovořil jste sku-tečně velice zajímavě!“

27.

Kotásek se okamžitě vrhl do studia Orobejlovy kuchařky, ale dočkal se na-prostého zklamání. Ačkoliv byl v mnohém směru poučen a do-zvěděl se spoustu zajímavých věcí o úpravě houbových jídel, to hlavní zde nebylo. Ani slovo o Ohňostroji chutí!

„Tohle nechápu,“ drbal se poručík v mírně olysalé hlavě. „Proč ten člověk, který si na svých kuchařských experimentech tolik zakládal, držel svůj největší šlágr v tajnosti? Proč se jím nechtěl pochlubit? To přece odporuje zdravému ro-zumu i jeho přirozené ješitnosti!“

Z uvažování ho vyrušil Vápenec.

„Nic nového?“

„Nic.“

„Tak se připrav. Jedeme!“

„Už zase?“

„Právě volal doktor Beruška.“

„A ty chceš před ním utéct?“

„Naopak. Jedeme na psychiatrickou kliniku.“

„Na novou přednášku?“

„Z daleko závažnějších důvodů. Liliana Ptáčková, milénka Jiřího Orobejla a dcera Vikiho Ptáčka, se pokusila o sebevraždu.“

„Pánové!“

„Nejenže se pokusila o sebevraždu, ale také obvinila otce z Orobejlova za-vraždění. Má prý na to důkazy.“

„To bych rád slyšel!“

„Já taky. Takže jedem!“

Kotásek vložil Orobejlovo dílo zpátky do bledě modrých desek, na-pil se minerálky a téměř dychtivě vykročil za svým nadřízeným.

28.

V bílém plášti vypadal doktor Beruška důvěryhodněji než ve spole-čenském oděvu. To musel uznat i kapitán Vápenec, který byl pře-svědčen, že jeho averze k psychiatrovi je trvalá. Nyní měl dojem, že se setkal se zcela jiným člověkem.

„Není to nic vážného,“ ujistil Beruška oba kriminalisty. „Liliana Ptáčková je v naprostém pořádku. Šlo zřejmě o takzvanou demon-strativní sebevraždu. Dívka je zcela mimo nebezpečí. Přesto si mys-lím, že jsem měl důvod vás zavolat. Do-konce dva důvody. První je ten, že Liliana je gravidní.“

Vápenec hvízdal, ačkoliv se to v nemocničním prostředí příliš neho-dilo. Kotá-sek zase udiveně mlaskl, což se nehodilo rovněž.

„Druhým důvodem je to,“ nedal se vyrušit Beruška, „že Liliana ob-vinila své-ho otce z vraždy Jiřího Orobejla. Protože byla zcela při smyslech a několikrát to opakovala, musel jsem vám to oznámit.“

„Dobře jste udělal, doktore,“ řekl kapitán, „a můžeme tu dívku vi-dět?“

„Ovšem,“ přikývl psychiatr. „Velice se na vás těší. Už mě dokonce podezírala, že jsem se s vámi nespojil a jsem ve styku s jejím zločinným otcem. Buďte tak laskavi a pojdte za mnou!“

Liliana ležela na pokoji číslo dvanáct. I když její hlavní půvaby byly zakryty příkrývkou, nemohl nikdo pochybovat o tom, že jde o dívku krásnou a okouzlu-jící. Jiří Orobejl měl zatraceně dobrý vkus a ještě větší drzost. Vápenec několikrát naprázdno polkl. Pomyslel si, že kdyby sám byl otcem tak půvabné dívky, neváhal by vůči vilnému humoristovi pou-žít násilí. Jenže o to tady už nešlo. Humorista byl podle předpisů zpopelněn a dívka s ním čekala dítě.

„Liliano,“ pravil doktor Beruška. „Tito pánové jsou od policie. Při-volal jsem je na vaše přání. Přesto vás žádám, abyste si ještě jednou rozmyslela to, co jim chcete říci.“

„Není toho tolik,“ usmála se hoře krasavice, „ale říci to musím. I kdyby měli tatínka posadit na elektrické křeslo.“

„Budete muset, slečno, změnit kontinent,“ upozornil ji Vápenec, „u nás tuhle legraci neprovozujeme.“

„Já na tom netrvám,“ ujistila ho Liliana, „ale chci vám říci něco, co musíte vědět, protože můj Jirka byl otráven, a já vím, kdo to udělal.“

„Dejme tomu,“ řekl Vápenec, „ale snad by bylo lépe, kdybyste nám všechno, co víte, pověděla pěkně od začátku.“

„No dobrá,“ souhlasila, „ale ten začátek je trochu staršího data. Asi před čtr-nácti měsíci jsem začala chodit s Jirkou Orobejlem. On si ne-rozuměl se ženou, a proto trávil dovolenou u nás na mlejně. Strašně jsem se do něj zamilovala.“

„To se stává,“ chápal kapitán, „ale dle názoru ostatních jste se k sobě příliš nehodili. Byl zde například značný věkový rozdíl...“

„Názory ostatních nás nezajímaly,“ tvrdila dívka, „a byli jsme nad ně zcela povzneseni. Důležité bylo jen to, že jsme se milovali. Věkový rozdíl? Cožpak historie nezná spoustu velikých lásek, kde byl daleko větší? Stačí si vzpomenout na Goetha!“

„Něco jsem o tom slyšel v Mariánských Lázních,“ vzpomněl si Vá-penec, „kde jsem se léčil po operaci ledvinových kamínků. Ale byly zde ještě jiné okolnosti, které mohly negativně ovlivnit váš vztah. Orobejl přece nebyl žádný krasavec. Vážil stovvacet kilo a jeho tvář připomínala dva polštáře připlácnuté k sobě. Je dost nepochopitelné, že jste právě tomuto muži věnovala svou přízeň.“

„Co je to mužská krása?“ téměř vykřikla Liliana Ptáčková. „Byl snad krásný Cyrano z Bergeracu? Byl šeredný. Nos měl jako okurku. Ale na druhé straně sršel vtipem a okouzloval plody svého ducha. Právě tak jako Jiří! Nikdy jsem neslyše-la muže mluvit tak chytře a ducha-plně!“

„Dejme tomu,“ děl skepticky Vápenec. „Svémi řečičkami si vás omotal ko-lem prstu. Co bylo pak?“

„Poměr,“ pravila hrdě dívka. „Neboli intimní styk. Stali jsme se mi-lenci.“

„No nazdar!“ hvízdal Vápenec. „Z toho měl asi tatínek radost!“

„Reagoval jako každý přízemní člověk,“ ohodnotila svého otce Lili-ana. „Byl vztekly a trapný. Jenomže byl také dokonale bezmocný. Proti takové lásce, jaká vzplanula mezi mnou a Jiřím, nemohl abso-lutně nic podniknout. Jiřího vyhnal, mně mluvil několik hodin denně do duše, ale vůbec nic tím nezískal.“

„Chudák táta,“ zamumlal kapitán.

„Umělec má být povznesen nad každodenní všednost,“ tvrdila dívka, „a ne se chovat jako paďour a měšťák! Stejně proti nám neměl žád-nou šanci a já jsem se rozhodla provdat se za Jiřího.“

„Ten nápad byl jeho, nebo váš?“

„Můj,“ pochlubila se. „Ale on s tím okamžitě souhlasil. Jeho man-želství za mnoho nestálo, protože doma nenacházel pochopení pro svou uměleckou tvor-bu. Jeho žena si vůbec neuvědomovala, vedle koho žije. A spisovatel přece po-třebuje někoho, kdo by ho dovedl podepřít v chvílích umělecké krize!“

„Na vás se samozřejmě mohl spolehnout.“

„Ovšem. Chodili jsme s Jiřím čtrnáct měsíců a tohle šťastné údobí nám neka-lilo nic, s výjimkou mých rodičů. Zejména otec byl chví-lemi nesnesitelný a trap-ný. Zásoboval mě logickými argumenty, apeloval na mou soudnost a stále tvrdil, že si zkazím život. Už jsem uvažovala o útěku z domova, ale Jiří mi to nakonec rozmluvil.“

„Snad si to nerozmyslel?“

„Naopak! Čtěl si mě odvést k sobě, ale v domě ještě bydlela jeho žena s tchá-nem. Říkal, že jim sežene nějaký byt v osobním vlastnic-tví, a myslím, že začal v tomto smyslu inzerovat. Když se otec do-zvěděl, že jsme se pevně rozhodli, řádl jako pomínutý. Dělal scénu za scénou a nakonec se odhodlal k tomu nejhoršímu.“

„Tím myslíte...“

„Vraždu. Protože Jiřího otrávil on!“

„Proč si to myslíte?“

„Kdybych si to jen myslela, nemluvila bych o tom. Já to vím.“

„A důkazy?“

„Asi vám říkal, že byl před oslavami v Ježatci na houbách. Ale sotva se vám přiznal, že kromě jedlých hub sebral také dvě muchomůrky zelené. Viděla jsem je na vlastní oči. Měl je oddělené a uschované v igelitovém pytlíku.“

„A proč jste něco nepodnikla?“

„Protože mě ani ve snu nenapadlo, co chce udělat. Domnívala jsem se, že je chce třeba někomu ukázat. Nějakému svátečnímu houbaři, který se v houbách nevyzná. Teprve když se to stalo Jiřímu...“ Lili-ana se okázale rozplakala.

„No dobrá,“ řekl Vápenec po chvíli, „a co jste udělala potom?“

„Co jsem podle vás měla dělat? Zhroutila jsem se! Jiří byl mrtvý a nic kromě něho pro mne nemělo cenu. Snad jsem chybila, že jsem okamžitě nešla za vámi, ale udat vlastního tátu není tak snadné, to si nemyslete!“

„Ale teď jste to udělala. Proč?“

„Protože jsem byla u doktora a ten mi řekl, že jsem v jiném stavu. Vlastně mě tím ani nepřekvapil, čekala jsem to. Zato naši s tím ne-počítali ani trochu. Táta přímo běsnil a prohlásil, že si to musím ne-chat vzít, i kdyby mě měl do špitálu

odvléct za vlasy. Hlídal mě na každém kroku a nepustil mě ani na Jiřího pohřeb. Proto jsem si vy-myslela tu fintu s prášky.“

„Nechtěla jste se tedy zabít!“

„Jistěže ne! Nechtěla jsem ani ublížit našemu dítěti, proto jsem u po-stele po-hodila dvě prázdné tuby, ale sama jsem spolkla jenom pět prášků. Ostatní jsem spláchla do umyvadla.“

„Dobrá,“ řekl Vápenec. „A to s těmi muchomůrkami jste si opravdu nevymys-lela? Nechcete se jenom otci pomstít za jeho odmítavý po-stoj k vaší lásce?“

Liliana rozhodně zavrtěla hlavou. „Jsem naprosto přesvědčena,“ opakovala jasně, „že můj otec je vrah!“

29.

Kapitána Vápence to dost vzalo. Když s Kotáskem usedl do křesla v lékař-ském pokoji, pohlédl tázavě na doktora Berušku.

„Prosím vás, doktore,“ zalkal, „je ta holka normální?“

„V jakém smyslu?“ otázal se Beruška. „A co to vlastně je být nor-mální?“

„Já nemohu pochopit,“ řekl zadumaně Vápenec, „jak se taková mladá, krásná holka mohla zamilovat do té chechtající se hory sádla s vařečkou v ruce! To je přece proti přírodě! Kdyby se má dcera za-milovala tady do poručíka Kotásky, přerazil bych ji bez výčitek svě-domí obě nohy!“

„No dovo!“ bránil se Kotásek.

„Ne že bych se ještě nesetkal s tím,“ nedal se vyrušit kapitán, „že se mladá dívka zbláznila do staršího pána. Dokonce jsem to i chápal. Stárnoucí seladon s prošeďivělými skráněmi a tváří anglického lorda může na naivní stvoření zapů-sobit. Ale je vůbec možné, aby měl u mladé holky úspěch postarší bandaska s pěti bradami?“

„Jak vidíte, možné to je,“ řekl klidně doktor Beruška, „a myslím, že by vás snadno mohlo potkat to, čeho jste se před chvílí děsil. Dcera se totiž často podvě-domě upne na vlastního otce, a to v kladném i záporném slova smyslu. Podle něj poměruje všechny muže, s nimiž se v životě setkala. Pokud nenajde dobrý vztah ke svým vrstevní-kům, líbí se jí muži starší. A teď jde o to, co pro ni znamená její otec. Pokud ho obdivuje a je jím okouzlená, hledá typy jemu podobné. Ale stane se, jak tomu bylo v případě Liliany, že má k otci kritický, ne-gativní a snadno přímo nepřátelský vztah. Koho tedy bude podvě-domě vyhledávat? Samozřejmě muže, kteří se od otce jak povahově, tak vzezřením liší. Zkuste si nyní vybavit Vikiho Ptáčka! Suchý, hu-bený člověk s výraznou tváří. Nestálý a nervově labil-ní. Krizové si-tuace nedovede řešit klidně a dává se snadno strhnout k hněvu. Ne-zdá se vám, že Orobejl byl jeho pravým opakem? Boubelatý, klidný, veselý a sebejistý. S každou situací si dovedl poradit, aniž by zvýšil hlas. V Lilianě musel vzbuzovat pocit bezpečí.

Krom toho byl velko-ryšý a zábavný. Alespoň pro ty, kdo s ním nemuseli trávit příliš mnoho času. Měl úspěch právě v uměleckém žánru, v němž Viki Ptáček žongloval jak se dalo. Vůbec se nedivím tomu, že se Liliana do Orobejla zamilovala. A také by mě nepřekvapilo, kdyby vaši dceru okouzлил poručík Kotásek.“

„Teď už ale notně přeháníte!“ zlobil se Vápenec. „Dovedl bych jí prominout lakýrnického učně nebo nějakou hvězdu diskotéky, ale Kotásky nikdy!“

„Protože má vlastnosti, které vám chybějí,“ tvrdil Beruška, „a právě ty mohou vaši dceři imponovat. Na druhé straně ovšem nelze vylou-čit, že vás dcera zbožňuje a ze svých nápadníků si vybere toho, který se vám bude nejvíce po-dobat.“

„Podvyživeného sušinku, který za pochodu louská vuřty,“ pozname-nal poru-čík Kotásek.

„To všechno jsou jenom teorie,“ uhýbal Vápenec, „a myslím, že mů-žeme mou dceru klidně vypustit ze hry. V našem případě nehraje žádnou roli, alespoň tedy doufám.“

„Za to Liliana ano,“ řekl poručík, „a mne by zajímala jedna věc. Chtěl se Orobejl opravdu rozvést, nebo jenom bluvoval?“

„Co myslíte, doktore?“ obrátil se na Berušku kapitán.

Psychiatr pokrčil rameny. „Rozhodně bych to nevyločoval,“ pravil po chvíl-ce přemýšlení, „protože zbavit se stárnoucí ženy a nepřijem-ného žlučovitého dědka není právě nejhorší vyhlídka. Na druhé straně je nutno uvážit, že se Jirka rád a úspěšně vyhýbal všemu, co by mohlo podstatně zkomplikovat jeho život.“

„No dobrá,“ zívł Vápenec. „My se teď zřejmě vydáme za tím sběra-čem muchomůrky zelené.“

„Mohu vás pozvat na čínskou lahůdku?“ otázal se Beruška. „Netr-valo by to dlouho. Chystám se udělat Holoubátko pěti vůni a Maso křehké jako víla.“

Kotáskovi zajiskřilo v očích, ale Vápenec rozhodně odmítl.

„Děkuji doktore,“ řekl, „ale před chvílí jsem jedl řízek tvrdý jako kramflek!“

30.

Viki Ptáček doma nebyl a nevyskytoval se ani v Ježatci.

„Je na tom, chlapec, špatně,“ informoval Vápence s Kotáskem šéfre-daktor Drozda. „Orobejl mu dělá starosti i po smrti. Zbouchnul mu dceru. To byste nevě-řili, jak taková běžná věc dovede s člověkem zacloumat.“

„Ale věřili,“ polemizoval Vápenec. „Přesto bychom si s ním potře-bovali pro-mluvit.“

„V tom případě si musíte udělat malý výlet na Kačák,“ řekl Drozda. „Viki tam odjel hledat ztracenou duševní rovnováhu a v této chvíli patrně chytá ryby nebo štípe dříví.“

„Tady ho nepostrádáte?“

„V té formě, v jaké je, se bez něho docela rádi obejdeme,“ tvrdil šéf-redaktor, „protože je to konfliktní člověk, který si své trable nedo-vede nechat pro sebe. Určitě by se tu s někým pohádal a dost možná, že by si vybral právě mne. A já bych mu sparringpartnery dělal dost nerad.“

„Nehádáte se?“

„Někdy strašně. Ale každé vzrušení má mít svou mez, a v tak malé redakci jako je Ježatec, se toho děje už příliš.“

„Například?“

„Orobejl umřel a u mé kanceláře se netrhnou dveře. Přicházejí autoři a nabízejí díla, jimiž by zaplnili mezeru, která vznikla Mistrovou smrtí. Romány na po-kračování, humorně pojaté životopisy a po-dobně.“

„To jsem nevěděl, že je tolik hotových humoristických děl!“ podivil se poru-čík Kotásek.

„Kdo mluví o hotových dílech?“ zvedl obočí Drozda. „Nikdo samo-zřejmě nemá ani řádku, protože nikoho nenapadlo konkurovat Oro-bejlovi. Ale teď se situace změnila. Autoři přicházejí ze strachu, aby je ti druzí nepředběhli, a já mám kupovat zajíce v pytli! Cožpak mohu posoudit jenom podle názvu, jestli to vů-beč bude ke čtení? Zrovna před chvílí tady byl Vlado Souček.“

„A nabídl vám životopis Lidy Šejblové,“ exceloval Kotásek, „na-zvaný Zlato v hrdle - oheň v těle.“

„Proboha!“ výdech šéfredaktor. „Jste jasnovidci, nebo jste poslouchali za dveřmi?“

„Běžná vyšetřovací praxe.“

„Kdyby ten Souček byl tak dobrý spisovatel, jako je houbář,“ řekl Drozda, „dalo by se o tom jeho návrhu uvažovat. Lída měla, zejména za mlada, dost skan-dálů a stačilo by vzít ten materiál šikovně do ruky. Nejsme pochopitelně žádný bulvární plátek, naším stěžejním úkolem je čtenáře vychovávat, ale taková son-da do života operetní hvězdy...“

„Taky by mě to zajímalo,“ přiznal se Kotásek. „Cizí skandály jsou vždycky přijatelnější než vlastní.“

„To bych řekl,“ souhlasil Drozda. „Ale když děláte řídícího pracov-níka na tak exponovaném místě, jako je redakce časopisu, máte často pocit, že cizí skan-dály jsou vaše vlastní. Viki Ptáček křičí, se vším bouchá, Květa Soukalová zase bulí...“

„Pořád?“

„Čím dál tím víc. Něco povážlivého se s ní děje! Ona byla vždycky trochu trhlá, ale tentokrát se mi to ani trochu nelíbí!“

„Je v redakci?“ zeptal se Vápenec.

„Není. Rozbolela ji hlava nebo snad něco jiného. Když mi to řkala, měl jsem tady právě návštěvu, a tak jsem to ani pořádně nevnímal. Že bolí hlava mě, to tady nikoho nezajímá!“

„Myslíte, že to je z toho maléru s Orobejlem?“

„Ani nápad!“ pravil rozhodně Drozda. „Je to od pití. Včera jsem vy-pil lahvinku koňaku a s mým krevním tlakem a s padesátkou na krku už taková věc začíná být dobrodružstvím!“

31.

Mlýn na Kačáku patřící Vikimu Ptáčkově nehledali Vápenec s Kotáskem dlou-ho. Hned při jeho spatření se shodli, že už v životě viděli sídla daleko honosnější. Viki zřejmě nepatřil k finančním magnátům a dalo mu asi dost práce zabránit, aby mu nemovitost ne-spadla na hlavu.

V mlýně však byla pouze paní Ptáčková. Rozhodně žádná krasavice. Bylo až s podivem, že porodila tak pěknou dceru.

Nyní se tvářila ve-lice utrápeně. Jak se ukázalo, měla pro to dost dobrý důvod.

„Přišli jste za Vikim,“ pravila bezbarvým hlasem, „ale ten není doma.“

„Zřejmě si zašel na ryby!“ hádal Vápenec.

„Nezašel,“ odmítla jeho domněnku. „Byl strašně rozčilený. Asi už víte, co se stalo.“

„Více méně.“

„Viki z toho byl celý pryč. Nejprve si lehl, ale nemohl usnout. Pořád se chystal za srdce a lapal po dechu. Potom chodil po místnosti sem a tam a křičel, že se ten Orobejl musí za tohle smažit v pekle.“

„Váš muž je věřící?“

„Až do dneška se tak neprojevoval. Ale to o tom peklu říkal velice procítěně. Pak z něho nic popadl kosu a prohlásil, že jde pokosit louku. Že prý mu fyzická práce udělá dobře. Rozmlouvala jsem mu to, protože loni se sekl do nohy a měl z toho pořádnou polízanici. Je-nomže on, co si vezme do hlavy, to taky provede.“

„Šel tedy kosit.“

„Ano. Ale nekosl dlouho. Možná čtvrt hodiny, možná dvacet minut. Potom sekl do vosího hnízda. Zaslechla jsem jeho zaječení, přisko-čila k oknu a viděla, jak ho rozzuřené vosy honí po louce. Asi by ho ubodaly, kdyby nedostal spásný nápad a neskočil do potoka. Potopil se, a když se potřeboval nadechnout, cákal kolem sebe, takže na něj vosy už nemohly. Po nějaké době odletěly a Viki se mohl vrátit domů. Byl celý opuchlý a napočítali jsem, že dostal devatenáct žiha-del!“

„Slušné číslo,“ otrásl se Vápenec. „Kdyby se něco takového stalo mně, určitě bych to nepřežil. Jsem totiž na žihadla alergický.“

„Já jsem jednou na motorce vrazil do včelína,“ vzpomněl si Kotásek, „a taky to nebylo dvakrát příjemné.“

„Viki začal úplně ztrácet podobu,“ tvrdila paní Ptáčková, „a pak do-stal ho-rečku. Nemohla jsem ho změřit, protože předtím vzteky roz-šlapal teploměr. Teď už nezuřil, ale začal mluvit z cesty. Když ně-kolikrát po sobě opakoval, že si v Papinově hrnci ušlehá čtvrtý roz-měr, zašla jsem pro pana Kučeru, který má cha-lupu dvě minuty od-tud. Naložili jsme Vikiho do auta a odvezli do nemocnice.“

„Do Prahy?“

„Do Berouna. Řekli, že si ho tam pro jistotu nechají.“

„Smůla,“ konstatoval Vápenec. „Ale takové věci se stávají.“

„To jo,“ souhlasila paní Ptáčková, „jenomže v naší rodině je to na denním pořádku. My už zřejmě z trablů nevyjdeme. Teď ani nevím, za kým se mám rozjet dřív. Jestli za Vikim nebo za Lilianou.“

„Liliana je v pořádku,“ uklidnil ji Kotásek, „ale rozhodně nebude snadné se s ní domluvit.“

„To nebylo nikdy snadné,“ vzdychla matka, „a já už jsem se o to delší dobu ani nepokoušela. Viki, ten jo. Pokoušel se ji zlomit. No, a takhle to dopadlo! Hol-ka má svou hlavu, a co se v ní děje, to nikdo nepochopí. Galimatyáš! Vždycky s ní byly starosti, ale od té doby, co začala chodit s tím Orobejlem, jsme soustavně prožívali horror.“

„Vám se Orobejl nezamlouval?“

„Jako zeť rozhodně ne. Kdybyste viděli, jak vyváděl Viki...“

„A vy?“

„Já jsem klidná povaha a vím, že řevem se nic nenapraví. Je zájímavé, že Viki to ví taky, ale přitom z toho nedovede vyvodit důsledky.“

„Říkala jste něco o horroru,“ připomenul jí kapitán. „Pokud je nám známo, začal se poslední dobou ještě stupňovat.“

„Přesně tak,“ přikývla paní Ptáčková. „Až donedávna jsme si mysleli, že Liliana Orobejla nechá, nebo že on opustí Lilianu. Prostě jsme si nedovedli představit, že by to mohlo dopadnout jinak. A na jednou přišla holka s hotovou věcí. Vyklopila nám, že se Orobejl rozvede a ona že se za něho provdá.“

„Váš předpoklad se ovšem nesplnil.“

„To ne. Liliana se z toho sesypala.“

„A manžel?“

„Viki byl úplně bezradný. A taky tvrdil, že ho podezíráte! Já jsem mu říkala: Měl jsi tomu šéfredaktorovi koupit flašku a byl by pokoj! Patláš se se salátem, a ještě budeš mít na krku policii! On zase povídal, že salát pořídil skoro zadarmo, zatímco flaška stojí řadu peněz. K padesátinám by nemohl přinést rum nebo myslivce, to dá rozum!“

„Přinesl tedy salát. Viděla jste houby, z kterých jej dělal?“

„Sama jsem je čistila. Tohle je práce, kterou Viki nerad dělá. Za ty houby dám ruku do ohně nebo hlavu na špalek. Jak chcete.“

„Na takových důkazech netrváme,“ ujistil ji Vápenec. „Ale je zde nová závažná okolnost, která svědčí proti vašemu manželovi!“

„Ráda bych věděla jaká!“

„Vaše dcera Liliana ho obvinila z vraždy!“

„Ta káča!“

„Pokud mluví pravdu, nemohla tu věc zamlčet. Tvrdí, že váš muž sebral v lese dvě muchomůrky zelené a uschoval je v igelitovém pytlíku.“

„Proč by to dělal?“

„Právě na to jsme se ho přišli zeptat. Vy o tom nevíte nic?“

Paní Ptáčková rozhodně zavrtěla hlavou. „Já vám říkám, že si to Liliana vy-myslela! S Vikim si nikdy moc nerozuměla, a teď ho přímo nesnáší! Je proti němu zaujatá tak, že je schopná všeho. Dříve se na šim starostem o ni spíš vysmívala, ale po Orobejlově smrti se úplně změnila.“

„Nedivte se jí,“ zastal se dívky Kotásek. „Jak to tak vypadá, měla ho doopravdy ráda.“

„No a?“ vyštěkla paní Ptáčková. „Člověk může mít někoho rád, a nemusí si proto ještě vymýšlet nesmyslná obvinění na vlastního otce! Viki ten její nerozum odskákal až až! Jen těch peněz co to stálo!“

„Jakých peněz?“

„Těch, co nevydělal. Původně se těšil, že bude ilustrovat Orobejlovy knihy. Z toho pochopitelně sešlo. Pak si sehnal jinou práci, zdaleka už ne tak dobrou, ale nešlo mu to od ruky. Nemohl se na nic soustředit, pořád myslel jen na to, jak dopadne ten Lilianin román. Byl pře-svědčen, že špatně. Odbíhal od rozdělané práce, vyčítal, nadával. Neplnil termíny, a když ho zadavatelé urgovali, utíkal před nimi sem na mlejn. Tvrdil, že dokončuje věci, s kterými ještě ani nezačal, vy-mlouval se a pořád se jen trápil. Dvakrát jsme museli vracet zálohu a jen tak tak, že jsme se vyhnuli obžalobě. Nakonec si vypůjčil od výtvarného fondu, ale byla to jen taková záplata.“

„Vidina bohatého zetě ho nelákala?“

„Ani trochu! Tvrdil, že raději prodá mlýn, než by od Orobejla přijal sebesto-ší službu. Viki je hrdý člověk. Začínal původně u divadla, ale když mu režisér řekl, že je dřevo, vrhl se na něj a roztrhal na něm šaty. Potom se přes malování kulis propracoval až na samostatného výtvarníka. Na jeviště se už nikdy nevrátil, přestože měl zřejmý he-recký talent! Přemlouvali ho, ale marně. A jaký to mohl být Hamlet! Nebo Othello!“

„Vaše dcera má raději Cyrana.“

„Máte pravdu. Nesehnala nosatého, tak vzala zavděk břichatým. Hezké kluky odjakživa nesnášela. Říkám vám, že je úplně vyšitá! Pokud vám napovídala něco o Vikim, nesmíte to brát vážně. Ten by se zelené muchomůrky ani nedotkl!“

32.

Viki Ptáček ležel v berounské nemocnici a dařilo se mu nad očeká-vání dobře. Byl sice příšerně oteklý, takže se nyní dost podobal ze-snulému Orobejlovi, ale devatenáct vosích žihadel mu pomohlo znovu najít duševní rovnováhu, ne-li přímo pohodu. Psychicky značně pookřál a už dlouhá léta se necítil tak zname-nitě.

Oba kriminalisty uvítal jako staré známé a tvářil se velice přívětivě, což ovšem, vzhledem k jeho pozmeněné vizáži, nebylo patrné. Ať se snažil sebevíc, připo-mínal spíš strašidelného muže z bramborového divadla. Nesimuloval a odpajdal s Vápencem a Kotáskem do ho-vorny, aby se ukázněně podrobil jejich výslechu.

„Tak vám ani nevím, co se se mnou děje,“ řekl spokojeně, „a komu mám po-děkovat. Jestli vosám nebo doktorům. Ale cítím se jako že-nich, i když chápu, že nyní by ode mne každá nevěsta utekla. Pokud by ovšem nebyla tak cvaklá jako Liliana, té by to zřejmě nevadilo.“

„S Lilianou jsme mluvili,“ sdělil mu Vápenec, „a tím, co nám ozná-mila, vás nepotěším.“

„Vy asi zřídka kdy někoho potěšíte!“ šklebil se opuchlý výtvarník. „Taky za to nejste placení. A jde-li o Lilianu...“

„Jde spíše o vás,“ řekl Vápenec. „Zdá se totiž, že jste nám zatajil jednu záva-žnou okolnost.“

„To je možné,“ připustil Viki. „Takové věci se přece dělají. Musíte s tím mít bohaté zkušenosti.“

„Máme,“ souhlasil kapitán. „A ustavičně se rozšiřují. Bohužel.“

„Lidé holt už dneska nejsou upřímní,“ culil se Ptáček, „a nikomu nelze věřit. Tak co z toho, co jsem vám zatajil, jste už zjistili?“

„Třeba to, že jste sebral dva exempláře muchomůrky zelené a uscho-val je v igelitovém pytlíku.“

Zdalo se, že Viki přece jen trochu znervózněl, ale držel se.

„No vida,“ vzdychl. „Tak přece jen s tím ta holka vyrukovala. Žen-ským nelze důvěřovat a vlastním dcerám teprve ne.

Víte, co je nej-větší tragédie na světě? Vztah rodičů k dětem. Kdyby mi manželka provedla desetinu toho co Liliana, vylétla by z chalupy jako tryskáč a viděli bychom se až u rozvodového soudu. Potom už nikdy. Ženy se lze zbavit, ale dítě máte na celý život. I když na vás žaluje policaj-tům“

„Informaci své dcery tedy v podstatě potvrzujete,“ konstatoval Vá-penec. „Při-pouštíte, že jste sebral v lese dvě muchomůrky zelené.“

„V lese ne. Bylo to na louce.“

„To je detail. Proč jste to udělal?“

„Protože se mi líbily. Z výtvarného hlediska byly překrásné.“

„Vy sbíráte houby podle výtvarného hlediska?“

„Ne vždycky. Vlastně téměř nikdy. Ale tentokrát jsem udělal vý-jimku. Kdy-byste ty houby viděl, tak byste mě možná pochopil.“

„To sotva. Měl jsem vždycky z kreslení trojku.“

„Já jsem je zkrátka sebral. Říkal jsem si, že je někomu ukážu. V redakci nebo třeba v domě. A že řeknu: ‚Podívejte, jaká je to krása, a přitom je smrtelně nebez-pečná!‘ Nebo něco podobného. Moc přesvědčivě to nezní, co?“

„Ani trochu.“

„Tak se tedy nedivte, že jsem vám o tom nevykládal. To je, jako bych na sebe ukazoval prstem“

„Stejně jste to nakonec udělal.“

„Ale ne dobrovolně. Kdyby Liliana držela jazyk za zuby...“

„S tím se nedá nikdy počítat. Kromě toho jste jí její postavení nijak neusnad-nil. Není vámi jako otcem nadšena.“

„Já jí jako dcerou teprve ne! Když si představím, že za pár měsíců budu kolí-bat Orobejlovo dítě, mám chuť znovu šlápnout do vosího hnízda.“

„Nedovlečete ji tedy za vlasy před komisi?“

„Asi by to nebylo nic platné. Navíc si nejsem vůbec jist, jestli mě nezavřete!“

„Měli bychom?“

„Neříkejte, že čekáte na moji radu.“

„Nečekáme. Ale v tomhle stavu byste mohl vyděsit strážné! V každém přípa-dě je nutné, abyste nám byl k dispozici. Pokud bu-dete zítra propuštěn do domá-cího ošetření, nikam necestujte!“

„Vypadám na to, že bych se chtěl rozjet na flám do Karlových Varů?“

„Nevypadáte, ale jste schopný všeho. Člověk, který sebere mnoho-můrky ze-lené jen proto, aby jimi udivoval okolí, může udělat coko-liv. A to už nemluvím o té druhé, horší možnosti, že jste je sebral z důvodu mnohem odsouzeníhodněj-šího.“

„Otrávení Orobejla není čin odsouzeníhodný, ale záslužný,“ děl cy-nicky výtvarník, „jenomže nám to bohužel nijak nepomohlo!“

33.

Doktor Bejr, právník a amatérský kuchař, přijal Vápence s Kotáskem vlídně.

„Doma bych vám připravil nějakou Orobejlovu specialitu,“ usmíval se, „ale v kanceláři nemám ty možnosti. Mohu vám nabídnout pouze Vepřový žaludek po česku.“

„Proboha!“ vykulil oči Kotásek. „Co to je?“

„Pravý čínský název pro tlačenu,“ zachechtal se právník. „Pod tímto názvem ji můžete dostat v samotném Pekingu. Já ji ovšem ne-mám z Číny, ale od bratrance z Chyňavy.“

Kriminalisté poděkovali za pozvání, ale odmítli, i když Vápenec mu-sel zřej-mě svést vnitřní boj.

„Vás tedy zajímá poslední Jirkova milostná aféra,“ rozpráhl ruce doktor Bejr. „Je to skutečně mimořádný případ. Orobejl buď nebyl monogamní typ, nebo dosud nenašel ženu, které by stálo za to být věrný. Paní Renatu za takovou rozhodně nepovažoval.“

„Je tedy pravda, že střídal milenky?“ zeptal se Vápenec.

„Do jisté míry,“ připustil Bejr, „ačkoliv jen zřídka šlo o skutečné milenky, s nimiž by udržoval delší známost. Ale tak jako neodolal pokušení okusit jídlo, které mu kdokoli nabídl, neponechal bez po-všimnutí žádný podnět k důvěrné-mu seznámení s jakoukoli ženou. Proto mě překvapilo, když začal vážně chodit s mladou dívkou a ne-přestávalo ho to bavit ani po roce. Dospělo to dokonce tak daleko, že se chtěl rozvést a vzápětí znovu oženit.“

„A myslel to vážně?“ otázal se Kotásek. „Nechtěl jen uspokojit mla-dou dív-ku, která na něj naléhala?“

„Kdepak!“ řekl právník. „Byl pevně rozhodnut. Pověřil mě tím, abych podal žádost o rozvod a všestranně zastupoval jeho zájmy. To znamená, že jsem se měl sejít s jeho paní a předem projednat majet-kové problémy. Jirka si to představoval tak, že paní Renatě a jejímu otci koupí byt v osobním vlastnictví a oni se tam přestěhují. Počítal s určitým finančním odškodněním a snad by byl ochoten vzdát se i chaty. Ale dost nerad.“

„K tomu jednání nedošlo?“ zajímalo Vápence.

„V pravém slova smyslu ne. Hovořil jsem s paní Renatou pouze předběžně, informativně a nezávazně. Chtěl jsem, aby měla dost času na to všechno si pečli-vě promyslet a formulovat vlastní požadavky. To bylo v zájmu hladkého průbě-hu rozvodu, protože skandál a ma-jetkové tahanice by nikomu neprospěly.“

„Jak paní Orobejlová reagovala?“

„Naprosto odmítavě. Na rozvod nepomýšlela, přestože měla a má milence. Nechtěla nic riskovat. Teprve když jsem jí vysvětlil, že Jiří na úplném rozchodu trvá, souhlasila s dalším jednáním.“

„Řekl jste, že nechtěla nic riskovat. Co tím myslíte?“

„Paní Renata si zvykla na pohodlný a blahobytný život. Bývala foto-grafkou, ale před více než deseti lety přestala chodit do zaměstnání. Jirka měl značné a stále příjmy. Byl ve své profesi velice výkonný a nechýběl mu ani obchodní talent. Slípka snášející zlatá vejce. Přitom nebyl lakomý, a i když jeho city k man-želce ochladly, dopřál jí víc, než si leckterá žena umí představit. Bydlela ve vile, jezdila na chatu, do lázní i k moři. Hezky se oblékala a zúčastňovala se významných společenských událostí. To vše nyní bylo, alespoň jak to ona viděla, ohro-ženo. I když by se s ní Jirka patrně slušně vyrovnal, došlo by k značným problémům. Ty by neřešilo ani to, kdyby se znovu pro-vdala. Spíše naopak.“

„Slyšel jsem,“ poznamenal Kotásek, „že nový přítel paní Renaty ne-patří k finančním špičkám ani v našem měřítku.“

„Rozhodně ne,“ souhlasil Bejr. „Zjistil jsem několik věcí. Je rozve-dený, má tři závazky a neutěšený plat. Bydlí jak se dá a hraje si na bohéma, přestože ho k tomu nic neopravňuje. Je o sedm let mladší než paní Renata a patrně se od ní nechává podporovat. Co by tedy paní Renatu čekalo? Zřejmě by se musela vrátit do zaměstnání, a to by se jí asi nechtělo. Nezbyvalo by nic jiného, než výrazně omezit vlastní spotřebu, a to by se jí chtělo ještě méně. Že by ji nikdo nikam nezval, to je snad samozřejmě. Nějakou dobu by se jistě dalo žít z toho, co by jí Orobejl nechal, ale bez přílivu nových peněz by se dříve nebo později ocitla na dně. Pro-to jsem chápal, že neprojevila dost nadšení. Upozornil jsem Jiřího, že ten rozvod nebude tak snadný, jak se do-mnívá.“

„A on?“

„Smál se, jak bylo ostatně jeho dobrým zvykem. Řekl, že s naprostou důvěrou vložil svůj osud do rukou věhlasného a nejlepšího právníka v Praze, takže se nemá čeho obávat. Byl přesvědčen, že to zvládnu k jeho naprosté spokojenosti.“

„A zvládl byste to?“

„Doufám, že ano. Nejsem si ovšem jist, jestli by naprosto spokojená byla i paní Renata.“

„Myslím, že ne,“ řekl Kotásek, „ale tato úvaha je nyní bezcenná. Rozvod se nekonal a konat nebude. Co z toho vyplývá pro paní Re-natu?“

„Bude dědit majetek movitý i nemovitý, stejně jako veškerá autorská práva. Ještě po Jiřího smrti vyjde několik knížek nových prací i ree-dicí. Také se něco, tuším filmuje, kdoví čeho se ještě díky jeho plod-nosti dočkáme. Sám tady mám kopii jeho nové kuchařky, která po-jednává o rybích a houbových specialitách. Originál nabídl brněn-skému nakladatelství.“

„A tu kopii byste mi mohl půjčit?“ ožil Kotásek.

„Jistě,“ přikývl Bejr, „jsou tam nesmírně zajímavé a především ne-znamé re-cepty. Jiří dokázal s rybami hotové zázraky. Takový candát po turecku...“

„Všechno si podrobně prostuduji,“ slíbil baculatý poručík. „Ale v této chvíli mě zajímá především jedna houbová specialita. Jen se obávám, že ji Mistr Orobejl do této knížky zapomněl zařadit.“

„Můžete mi prozradit,“ byl zvědav právník, „kterou specialitu máte na mysli?“

„Ohňostroj chutí.“

„V tom případě můžete být úplně klidný,“ potěšil ho doktor Bejr. „Ohňostroj chutí v této knize samozřejmě je!“

34.

Kotásek kráčet do zaměstnání a měl výtečnou náladu. Netušil, jak záhy ji ztratí. Sotva vstoupil do kanceláře, stanul tváří v tvář rozčile-nému Vápencovi.

„Udělej čelem vzad a jedeme,“ vyštěkl kapitán.

„Kam?“ podivil se poručík. „Chtěl jsem ti ukázat...“

„Teď na to není čas. Máme další mrtvolu!“

„Mrtvolu?“

„Jo. Otrava muchomůrkou zelenou.“

„A kdo?“

„Budeš se divit. René Petrtýl.“

„Neznám. Vlastně znám.“

„No vidíš. Na české umění přišla pohroma. Nejprve spisovatel a teď pro změ-nu hudebník.“

„Počkat! Petrtýl byl přece v Brně!“

„Měl tam stále bydliště, ale jinak pendloval mezi oběma městy. Z důvodů uměleckých i soukromých!“

Kotásek se náhle zhrozil. „Doufám, že se neotrávil v Čínské restau-raci!“

„Doufáš správně,“ uklidnil ho Vápenec. „Tentokrát máme stopro-centní jisto-tu, že se otrávil v bytě své milenky Květy Soukalové.“

„To je tedy čára přes rozpočet.“

„Tak vidíš. Jedeme za ní!“

„Domů?“

„Ani nápad! K doktoru Beruškoví. Dáma se parádně složila. Jestli doopravdy, nebo jestli to hraje, o tom se musíme přesvědčit.“

Poručík Kotásek vzdychl. „Tak pěkně to zapadalo do sebe - a teď tohle!“

„Buď rád,“ napomenul ho Vápenec. „Kdyby Petrtýl zůstal v Brně, mohli jsme se parádně seknout!“

35.

„Už tady začínáme být jako doma,“ omlouval se Vápenec doktoru Beruškoví, „ale asi nemůžeme nic jiného dělat.“

„Nic si nevyčítejte,“ usmíval se psychiatr, „rád vás vidím. Pojdte na chvíli ke mně. Snídali jste?“

Vápenec se neklidně ošil a vzápětí se ukázalo, že plným právem.

„Včera jsem si koupil černá vejce,“ informoval kriminalisty Beruška, „a mys-lím, že jsou znamenitá.“

„To snad...“ bránil se kapitán, „měl jsem chleba s marmeládou.“

„Alespoň si spravíte chuť,“ těšil ho Beruška, „černá vejce jsou nízkokalorická a lahodná.“

„Doktore!“ vykřikl Vápenec, „hledám vraha a každý, kdo by mu chtěl napo-máhat, je jeho spoluviník! Kdybych tu vařenou shnilotinu jenom spatřil, určitě by to se mnou seklo. Vyjděte nám laskavě vstříc při vyšetřování nezákonného činu, ale nepokoušejte se zneškodnit vyšetřovatele!“

„Bože, jaká zaostalost!“ zabědoval Beruška. „Čeká nás ještě mnoho osvěto-vé práce na všech úrovních!“

„Já bych to vejce okusil,“ zašeptal Kotásek stydlivě, „dost jsem o něm slyšel, ale prozatím...“

„Jednou skončíš jako Orobejl!“ řekl Vápenec. „A ještě hůř, protože se otrávíš ve službě. Dávám ti pět minut.“

„Deset,“ žadonil psychiatr. „To by to nemohl vychutnat. Černé vejce není špekáček.“

„Dobrá, deset,“ houkl kapitán. „Počkám na balkóně a něco si pro-myslím.“

Za slabou čtvrthodinku bylo všechno v naprostém pořádku. Kotásek zářil jako vánoční stromček a úplně zapomněl na to, že jeho před-poklady, které měly vést k zatčení vraha, utrpěly povážlivé trhliny. Pomlaskával, vrátil se a uznale pokyvo-val hlavou. Teprve Vápenec v rezolutní příchod ho konečně navrátil do náruče drsné reality.

„A teď, doktore,“ děl přísně kapitán, „nechci už o jídle slyšet ani slovo. Jinak vás zatknou. Víte přece, že jsme sem přišli kvůli Květě Soukalové. Jak jí je?“

„Myslím, že spí,“ řekl Beruška, „naší zásluhou. Byla tak rozrušená, že nám tu chtěla skákat z okna, a takovou komplikaci si v renomovaném zdravotnickém zařízení nemůžeme dovolit.“

„Přesto doufám,“ děl kapitán, „že se někdy probudí. Budete se divit, ale rádi bychom si s ní důkladně promluvili.“

„Pochopitelně,“ chápal jeho stanovisko psychiatr. „Dal jsem příkaz, aby vám byl k paní Soukalové umožněn přístup, jakmile to bude možné.“

„Nemůže se nečekaně probudit a něco si udělat?“

„Sestra Paličková je naprosto spolehlivá. Její maso po sečuánsku nemá v amatérské kuchyni konkurenci.“

„Mne zajímá spíš ta Soukalová. Ta zase umí znamenitě nakládat houby. Pro jistotu jsem nechal zabavit obsah její spíže a poslat jej do našich laboratoří.“

„Vidíte v ní masového vraha?“

„A vy?“

„Spíš nešťastného člověka, kterému to začalo myslet nesprávným směrem. Představuji si to asi takhle: René Petrtýl byl životní láskou poněkud ztřeštěné mladé dívky. Nedovedla si svůj život představit jinak než po jeho boku. Když se její plány, a především přání, zhroutily, vinila z toho dva muže. Jiřího Orobejla, který zahradił Pe-trtýlovi cestu k rychlému úspěchu a značnému finančnímu zis-ku, a samotného Petrtýla. Orobejlovou vinou přijal René místo v Brně, odcizil se Květě a našel si dívku, s níž se oženil. Květa patrně Oro-bejla nenáviděla, a právě tak pojala nesmiřitelnou zášť k bývalému milenci, který jí, podle jejích představ, zničil život. Pomalu v ní klí-čila touha po pomstě, přestože se zdánlivě uklidnila a uzavřela sň-tek s inženýrem Soukalem. My, kteří jsme se s ní tu a tam stýkali, jsme mohli pozorovat, že není psychicky v naprostém pořádku. Bez-důvodně propukala v usedavý pláč, nebo zas byla nepříro-zeně ve-selá. Dvakrát nebo třikrát mě navštívila v ordinaci a prosila mě o nějaká analgetika. V manželství se necí-tila šťastná a stále myslela na svou velikou lásku, která si v Brně vedla dost úspěš-ně. Pak se stalo, že René začal spolupracovat s pražskými divadly a televizí. Znovu se střetl s Květou a projevil zájem o obnovení známosti. Šlo mu ovšem jen o milenecký poměr, kterým si nehodlal příliš komplikovat život. Když Květa po-chopila, že nemůže s Petrtýlem počítat jako se stálým partnerem, znovu se v ní probudila a ještě mocněji rozhořela její ne-návisť vůči původcům jejího milost-ného krachu. Rozhodla se, že Orobejla i Petrtýla zabije. Sehnala si zelenou muchomůrku a přípra-vila vražedný pokrm. Nejprve ho požil Jiří a nyní i její milenec. To-hle je moje verze, pánové, ale nemusíte ji respektovat.“

„Nešťastnou náhodou tedy vylučujete?“ zajímalo kapitána.

„Spíše ji nedovedu pochopit,“ řekl Beruška. „Sám totiž také často pracuji s houbami a ujišť-uji vás, že bych zelenou muchomůrku ne-naložil do octa ani v rozrušení nebo kdybych byl přepracován. Něco takového může udělat jen člo-věk, který houby nezná a je krajně leh-komyslný. Květa Soukalová se dovedla v kuchyni otáčet a vyznačo-vala se pečlivostí. Navíc houby sbíral její puntičkářský manžel. Po-kud se tedy do pokrmu dostaly muchomůrky, nebylo to nedopat-ření, ale úmysl.“

„S tím celkem souhlasím,“ ozval se Kotásek, „ale je zde ještě jedna možnost, že se otrávená houba dostala do jídla bez vědomí Květy Soukalové. Jakkoliv to zní nepravděpodobně, nemůžeme to zcela vyloučit.“

„To je přitažené za vlasy,“ mnil psychiatr. „Kdo by, prosím vás, chtěl zavraž-dit Orobejla a po něm Petrtýla tak složitým způsobem? Nehledě na to, že sotva existuje jiný člověk, který by oba nenáviděl a měl motiv k vraždě.“

„No vidíte!“ houkl Vápenec. „A vy si klidně vraha uspíte a servíru-jete nám shnilá vejce.“

„Udělal jsi velkou chybu, že jsi se nedal pozvat!“ vyčetl mu Kotásek. „Už proto, že kriminalista má všechno poznat, všechno okusit a ve všem se vyznat.“

„Tohle klidně oželím,“ mávl rukou kapitán. „To už je pro mne při-tažlivější hašiš nebo heroin.“

„Ale orientální kuchyně jsou úředně povoleny,“ upozornil ho Be-ruška, „a konzumaci těchto jídel nijak neporušujete zákon.“

„To je pravda,“ zavrčel Vápenec. „Naše zákony mají bohužel ještě mnoho nedostatků!“

36.

Sestra Paličková byla opravdu spolehlivá. Přicupitala s oznámením, že Květa Soukalová opět vnímá svět kolem sebe a je v podstatě schopna podrobit se krát-kému výslechu.

„Konečně!“ zaradoval se kapitán. „Už jsem se obával, že si hraje na Šípkovou Růženku!“

„Jen abychom se od ní něco dozvěděli!“ strchoval se Kotásek. „Jestli bude naměkko, tak nám celý výslech probřečí.“ „Nemaluj čerta na zeď!“ napomenul ho Vápenec. „A pojď do práce! I když chápu, že pojidání shnilých vajec je pro tebe daleko větší roz-koší!“

Provázení sestrou Paličkovou i zvědavým doktorem Beruškou vy-kročili k pokoji, v němž prožívala nelehké chvíle svého života re-daktorka Ježatce Květa Soukalová.

V pokoji číslo třináct však čekalo všechny překvapení. Ne že by snad Květa Soukalová záhadně zmizela. Naopak. U jejího lůžka seděl muž, který zde rozhodně neměl co dělat. Na první pohled působil dě-sivě jako z Hitchcockova hor-roru. Byl to stále ještě oteklý Viki Ptáček.

„Co tady děláte, člověče?“ zaburácel Vápenec. „Kdo vás sem pustil? Jak jste se mohl opovážit...“

Viki se udiveně vztyčil.

„Přijel jsem navštívit svou dceru Lilianu,“ vysvětloval, „abych ji ujistil, že už nemusí trojčit. Všechno jsem si důkladně promyslel a rozhodl se ukončit me-zigenerační válku. Smířil jsem se s tím, že budu za pár měsíců dědečkem.“

„To je od vás sice ušlechtilé,“ připustil kapitán, „ale jak mi vysvět-líte, že jste vnikl do sousedního pokoje?“

„Nechápu, pane vrchní inspektore, vaše rozhořčení!“ téměř se urazil Ptáček. „Když jsem se dozvěděl, mimochodem právě od Liliany, že tady leží má dlouho-letá přítelkyně a spolupracovnice Květa Souka-lová, nemohl jsem přece dveře jejího pokoje lhostejně minout! Teď jsem chtěl dokonce skočit pro kytičku a vrátit se.“

„Jste šlechetnost sama,“ konstatoval Vápenec, „a pohled na vás vhání i otrlé-mu policajtovi slzy do očí. Přes zřejmé dojetí však začí-nám litovat, že jsem vás nedal zajistit.“

„Nikdy není pozdě,“ dodal poručík Kotásek. „Čilost pana Ptáčka je příliš nebezpečná a vnáší do našeho případu řadu zbytečných kom-plikací.“

„Vůbec vám nerozumím!“ prohlásil Viki. „Cožpak návštěva nemoc-ného je v tomto státě zločinem?“

„O čem jste spolu mluvili?“ vybafl na něj Vápenec.

„O ničem,“ řekl výtvarník. „Ona se totiž k mluvení moc nemá. Je-nom kouká a kouká.“

„To je dost pravděpodobné,“ vmísil se do debaty doktor Beruška, „pacientka se dosud plně neprohrála k vědomí. Bude ještě chvíli tr-vat, než začne plně vní-mat.“

„No dobrá,“ přikývl Vápenec, „ale tady pan Ptáček nám laskavě pro-zradí pra-vý důvod své návštěvy.“

„Nemám, co bych dodal,“ řekl Viki.

„Opravdu?“ zeptal se kapitán. „Tak tedy ještě jednu otázku! Co jste učinil s dvěma exempláři muchomůrky zelené, které jste sebral na louce a uschoval v igelitovém sáčku?“

„Zahodil jsem je. Do popelnice. Stačí?“

„Není to trochu zvláštní, sebrat smrtelně jedovaté houby a potom je vhodit do popelnice,“ ptal se kapitán.

„Zvláštní to je, ale nikoliv trestné.“

„Přesto se nabízí jiná verze, která trestná je. Předpokládá, že jste muchomůr-ky nezhodil.“

„A co jsem s nimi udělal?“

„Dal jste je Květě Soukalové. Jako její blízký spolupracovník a přítel jste věděl o její nenávisti k Orobejlovi. Dost možná, že jste ji v tom citu ještě podporoval.“

„Nebylo třeba.“

„Když šéfredaktor Drozda ohlásil, že uspořádá oslavu svých padesá-tin, roz-hodl jste se udeřit. Kdybyste se pokusil Orobejla odstranit sám, příliš byste risiko-val. Ale Květa Soukalová byla ubrečená sen-timentální ženská, kterou by sotva někdo podezíral z takového zlo-činu, jakým je vražda. Její solidnost téměř vylu-čovala omyl a brát tu starou historii nešťastné lásky jako dostačující motiv se přičilo zdra-vému rozumu. Vy jste však svou přítelkyni znal velice dobře a věděl jste, že to tak absurdní není. Proto jste jí dal ty muchomůrky!“

„Vhodil jsem je do popelnice.“

„Dal jste je Soukalové, možná i s návodem, jak je použít. Nepočítal jste však s další vraždou.“

„Nepočítal jsem s žádnou vraždou. Ty muchomůrky jsem Květě ne-dal.“

„To nám za chvíli, jak doufáme, řekne sama.“

„Když se jí budete snažit vsugerovat tenhle nesmysl, určitě na něj přistoupí. Svalit vinu nebo alespoň její část na někoho jiného je přece lákavé. Byla by hlou-pá, kdyby toho nevyužila.“

„Proč jste za ní přišel?“

„Přišel jsem za Lilianou.“

„Tedy jste se nechtěl se Soukalovou domluvit?“

„Není o čem!“

„Popíráte, že jste spolu naplánovali Orobejlovu vraždu?“

„Rozhodně ano. Zavraždil jsem pouze Petrtýla.“

„Co má znamenat zase tohle?“

„Nelíbily se mi jeho melodie. Měl jsem k nim nepřekonatelný odpor, a proto jsem se rozhodl autora zlikvidovat.“

„Šaškováním si nepomůžete!“

„Vy těmi směšnými konstrukcemi teprve ne!“

V té chvíli se Květa Soukalová pokusila nadzvednout na lůžku a promluvila. Bohužel tak neartikulovaně, že jí nikdo nerozuměl ani slovo.

„Pacientka začala vnímat,“ řekl Beruška, „a za malou chvíli bude schopna i odpovídat.“

„Teď se ukáže,“ pravil kapitán, „jestli to, co jsem říkal, jsou pouhé konstrukce!“

Viki se opovržlivě usmál: „Dělejte, co umíte,“ procedil mezi otoky, „a já, pokud nejsem ještě zatčen, si jdu promluvit s Lilianou. Bylo by smutné, kdyby i ona setrvala v domnění, že její potrhlý tatínek je vraždící bestie!“

37.

Trvalo ještě chvíli, než byla Květa Soukalová schopna s kýmkoliv komunicovat, ačkoliv se o to zcela zřetelně snažila. Vápenec se netr-pělivě hryzal do rtů, zatímco Kotásek tlumeným hlasem loudil na doktoru Beruškovu recepty. Nicméně došlo k toužebně očekávanému okamžiku, kdy pacientka zcela obživla a pro-jevila ochotu ke spolu-práci.

Oba kriminalisty příjemně překvapila především tím, že plakala pod-statně méně, než u ní bylo obvyklé. Doktor Beruška jí zřejmě naor-dinoval přesně ty léky, které potřebovala.

„Jak jen se to mohlo stát?“

„Právě na to jsme se chtěli zeptat my vás,“ řekl Vápenec, „ačkoliv se domní-váme, že známe odpověď. Kdy jste se rozhodla otrávit Jiřího Orobejla a Reného Petrtyla?“

„Já?“ užasla redaktorka. „Jak vás mohlo něco takového napadnout?“

„Nenapadlo to nás, ale vás,“ děl suše Vápenec. „O tom, že oba jsou v Pánu, bohužel, nelze pochybovat. Příčina smrti obou je jasná a shodná. Zemřeli po požití muchomůrky zelené, kterou jste jim po-dala v naložených houbách.“

„Ale jak je to možné?“ žasla vytrvale Květa. „Vždyť já houby dobře znám. A navíc je sbíral můj muž!“

„No dobrá,“ přikývl poněkud znuděně kapitán. „Nejspíš bude nutné vrátit se k té vaší milostné historii před sedmi lety. Tehdy vás René Petrtyl, tak trochu vinou Jiřího Orobejla, opustil. Pojala jste vůči oběma zášť?“

„Takhle to nelze říci,“ odmítla Vápenecovu domněnku Květa. „Pro-tože René-ho jsem nikdy nepřestala milovat, ani když mi ublížil. Orobejl mi byl samozřejmě z duše protivný a nějakou dobu jsem ho vůbec nesnášela. Pak se vše dostalo do normálních kolejí. Tím mys-lím dobu, kdy jsem se vdala. Byla jsem relativně šťastná, protože můj manžel je mírný, pozorný a nesmírně solidní. Neprožívali jsme spolu velikou lásku a o nějakých vášních nemůže být ani řeči. Ale celkem jsme si rozuměli a naše domácnost byla klidná, bez jakých-koliv otřesů.“

„Přesto došlo k dvěma vraždám,“ trval na svém Vápenec, „a těžko můžete popřít, že na nich máte podíl. Když jsme s vámi mluvili v redakci, hovořila jste o Petrtylovi pouze v minulém čase. Tvrdila jste, že se s ním dávno nestýkáte.“

„A co jsem měla tvrdit jiného?“ podivila se. „Jaký by mělo smysl přiznat se k tomu, že je už přes rok mým milencem a že se pravi-delně stýkáme? O Reného přece vůbec nešlo! Náš vztah jsme velice pečlivě tajili a scházeli jsme se jen s krajní opatrností. Nikdo v redakci o tom neměl nejmenší tušení a můj muž mě považoval za nejvěrnější ženu pod sluncem.“

Proč bych o tom tedy měla vykládat právě vám?“

„Dobrá. Začala jste se znovu stýkat se svou starou láskou. Co jste si od toho slibovala?“

„Spoustu hezkých zážitků. A plným právem!“

„Naléhala jste na Petrtyla, aby se rozvedl?“

„To mě nikdy ani nenapadlo. Ani ne proto, že měl ženu a dvě děti, ale spíše jsem si sama nedovedla představit, jak bych předstoupila před svého vzorného manžela a řekla mu, že ho už delší dobu pod-vádím. Něco takového by si ten dob-rák nezasloužil a říkala jsem si, že by to snad ani nepřežil.“

„Teď se o to bude muset snažit.“

„Je mi ho upřímně líto a nevím, co bych měla dělat.“

„Mnoho možností nemáte. Ale promluvme si o Petrtylovi. Scházela jste se s ním ve vašem bytě?“

„Pouze když byl manžel služebně mimo Prahu. Jinak jsme si byt půjčovali.“

„Od koho?“

„To zařizoval René. Měl v Praze řadu dobrých kamarádů. Ale před-nost jsme dávali našemu bytu už proto, že jsem Renému mohla vždycky připravit něco dobrého k jídlu.“

„Měl rád nakládané houby?“

„Oba jsme je měli rádi. Právě při našem posledním setkání jsme společně snědli celou sklenici.“

„Vy jste je jedla s ním?“

„Ovšem. Dokonce víc než on. Sním totiž každoročně velké množ-ství hub. Jsou dobré a málo kalorické. Navíc po nich ztrácím pocit hladu a nemám nutkání se najíst něčeho hutnějšího.“

„Jestliže jste jedla s Petrtylem, proč jste se tedy neotrávila?“ vybuchl kapitán Vápenec.

„K smrtelné otravě stačí jediný klobouček zelené muchomůrky,“ vmísil se do rozhovoru Kotásek, „a ten mohl sníst právě Petrtyl. Buď to bylo náhodou, nebo záměrně.“

„Tak jak to bylo, paní Soukalová?“ zaútočil znovu Vápenec.

„Nikoho jsem neotrávila ani náhodou, ani záměrně,“ tvrdila Květa. „Za své houby ručím!“

„Tak proč po nich dva lidé zemřeli?“ zlobil se kapitán. „Máte pro to nějaké vysvětlení?“

„Nemám.“

„Ach jo. Věděl váš kolega, výtvarník Viki Ptáček, o vašem poměru s Petrtylem?“

„Proboha ne!“

„Ale docela určitě věděl o vaší zášti k Orobejlovi.“

„O žádnou zášť nešlo. Byla to dokonale promlčená záležitost.“

„Nesnažil se ji nějak oživovat nebo rozněcovat?“

„Myslím, že měl dost vlastních starostí.“

„To jistě měl. Nasazoval na Orobejla?“

„Nepřilíš. Někdy se ovšem neovládl, ale většinou si při své inteli-genci uvě-domoval, že cizí trable bývají pro ostatní vítaným prostřed-kem k obveselení. Když se začal bezdůvodně rozčilovat, věděli jsme co za tím vězí, aniž by musel být konkrétní.“

„O muchomůrkách v igelitovém pytlíku nevíte nic?“

„Ani v pytlíku, ani kdekoli jinde.“

„Nepokusila jste se tedy o dvojnásobnou vraždu ani sama, ani ve spojení s Viki Ptáčkem?“

„Ne!“ prohlásila se vši rozhodností Květa. „Dokonce ani ve spojení s Luděkem Sobotou!“

38.

Vápenec debužiroval. Dopřál si čerstvý rohlík s pravým nefalšovaným kaba-nosem a toto hýření ještě dovršil konzumací sladkokyselé okurky. „To jsem se zase jednou rozšoupl!“ pomyslel si. „A vyřídil jsem to za pět minut. Naproti tomu Kotásek stráví u jídla několik hodin denně. A kolik peněz ho to stojí! Teď zase dřepí ve Frionoru nad velrybou po čínsku a já abych na něj čekal!“

Nicméně se dočkal.

„Funiš jako ten vorvaň, kterého jsi snědl!“ přivítal spolupracovníka, „a taky tak začínáš vypadat! Schody se pro tebe brzy stanou nepřekonatelnou překážkou.“

„Říká se, že sytý hladovému nevěří,“ culil se spokojeně Kotásek, „ale v tvém případě nevěří hladový systém. Já prostě jíst potřebuju a dobré jídlo je pro mne nutností. Jinak bych na ně ustavičně myslel a nedovedl bych se soustředit na služební věci.“

„Takový výpadek bych ti nedoporučoval,“ varoval ho Vápenec, „protože je třeba se rozhodnout. Doktor Beruška mi volal, že nevidí rozumný důvod, proč by měl Květu Soukalovou i nadále zdržovat v psychiatrické léčebně.“

„To se dalo čekat.“

„Co s ní? Z laboratoře volali, že prozkoumali všechny sklenice s naloženými houbami. V žádné z nich nebylo po muchomůrce ze-lené ani stopy.“

„Čekal jsi něco jiného?“

„Vlastně ani nevím. Ale kdybych se rozhodl tímto způsobem vraždit, asi bych se trochu zabezpečil tím, že bych je rozhodil do více sklepů. To by spíše ukázalo na nešťastnou náhodu. Nakonec bych přece jen připustil, že houby neznám natolik, aby nemohlo dojít k omylu, a nechal bych se vmanévrovat do pozice snaživého hlupáka. Trochu mě mate, že ta Soukalová o tuhle roli vůbec nestojí. Přitom všechno mluví proti ní.“

„Úplně všechno ne.“

„Myslíš na Vikiho Ptáčka? Sám to nemohl udělat.“

„Zdá se ti, že jsem tu velrybu po čínsku jedl příliš dlouho?“

„To se mi zdá vždycky. Jednou ti udělím důtku, že probašíš podstatnou část pracovní doby. Ale v této chvíli to není důležité.“

„Do jisté míry je,“ usmál se Kotásek, „protože jsem toho znamení-tého kytovce spolykal velice rychle. Počínal jsem si barbarsky, téměř jako někde v automatu. Zato mi vybylo trochu času, a tak jsem si zašskočil do Vodoprojektu, kde je zaměstnán inženýr Soukal.“

„No a?“

„Vzal si týden dovolené.“

„To bych na jeho místě udělal taky.“

„Přesto mi to nedalo, abych se trochu nezajímal o některé věci. Na-příklad o služební cesty mimo Prahu, během nichž se Soukalová scházela s Petrtylem.“

„A co jsi zjistil?“

„Že na žádné služební cesty nejezdil. Ani mimo Prahu, ani kamkoliv jinam. Dobu, kterou před Soukalovou uhájil pro sebe, trávil jinde a jinak.“

„Doufám, že už víš taky jak!“

„Vím. Taková věc se těžko utají. Inženýr Soukal už přes dva roky chodí se svou spolupracovnicí Danou Halovou. Vzorný manžel, před kterým Soukalová měla mindráky ze své nepočetnosti, trávil několik nocí v měsíci v jejím útulném dejvickém bytě.“

„No dobrá. A co z toho vyvozuješ?“

„Prozatím nic. Ale nezdá se mi, že bychom to měli nechat plavat!“

Kapitán Vápenec si myslel totéž.

39.

Dana Halová po zazvonění otevřela dveře velice rychle, ale při spatření dvou pánů, kteří se vzeřením od sebe pronikavě lišili, byla dost zklamána. Zřejmě očekávala někoho jiného. Když muži ukázali legitimace, pozvala je rozpačitě dál.

„Jelikož jistě nemáte nejmenší tušení, proč jsme za vámi přišli,“ řekl Vápenec, „nebudeme vás dlouho napínat. Zajímáme se o inženýra Soukala. Vzhledem k tomu, že vy rovněž, rozhodli jsme se pro menší konzultaci.“

„Ano, ale...“ pípla slečna a zapýřila se.

„Víme, že je už přes dva roky vašim milencem,“ děl jakoby mimo-chodem Kotásek, „a právě v tomto bytě vás často navštěvuje. Nebo snad nemáme přesné informace?“

„To jistě máte,“ koktla dívka. „Ale proč je sháníte?“

„Jsme zvědaví,“ odvětil Vápenec, „a kromě toho vyšetřujeme vraždu. Dokonce dvojnásobnou!“

O Danu se pokusily mdloby. Zavravorala a klesla do křesla, které pod ní mohutně zapraskalo.

„Já nic nevím,“ vzlykla. „Vůbec nic.“

„Třeba si na něco vzpomenete,“ pravil vlídně Kotásek. „Nás zajímá úplně všechno.“

„Jak jste se s inženýrem Soukalem seznámila,“ zaútočil Vápenec.

„To bylo...“ lapala po dechu Dana. „To už je dávno!“

„Vidíš tu relativitu?“ vzdychl Kotásek. „Mladému člověku se dva roky jeví jako dlouhá doba. Mně se zdá, že na to, co se stalo před-loni, si mohu dosud sáhnout.“

„Jenomže ty si můžeš sáhnout nanejvýš na ledvinky po šanghajsku!“ ušklíbl se kapitán. „Slečna Halová má vzpomínky

daleko lákavější!“

„Já...“ nemohla se vzpamatovat dívka. „Vrát'a, tedy inženýr Soukal, na mne velice silně zapůsobil. Byl solidní, cílevědomý, spolehlivý, čestný...“

„A ženatý,“ doplnil ji Kotásek. „To vám nevadilo?“

„Jistě,“ sklopila oči. „I jemu to vadilo. Byl tak nešťastný, že mi ho bylo líto. Své ženy si nesmírně vážil.“

„A proto ji podváděl,“ řekl Vápenec. „Nebo to činil z jiných důvodů?“

„Domnívám se, že ano,“ lkala Dana. „Jeho manželství bylo sice harmonické, ale postrádalo skutečný citový náboj. Vrát'a říkal, že manželská ložnice mu při-pomíná severní pól. Jeho paní mu nepo-skytovala v sexuální oblasti uspokojení.“

„Vy ano?“ otázal se kapitán.

Dana se ostýchala zaujmout jednoznačné stanovisko. „To...“ řekla konečně, „to já nemohu zodpovědět. Ale myslím, že se u mne cítil dobře. Rozhodně lépe než u své ženy!“

„Chodili jste spolu přes dva roky,“ řekl Vápenec. „Jaké byly v tomto směru vaše další plány?“

Slečna Halová bezradně rozhodila rukama.

„To bylo strašně těžké,“ zamumlala. „Pro nás pro oba! On měl ženu, s kterou se nemohl jen tak rozejít. Chovala se k němu něžně, pozorně a měla ho ráda. Cožpak to šlo, aby k ní zčistajasna přišel a oznámil jí, že se rozvede, protože není dost vášnivá? A u mne to nebylo jiné. Jsem sice svobodná, ale musím brát ohled na své rodiče. Kdybych si vzala rozvedeného muže, způsobila bych jim příšerný šok.“

„Takže vám vyhovovalo, když jste žili jako milenci,“ konstatoval kapitán, „a nepočítali jste se změnou.“

Dana se rozpačitě podívala do země. „Za sebe nemohu říci, že by mi to vyho-vovalo,“ řekla, „ale nevěděla jsem o žádném lepším řešení. Tohle byla jediná možnost, jak se s Vrát'ou stýkat alespoň několik dní v měsíci.“

„A perspektiva?“

„Tyhle věci lze těžko plánovat,“ zašeptala, „snažila jsem se na bu-doucnost příliš nemyslet.“

„A on?“

„To nevím,“ přiznala se. „Ale myslím, že uvažoval podobně. Ty chvílky štěs-tí, které jsme si ukradli, pro nás znamenaly mnoho.“

„Co víte o Soukalové?“ zeptal se Kotásek.

„Velice málo. Jen to, že je charakterní a vzácná žena. Vrát'a ji svým způsobem velice obdivoval. Říkal, že by jí nikdy nedovedl ublížit.“

„Nepřipouštěl možnost,“ řekl kapitán, „že by mu jeho žena mohla být někdy nevěrná?“

„To naprosto vylučoval,“ tvrdila Dana. „Jak jsem již říkala, paní Květy si nesmírně vážil. Ale označoval ji za ženu neschopnou sku-tečné lásky. Říkal o ní, že je chladná a frigidní. Proto se také od ní vzdaloval a hledal uspokojení jinde.“

„Vy jste tomu věřila?“

Dana nedokázala utajit překvapení. „Cožpak taková nebyla?“ podi-vila se. „Vrát'a by mi přece nelhal! Je to muž, o jehož čestnosti a pravdomluvnosti nelze pochybovat!“

„Jestli jsem někdy hořel zvědavostí,“ řekl Vápenec, „tedy v tomto okamžiku. A pokud jsem někdy toužil se s někým setkat, pak je to inženýr Soukal. Jeho žena totiž o něm hovoří právě v takových su-perlativách jako vy!“

„Muž se nedivte!“ pravila slečna Halová. „O něm je skutečně těžké říci něco špatného!“

40.

Zazvonil telefon. Dana Halová se vrhla po sluchátku jako pstruh po mušce.

„Dana,“ vyhrkla naléhavě. „Jsi to ty?“

Odpovědi Vápenec s Kotáskem při nejlepší vůli nerozuměli. Slyšeli jen při-jemně znějící, leč nepříjemně rozmazaný baryton, který cosi důležitého oznamo-val a potom neodvolatelně ztlchl. Dana položila sluchátko.

„Nepřijde,“ děla tragicky. „Zdá se, že je úplně na dně!“

„A nevíte náhodou proč?“ zeptal se kapitán.

Zavrtěla hlavou.

„Nechce mě tím zatěžovat,“ zašeptala. „To je celý on! Velkorysý a statečný! A ke mně do krajnosti ohleduplný. Nikdy by nepřipustil, abych se kvůli němu trápila!“

Vápenec ji doslova rentgenoval pohledem.

„Je to možné,“ řekl, „že vůbec nic nevíte?“

„A co bych měla vědět?“

„O těch otravách muchomůrkou zelenou.“

„Ach ano,“ pípala. „To je velice smutné, že? Od Jiřího Orobejla mám v knihov-ně dvě nebo tři knihy. Vrát'a říkal, že k té otravě došlo ne-šťastnou náhodou a vlast-ně ani nebylo zjištěno, kde se to stalo.“

„Už to zjištěno je. Jsme jako ty boží mlýny. Meleme pomalu, ale jistě.“

„Vrát'a mluvil v tom smyslu, že jste vyšetřovali jeho ženu. Velice ho to tehdy rozrušilo.“

„Jistě. Orobejl snědl muchomůrku mezi houbami, které mu předlo-žila Květa Soukalová.“

„To snad...“

„A nasbíral je inženýr Soukal.“

Dana vyděšeně mžikala očima. „Vrát'a by nikdy muchomůrku nese-bral!“ na-mítla plačtivě. V houbách se sice moc nevyzná, ale vyhýbá se všemu, co má lupenaté výtrusové rouško. Nevyjímá z toho ani holubinky, bedly nebo ryzce.“

„O Orobejlově smrti jste tedy informována,“ pokračoval Vápenec. „Co jste slyšela o té druhé otravě?“

„O druhé otravě?“ zděsila se Dana. „Nic! Vůbec nic!“

„Inženýr Soukal vás tedy neinformoval?“

„Ne, jen se omlouval, že nepřijde. Je mu moc špatně. A také prý musí za ženou do nemocnice.“

„O tom také nevíte nic?“

„Jen to, že se paní Květa nervově zhroutila.“

„A o to, proč se nervově zhroutila, jste se nezajímala?“

„Vrátá o tom nechtěl mluvit. Nechtěla jsem být nemístně zvědavá. A potom - on se v posledních dnech velice změnil. Byl zamlklý a často ani nevnímá, co mu říkám.“

„Jak jste si to vysvětlovala?“

„Starostmi o paní Květu. Neznal dosud její diagnózu a psychická onemocnění mohou být velice vážná.“

„Takže vám skutečně neřekl, proč se paní Květa Soukalová zhroutila?“

„Ne. Vůbec o tom nechtěl mluvit.“

„Vlastně se mu ani nedivím,“ řekl kapitán. „Dostal se do podivné situace.“

41.

Inženýr Soukal byl už na první pohled korektní, svědomitý a spolehlivý člo-věk. Jeho vizáž se nesrovnávala s jakýmkoli projevy žertování, vtipkování a nezávažné zábavy. Bylo s podivem, že si vybral za ženu právě redaktorku humoristického týdeníku.

Na Vápence s Kotáskem pohlédl téměř lhostejně.

„Vůbec tomu nerozumím,“ řekl a díval se kamsi vzhůru. „Nedovedu to pochopit. Někde se stala chyba.“

„To určitě,“ souhlasil ochotně Vápenec. „Pravděpodobně už tenkrát, když jste se oženil.“

Inženýr neodpověděl.

„Je to podivné,“ mumlal jako ve snech. „Asi se z toho zblázním.“

„To by už bylo pro doktora Berušku příliš,“ mnil Kotásek. „Daleko rozumnější bude, když nám pomůžete při vyšetřování. Jak víte, jde o dvojnásobnou vraždu a vaše žena je v tom až po uši.“

„Nesmysl,“ řekl inženýr. „Ta by neotrávila ani morče.“

„Přesto jsou tady dva mrtví,“ upozornil ho Vápenec. „A to nelze ni-kerak oddisktovat.“

„No právě,“ přikývl inženýr. „Jsou tady dva mrtví, ačkoliv to odporuje všem zákonům logiky. Proč jsou k čertu dva?“

„A kolik by jich mělo být?“ podivil se Kotásek.

„Maximálně jeden. A neměl to být Orobejl.“

„Kdo tedy?“

„Moje žena.“

Inženýr Soukal si zapálil cigaretu a vzrušeně zatáhl.

„Žili jsme spolu v klidném, bezkonfliktním manželství. Oba jsme byli rozumní, tolerantní a nesnažili jsme se jeden druhému vnucovat svou vůli nebo představy o životě. Díky tomu vše v domácnosti fungovalo a nedocházelo k obvyklým krizím. Velice jsem si své ženy vážil, přestože jsme spolu nikdy nedospěli k skutečně šťastnému soužití. Cítil jsem, že má v sexuálním životě příliš mnoho zábran, ale přičítal jsem je její mentalitě a nedostatku temperamentu. Jiné výhra-dy vůči Květě jsem neměl a zdálo se mi, že její přednosti daleko převyšují zmíněné nedostatky. Ale před dvěma roky jsem poznal dívku, která mě mimořádně upoutala.“

„Danu Halovou.“

„Ano,“ řekl inženýr. „Zamiloval jsem se do ní a stali jsme se milenci. Má žena o ničem nevěděla, a patrně by něčemu takovému ani nevěřila. Považovala mě za suchého patrona, který nemyslí na nic jiného než na čísla a technické problémy. Za sedm let našeho společného života jsem u ní nezpozoroval ani sebemenší náznak žárlivosti. Měl jsem tedy značnou svobodu a scházeli jsme se s Danou bez problémů.“

„Vyhovovalo vám to?“

„Ano i ne. Pro záletného manžela je to jistě ideální situace. Ale já jsem měl Danu upřímně rád a zjišťoval jsem, že mě k sobě připoutává stále silněji. Nechtělo se mi od ní odcházet a vracet se jen tehdy, když si udělám volno pod vylhanou záminkou. Ale řešení nebylo snadné. Nedovedl jsem si dost dobře představit, že bych přišel za Květou s žádostí o rozvod. Cítil jsem, že na našem manželství ve-lice lpí a váží si ho. Chovala se ke mně vždycky perfektně.“

„Vy k ní rovněž, jak nám řekla. Byli jste oba obdivuhodní.“

„Snažil jsem se a ona to oceňovala. Nikdy mi nezavdala sebemenší příčinu k nespokojenosti. Přesto jsem cítil, že se musí něco stát. Dana byla svobodná dívka, a i když na mne nenaléhala, určitě by se chtěla vdát. Tenhle poměr nemohl trvat věčně, to mi bylo naprosto jasné. Ale co rozumného se dalo podniknout? Květa byla báječná žena, ale také nervově dost labilní. Snad to byla zbabělost nebo zbytečná opatrnost, ale říkal jsem si, že se nemohu přiznat proto, že by mou nevěru nesnesla a zhroutila se. Báł jsem se výčitek, slz i všeho, co provází rozpad manželství. Důvodem mého váhání bylo i to, že Danini rodiče jsou lidé ze staré školy. Těžce by nesli, kdyby se jejich jediná dcera provdala za rozvedeného muže.“

„Zřejmě jste si situaci příliš komplikoval,“ řekl Kotásek. „Zveličoval jste problémy, a to není nikdy dobré.“

„Nejhorší je, že v bezvýhodné situaci člověk hledá vždycky a za každou cenu viníka,“ pokračoval inženýr, „a tím se v mých předstávách stala Květa. Začal jsem v ní vidět překážku k skutečnému štěstí, byl to balvan v cestě, který jsem nedovedl odvalit. Příšerně mně na-jednou vadila už její pouhá existence. Stále častěji mě napadalo, jak by bylo báječné, kdyby prostě nebyla. Představoval jsem si, jak se stává obětí dopravní nehody, padá ze schodů, nebo jak u ní lékaři objeví nevyléčitelnou chorobu. Takové řešení situace mě stále silněji přitahovalo. Kdyby se má žena stala obětí nešťastné náhody, mohl bych bez větších problémů začít nový život.“

„To jsou nebezpečné myšlenky,“ poznamenal Vápenec, „a vy jste je od sebe zřejmě neodháněl.“

„Právě naopak,“ přiznával inženýr. „Myslel jsem na tyto možnosti stále častěji a doslova jsem se jimi opájel. Netušil

jsem, že se mi brzy naskytne příležitost jednu ze svých představ uskutečnit. Stalo se to v druhé polovině srpna, kdy jsme s Květou trávili dovolenou na chatě. Jak víte, došlo k tomu, čemu se říká houbové opojení. Po vydatných deštích a následném týdnu vedra začala růst spousta hub, což Květu velice vzrušovalo. Houby byly její velkou slabostí. Ráda s nimi pracovala, nakládala je, a ještě raději je jedla. Takže o náplni dovolené bylo rozhodnuto. Já jsem houby sbíral a čistil a Květa je nakládala nebo zavařovala. Přišel jsem domů pouze hříbovitě houby, protože jiným druhům zásadně nedůvěřuji, ale i tak mé úlovky byly hojné. Jakkoliv nejsem dobrý houbař, jednu jedovatou houbu poznám bezpečně. Muchomůrku zelenou. Viděl jsem ji takřka na každém kroku a mohu říci, že mě přitahovala jako magnet. Na-padlo mě, že bych jejím prostřednictvím mohl velice snadno vyřešit své osobní tráble. Tak došlo k okamžiku, kdy jsem jednu zvedl a pečlivě uschoval.“

„Jenom jednu?“ podivil se Vápenec.

„Ano, jenom jednu,“ řekl inženýr, „a počínal jsem si velice opatrně. Vpašoval jsem muchomůrku do jedné ze sklenic, poznamenal si ji, a ještě oddělil od ostatních. Domů jsme přijeli 30. srpna. Protože jsem předpokládal, že Květa obnoví důslednou redukční dietu a použije naložených hub, postavil jsem označenou sklenici do spíže tak, aby byla první na řadě. Měl jsem všechno promyšlené a nepočítal jsem s žádnou komplikací. Také nyní si myslím, že by mě nikdo vážně nepodezíral z úmyslného otrávení ženy, s kterou jsem žil v tak harmonickém manželství.“

„Jenom nás nepodceňujte,“ pravil Kotásek, „nás napadne ledacos! Faktem ale je, že z vraždy Orobejla jsme vás nepodezírali.“

„Nedovedu si vysvětlit,“ vrtěl hlavou inženýr, „jak k tomu mohlo dojít. Květa v předvečer té oslavy v Ježatci jedla houby jako divá a jak jsem se přesvědčil, poznamenaná sklenice z regálu skutečně zmizela. Všechno bylo jasné. Čekal jsem, kdy se Květa udělá špatně, ale ona spala tak klidným spánkem, až mě to zarazilo. Druhý den vzala do redakce dvě další sklenice, ale dobře jsem si všiml, že ta označená mezi nimi nebyla.“

„Myslím, že je to vysvětlitelné,“ mluvil Vápenec. „Prostě jste v rozčilení označil nesprávnou sklenici.“

„To sotva,“ nevěřil inženýr. „Nejednal jsem v nějaké afektu, ale promyšleně, a doufám, že i přesně. To, co se stalo, je pro mne naprosto nepochopitelné. Ode dne, kdy se otrávil Orobejl, na to ustavičně myslím, kombinuji a snažím se najít řešení. Marně.“

„Myslím, že na to nejdete úplně správně,“ řekl Kotásek, „protože uvažujete především o smrti Orobejla. Jenomže vraždy byly dvě. A právě ta druhá ukazuje jasně na vás.“

„Nesmysl!“ bránil se inženýr. „To už je vyložená konstrukce! Řekl jsem vám, že jsem sebral pouze jednu muchomůrku zelenou, a na tom taky trvám!“

„Věděl jste o Reném Petrtýlovi?“

„Naprostě ne. Znal jsem pouze dvě nebo tři jeho písničky. To je všechno. Kdybych svou ženu podezíral z nevěry, vznikla by přece zásadně jiná situace. Cožpak to nechápete?“

„Jaká jiná situace?“

„Odpadly by mé zábrany říci Květě pravdu. Snadno bychom se dohodli. Vína by nebyla pouze na mé straně a ona by proti mně nestála v roli světky. Kdybych něco tušil, nebo dokonce věděl, nikdy bych nevolil tak drastický způsob cesty na svobodu.“

„Spíš do vězení,“ zavrčel Vápenec. „Ale o to se teď nebudeme přít. Teď jde o to rozlousknout záhadu dvou sklenic s otráveným obsahem. Petrtýl si totiž na-bral houby ze sklenice, která byla poznamenaná černým fixem. Je to tak?“

„Ano, to souhlasí,“ zašeptal inženýr, „ale čím se potom otrávil Oro-bejl?“

42.

Květa Soukalová byla po propuštění z psychiatrické léčebny opět normální, to znamená, že v jednom kuse brečela. Koneckonců, měla pro to dost dobrý důvod. V krátké době přišla hned o dva muže, a ani nevěděla, kterého bude víc po-strádat. Zda ohnivého milence a okouzujícího bohéma René Petrtýla nebo so-lidního a spolehlivého manžela inženýra Soukala. Navíc jednoho otrávil sama a druhý chtěl otrávit ji. Co jí tedy zbývalo než se dosytosti vyplakat. René Petrtýl byl navíc pochován na břehu řeky Svratky, kde sice kvete rozra-zil, ale kam je dost obtížné zaběhnout z Prahy s kytičkou. Inženýr Soukal měl sice jistou naději, že těch patnáct let, které mu nejspíš budou vyměřeny, stráví blíže, ale s kytičkou od milující Květy nemohl počítat. Dokonce ani s buchtou, ve které by byl zape-čen pilník.

Ať si Květa ale lkala, jak chtěla (vzala si na to neplacenou dovo-le-nou), bylo třeba, aby ještě odpověděla kriminalistům na pár otázek. Zajímalo je mimo jiné to, proč se neotrávila houbami z nastražené a také označené sklenice.

Dlouho si s touto otázkou nevěděla rady.

„Už to mám!“ vykřikla a byla náležitě rozrušena, protože se jí všechny drama-tické okolnosti v jediném okamžiku a zcela jedno-značně vybavily. „Pověřela jsem velice lehcě,“ vykládala, „a jako obvykle jsem se chtěl dorazit houbami. Sáhla jsem samozřejmě po první sklenici, která byla v polici, ale ve chvíli, kdy jsem s ní chtěla odejít ke stolu, zazvonil telefon. Sklenici jsem položila a vyřídila si delší telefonický rozhovor. Potom jsem šla znovu do spíže, vzala ji-nou sklenici a pochutnala si na houbách. Dvě další sklenice jsem druhý den odnesla do redak-ce. Tu, kterou jsem z police vzala pů-vodně, jsem potom našla položenou na kvě-tinovém stolku a vrátila jsem ji nazpět do spíže.“

„To zní věrohodně,“ prohlásil Kotásek. „Telefon vám zachránil ži-vot.“

„Na druhé straně ovšem na to doplatil Petrtýl,“ podotkl Vápenec. „Místo aby vám pouze přijel na pohřeb a položil k vaší rakvi kvě-tiny, ukončil svůj vlastní život až příliš dramatickým způsobem.“

„Je mi to strašně líto,“ vzlykla Květa, „ale on houby přímo miloval. Až jsem si někdy myslela, že za mnou nechodí kvůli mně, ale kvůli hříbkům. Vratislav byl spíše na moučná jídla, ale René...“

„Byl štěstí svého strýjce,“ rozhodl Kotásek, „a čím kdo zachází, tím také schází. Vám lze sotva cokoli vyčítat...“

„Nebud' přehnaně galantní!“ varoval ho kapitán. „Je ještě třeba vy-světlit vraždu Jiřího Orobejla. Inženýr Soukal trvá na tom, že muchomůrku zelenou vložil pou-ze do jedné sklenice, a tu viditelně označil černým fixem. Pokud opravdu

nevěděl o vašem poměru s Petrtýlem, lze mu to věřit, protože na maniaka skutečně nevypadá. Přesto byla zřejmě muchomůrka i v některé z dalších sklenic.“

„A co když ne?“ řekl Kotásek. „Nebýt Petrtýlovy smrti, ani bychom o tom příliš neuvažovali.“

„Co myslíte,“ ozvala se znenadání Květa, „mám podat žádost o roz-vod? Na jedné straně se to jistě hodí, ale na druhé straně bych ne-chtěla Vratislavovi ublí-žit. On je to takový slušný, solidní a citlivý člověk, kterého by se taková věc mohla dotknout!“

43.

„Co myslíš,“ řekl poručík Kotásek, „byl bys schopen udělat jednou v životě výjimku a pořádně se najíst?“

„To by chtělo upřesnit,“ uhnul Vápenec, „záleží na tom, jakou šile-nost máš na mysli.“

„Bylo by to v zájmu konečného efektu našeho pátrání,“ předl Kotá-sek nej-sladčeji, jak uměl. „A rád bych ti předložil dva houbové gu-láše, které jsem si dovolil vyrobit. Jeden jsem dělal s odporem a druhý s nesmírným nadšením. Bylo mi při tom jako virtuosovi na klavír, jemuž se dostalo té cti hrát v koncertní síni Chopina.“

„Já houby nerad,“ mračil se kapitán, „a taky nechci dopadnout jako Orobejl nebo Petrtýl. I když se s nimi co do významu nechci srovná-vat!“

„Mé guláše jsou zaručeně jedlé,“ tvrdil Kotásek, „a byl bych strašně rád, aby ses osobně přesvědčil, jak propastný je mezi nimi rozdíl. Ten první jsem vyrobil podle rozboru, který nám poslala chemická laboratoř. Je to pokrm, který údajně Orobejl nedojedl, když se od doktora Berušky vrátil domů. Prosím, ochutnej ho!“

Přinesl talíř hnědavé směsi vonící po houbách a postavil jej před Vá-pence. Ten se s odporem chopil lžice a polkl několik soust. Potom pokrčil rameny.

„Nevím, co ode mne chceš slyšet,“ řekl. „Není to nejhorší, ale párek s křenem je lepší.“

„Nemám námitek,“ byl potěšen Kotásek, „neboť pokrm odpovídá, řečeno slo-vy doktora Berušky, výtvaru kuchaře - řemeslníka, ne-li přímo nádeníka. Je bez nápadu a jeho chuť může náročnější konzu-ment pohanět. Kdybych připustil, že Mistr Orobejl poté, co na něko-lika místech hodoval a křepčil v kulinárních orgi-ích, přišel domů a dorážel se tímto blafem, nesměl bych se do konce života posta-vit k plotně.“

„Aspoň bys zhubl a vypadal jako důstojník!“ ušklíbl se kapitán. „Stejně se vsadím, že už jsi zase přibral.“

„Co nevidět začnu běhat v lesoparku,“ slíbil Kotásek, „ale teď je ne-zbytné, aby ses ještě jednou obětoval. Slibuji ti, že nebudeš litovat. Předložím ti pokrm, který je dílem skutečného veleducha naší ku-chyně. Jistě už tušíš, že jde o Ohňo-stroj chutí sestavený dle receptu Mistra Orobejla z rukopisu kuchařky, kterou mi laskavě zapůjčil doktor Bejr. Je zajímavé, že v rukopise získaném od paní Orobejlové recept na Ohňostroj chutí chyběl. Řeknu ti rovnou, že tento pokrm mohl vzniknout jen díky mé nezměrné pili a pracovitosti. Jistě zá-sluhy má ovšem i Vládo Souček, který nejenže mi sehnal všechny potřebné houby, ale velkoryse dovolil, abych mu dokonale zplundro-val jeho jedinečnou výstavu.“

„No dobrá,“ mračil se kapitán, „já vím, že tomu neujuďu.“

Kotásek už také přinášel talíř s vyhlášeným houbovým zázrakem. „K takové-mu jídlu by se mělo přistupovat po špičkách,“ tvrdil, „a se stejnou úctou jako k obrazům předních francouzských impresionistů. Podle literatury zná lidstvo sedm divů světa, ale Ohňostroj chutí je zcela nesporně divem osmým. Sám po-znáš, že může klidně konku-rovat jak egyptským pyramidám, tak visutým zahra-dám Semiramidi-ným!“

Vápenec odevzdaně vzdychl a statečně polkl několik soust.

„No?“ zaútočil Kotásek. „Vyjádři se!“

„Pálí to,“ zahučel kapitán. „Je tam nějaký pepř nebo co!“

O Kotásku se pokusily mdloby.

„Človče!“ zasténal, „cožpak neslyšíš znít stříbrné harfy a zpívat kůry anděl-ské? Neteteliš se blahem a nebažíš po rozkoši dalšího sousta?“

„Guláš jako guláš,“ mávl rukou Vápenec. „Ale jestli naši chemici v přísně vědecké expertize potvrdí, že mezi těmi dvěma břečkami je nějaký rozdíl, tak to od tebe беру!“

44.

Po zazvonění přišel otevřít Svatopluk Ujec. „Dcera je stále ještě na chatě,“ informoval kriminalisty, „a já zde žiji jako poustevník. Ko-řinky ovšem nejím, ty by můj zažívací trakt patrně nesnesl. Piji mléko, namáčím si do něho rohlíky, které ovšem vozí až po osmé hodině. Je to skandál, kterému by se mělo věnovat více pozornosti. Nemohli byste vy, jakožto orgány státní moci, v tomto směru účinně zasáhnout?“

Kotásek byl sice ochoten pohovořit s učitelem ve výslužbě o kvalitě pečiva, jeho křupavosti a jiných vlastnostech, ale Vápenec ho rázně zarazil.

„Pane Ujec, naše dnešní návštěva se uskutečnila z velice závažných důvo-dů,“ řekl, „a nemůžeme se zdržovat podružnostmi. Jenom ně-kolik otázek. Co jste dělal 2. září, než se Jiří Orobejl vrátil domů?“

„Četl jsem si ve svém pokoji,“ odpověděl Ujec, „neboť jsem se rozhodl znovu důkladně prostudovat celé dílo Václava Beneše Třebízského. Zakoupil jsem si kdysi jeho sebrané spisy a dal je svázat do kůže, aby se nepoškodily při ustavič-ném používání. Čerpám z nich totiž dlouhá léta a na mnohém z mých vlastních románů je patrné, že jsem se jimi inspiroval. Třebízský, pánové, to je velká lite-ratura! Obšírná, důkladná a nespěchající k laciným efektům. To není Orobejl! Ten si sedl k psacímu stolu, a než se kdo nadál, měl hotový román. Podle toho to také vypadalo! Nic vznešeného, nic ušlechtilého, nic co by hovořilo k národu a po-zvedalo jej na vyšší úroveň! Můj zeť vytvářel literární brak, kterým soustavně kazil vkus mládeže a hatil práci sna-živých pedagogů.“

„No dobrá,“ přerušil ho Vápenec. „Věřím vám, že jste četl a vůbec nic nevíte.“

„A co bych měl vědět?“ podivil se Ujec. „Měl jsem snad svého zetě špehovat a dívat se, kterak konzumuje veškeré kuchyňské zbytky? Ten člověk měl totiž nejen pokleslý vkus, ale i kachní žaludek, který strávil cokoli na světě.“

„Cokoli ne,“ upozornil ho Kotásek. „Muchomůrka zelená přece jen byla nad jeho síly.“

„A nám se konečně nade všechny pochyby podařilo zjistit,“ doplnil ho Vápe-nec, „kde se otrávil. Stalo se to v tomto domě.“

„To je nemožné!“ vykřikl bývalý pedagog. „Přece si nemůžete mys-let, že ten vitální, temperamentní člověk spáchal sebevraždu!“

„Ne, to si opravdu nemyslíme,“ ujistil ho kapitán, „protože byl za-vražděn jak se sluší a patří. Jedovatá houba byla v guláši zvaném Ohňostroj chutí, a nemůže být pochyb o tom, kdo ji tam nastražil.“

Svatopluk Ujec chvíli zavile mlčel. Pak si ale odkašlal, narovnal brýle, přejel si ukazováčkem po šedivém kartáčku pod nosem.

„Dobrá, pánové, jsem vám zcela k dispozici. Zavraždil jsem svého zetě Jiřího Orobejla. Důvody snadno uhadnete.

Učinil jsem tak v zájmu naší národní kultu-ry, kterou svým ohavným dílem soustavně przní! Stal jsem se mstitelem zneu-znaných a vysmívaných literátů, jejichž snahy narážejí na nepřekonatelnou zeď lhostejnosti a nepo-chopení. Soud mě za to může odsoudit, ale historie mi dá za pravdu. Můj čin bude hodnocen jako snaha o očistu naší literatury. Pro-středky, které jsem zvolil, jsou možná příliš kruté, ale cíl, jehož jsem hodlal dosáhnout, je plně omlouvá. To je vše, pánové, jsem přípra-ven vás následovat a zbytek svého plodného života prožít v temné žalární kobce!“

„Ještě okamžik,“ zadržel ho Kotásek. „Není prozatím důvod, abyste do věze-ní tolik spěchal. Určitě vám nezavrou, je to zařízení s nepřetržitým provozem. Raději nám vysvětlíte, proč neustále pijete mléko a zároveň pojídáte ty nedobré rohlíky?“

„Protože mi nevyhovuje hospodská strava,“ řekl Ujec, „a dcera, která by mi měla vařit, poskakuje někde u vody! Mladá generace již neví, co je to úcta k ro-dičům, o povinnostech ani nemluvě. Já jsem ještě svému otci líbal ruce, ale moje dcera mne ve svém domě trpí jako panáka pro občasné obveselení. Víte, co jed-nou pravila Orobejlovi? Fotra neber vážně, tomu už haraší v bedně! Ano, pánové, tato slova jsem slyšel na vlastní uši!“

„Hostinec vám tedy nevyhovuje,“ vrátil se Kotásek trpělivě k původní otáz-ce, „a ani se vám nedivím, protože jídelny, které jsou v okruhu patnácti minut, nestojí za nic. Tam by si pochutnal snad jen kapitán Vápenec. Ale řekněte mi, prosím vás, proč si alespoň občas něco neuvaříte? Jste přece pilný, pracovitý člo-věk, a ta chvilka strá-vená u plotny by vás jistě nezabila.“

„Vaření je ženská práce,“ vybuhl Ujec, „a mohu říci, že jsem se jí nikdy ne-věnoval. Během svého života jsem si neumíchal ani vejce natvrdo! Raději bych zahynul hladem, než bych si dobrovolně při-pravil nějaké sousto. Proto jsem také nesnášel toho Orobejla. Ne-jenže zasazoval těžké, nezhojitelné rány naší literatu-ře, ale ještě k tomu vařil, smažil a pek! Ten tlusťoch si dokonce pořídil několik zástěr a v těch poskakoval kolem svých hostů! Cožpak takhle se chová skutečný muž a spisovatel? Dovedete si představit Jana Ne-rudu v zástěře nebo Jaroslava Vrchlického ve vysoké kuchařské če-pici a s kvedlačkou v ruce? Ale pro Orobejla takové nedůstojné cho-vání bylo každodenní samozřejmostí.“

„Z vaší řeči vyplývá,“ usmíval se Kotásek, „že byste si netroufl zhotovit ani tak jednoduché jídlo, jakým je houbový guláš. Je to tak?“

„Ovšem,“ přikývl Ujec. „Nehledě na to, že bych něco takového vů-beč nikdy nejedl.“

„V tom případě,“ řekl Kotásek, „je nám líto, ale vaše přiznání k vraždě nemů-žeme brát vážně. Osobně vám rád věřím, že jste v době činu seděl ve svém pokoji a četl sebrané spisy Václava Be-neše Třebízského.“

Svatopluk Ujec sklopil hlavu. „To znamená...“ děl s obavami, „že budu až do konce života pít mléko z pytlíku a namáčet si do něj roh-líky!“

Kriminalistům ho bylo líto, ale v této chvíli se museli věnovat dalším úko-lům. Čekal je ještě malý výlet k Slapské přehradě do Živohoště.

Naštěstí se Svatopluk Ujec velice rychle rozhodl. „Už vím, co udě-lám!“ pro-nesl opět svým znělým hlasem. „Vezmu si dopisní papír a postěžuji si své bývalé žačce, která je archivářkou v Brně!“

45.

U Slapské přehrady bylo překrásně, ačkoliv se nezadržitelně blížil podzim. Slunce navzdory kalendáři i předpovědi počasí v televizi utěšeně páliło a babí léto, nebo též léto starých dam, jak se říká u Černého moře, předložilo pozdním rekreatantům velice působivou vi-zitku. Paní Renata s atraktivním inspicientem Petrem Loudou byla ve své živohošťské chatě dokonale spokojená. Prožívali spolu nádherné dny, neboť doba dovolených a školních prázdnin již minula, pláže se vyildnily, a ti, kteří mohli u jezera zůstat i nyní, trávili rajský život.

Petr Louda se chytil na Renatu Orobejlovou jako štika na třpytku. Prozatím mu to nevadilo. Poprvé v životě prožíval chvíle bez hmot-ných starostí a exis-tenčních komplikací. Ne že by si je dříve příliš připouštěl, ale přece jen mu občas dovedly pokazit náladu. Zvláště když se pohyboval v prostředí, v němž měl dost možností vidět lidi podstatně úspěšnější.

Renata se opalovala na terase chaty a pyšně sledovala svého play-boje, který vyběhl z vody, otřepal se a zamířil přímo k ní. Vzpo-mněla si na Orobejla. To ne-był tak pěkný pohled. Z vody se vždy vyvalila funicí, prskající koule, která se nerozběhla k ní, ale do ku-chyně. Ale ta doba už je pryč, Orobejl už nemá v srdci paní Renaty ani to nejmenší místočko a kdoví, jestli pro něho zbyde alespoň kou-síček v dějinách naší literatury!

Krasavec vycenil neplombované zuby a položil se vedle Renaty. Byl na ty dva pěkné, souměrné lidi docela příjemný pohled. Neměl však trvat dlouho.

Slunce na modré obloze stále mile hrálo, vzduch se něžně tetelil a šplouchání vody lahodilo sluchu, když náhle zavrčel motor a před chatou (pro náročné, vyš-ší odhad) zastavilo auto. Kapitán Vápenec a poručík Kotásek přijeli uzavřít tento případ.

Renata Orobejlová silně znervózněla a dlužno dodat, že právem. Ne-ohlášení hosté nevěstili nic dobrého. Petr Louda netušil, co se děje, a proto se usmíval, což bylo jednak jeho zvykem a za druhé věděl, že mu to sluší.

Renata vstala a nejistě vykročila vstříc přichozím.

„Co...“ pokusila se o úsměv, „přejete si něco?“

„Přišel jsem vám vrátit dílo vašeho zesnulého manžela, které jsem si od vás vypůjčil,“ řekl Kotásek. „Víte o tom, že nebylo kompletní?“

„Ne, to nevím,“ lhala. „Vzala jsem ho z knihovny...“

„A dala si práci s přepsáním celé jedné stránky!“ napověděl jí poručík. „Vy-pustila jste recept Ohňostroj chutí a nahradila jej jiným, už dříve publikovaným v jiné Orobejlově kuchařce.“

„To není pravda!“ vyprskla. „Co jsem našla, to jsem vám dala. Zřejmě udělal nějaké korektury sám Jiří!“

„Kdepak,“ zavrtěl hlavou Kotásek. „Doktor Bejr nám poskytl jinou kopii rukopisu a v té Ohňostroj chutí je. Samozřejmě je i v originále zadaném naklada-telství. Snažila jste se zbytečně.“

„Ale proč bych to dělala?“

„Protože jste pochopila, že mi ten zbytek neotráveného houbového guláše, který údajně Orobejl nedojedl, vrtá v hlavě. Já jsem totiž také amatérský kuchař dávno, i když ne tak znamenitý, jako váš manžel. Když jsem ale dostal přesný rozbor toho vašeho výtvaru z chemické laboratoře, bylo mi jasné, že tenhle s pro-minutím blaf nemůže mít s Ohňostrojem chutí nic společného. Každý hajný, ves-nická bába nebo já sám udělá lepší guláš, než byl ten, jehož autorství jste se po-kusila podvrhnout takové kuchařské superhvězdě, jakou byl Mistr Orobejl. Přesto jsem potřeboval důkazy, kterými bych mohl podepřít svou hypotézu. Ty jste se pokusila zatajit, ale právě tou snahou jste na sebe ukázala prstem. Nyní víme docela přesně, jak se to odehrálo. Jiří Orobejl se vrátil od doktora Berušky a dostal chuť na svou oblíbenou specialitu. Netušil, že jste mu ji zatím vylepšila muchomůrku zelenou. Pochutnal si, patrně část nechal...“

„Nenechal!“ zasyčela. „Vylízal mísu jako bernardýn.“

„A šel si lehnout,“ pokračoval Kotásek. „Nyní jste se ve snaze zakrýt stopy dopustila veliké chyby. Spáchala jste přestupek proti kuchař-skému umění a zka-zila cenné poživatiny, v tomto případě houby, tím, že jste z nich udělala odporné pajídlo. Chtěla jste nás tak pře-svědčit, že Mistr Orobejl pojedl guláš, který nebyl otrávený. Na druhé straně jste si neuvědomila, že prostě nemůžete imitovat tak věhlasného kuchaře, o němž se po celé Praze vypravují legendy. Na to prostě nemáte! Je to totéž, jako kdybych já svůj skřípavý a nepři-jemný hlas vydával za tenor Petera Dvorského. Přecenila jste své schopnosti a zachovala jste se neuvěřitelně drze!“

„Nepředpokládala jsem,“ řekla, „že se mezi kriminalisty vyskytne takový cvok jako vy. Jako kdybyste mému manželovi vypadl z oka!“

„Proč jste ale ten hnusný guláš dělala?“ zeptal se poručík. „Mistr se nacpal houbami v Ježatci, v Čínské restauraci i u doktora Berušky, takže zde byla celá řada možností. Vy sama jste je vyloučila.“

„Protože nejsem vševědoucí,“ vzdychla, „a nevěděla jsem, co můj drahý manžel hodlá konzumovat. Nemusel přece k houbě ani přičichnout. Jeho chuť byla rozmanitá a v jídlu silně improvizoval. Kdyby jedl houbový pokrm pouze doma a bylo zřejmé, že se jím ot-rávil, kdo by uvěřil tomu, že si jej připravil sám?“

„Máte pravdu,“ souhlasil Kotásek, „za Mistrovu kuchyni položím ruku do hořícího stohu.“

„To snad stačí,“ zasáhl Vápenec. „Jestliže připustím, aby ses rozho-vořil o kuchyni, dopadne to jako s doktorem Beruškou v krematoriu. Buď ohleduplný, neboť dáma má před sebou dalekou cestu a nehodí se, abychom ji odtud odvezli v plavkách.“

46.

„Jistě si o mně myslíte, že jsem rafinovaná travička,“ pravila o něco později Renata. „Asi jako římská císařovna Livia nebo Lucrezia Borgia. Ale jednala jsem v pouhé sebeobraně.“

„Máme na sebeobranu podstatně jiný názor,“ konstatoval Vápenec, „ale ne-budeme vám ho vnucovat.“

„Přesto bych vám ráda řekla,“ nedala se umlčet Renata, „že se cítím vinna jen částečně. To, co mi chtěl Jiří provést, bylo pro mne šoku-jící. Nejprve ze mě udělal ženu, která mohla žít bezstarostným živo-tem. Když jsem si na to zvykla, rozhodl se mě zase o všechno při-pravit. To jsem si měla nechat líbit?“

„Pokud se k tomuto problému vyjádřil doktor Bejr,“ začal Kotásek, ale Rena-ta se opovržlivě usklíbila.

„Ano, mluvila jsem s ním,“ připustila, „a naznačil mi, že Jirka bude velkory-sý. Koupí mi byt a dohodneme se na nějakém finančním od-škodnění. Zní to při-jatelně, ale v podstatě je to totéž, jako kdyby mě vyhnal na ulici s kufrem. Jak dlouho bych mohla žít s tím odškod-ným? Musela bych se vrátit do fotosalónu, oblékat se v konfekci a stát frontu před řeznictvím.“

„To se vám jeví jako tragédie?“ podivil se Kotásek. „Nebyla byste přece žád-nou výjimkou.“

„Ale já jsem chtěla být výjimkou,“ řekla Renata, „a vždycky jsem o to usilo-vala. Udělala jsem pro to doslova všecko.“

„Provdala jsem se za muže, který byl sice širší než delší, ale něco znamenal. Tím pá-dem jsem něco znamenala i já...“

„Přestala jsem být nulou s prázdnou peněženkou, pro níž je událostí návštěva kina a která se jezdí rekreo-vat do podnikové chaty ROH. Stala jsem se ženou spisova-tele. Sami víte, co to pro mne znamenalo, a já jsem si na to za ta léta zvykla tak, že jsem byla odhodlána bojovat o tyto výsady a bránit se za jakou-koliv cenu.“

„I za cenu vraždy,“ zamumlal znechuceně Vápenec. „To se vám ty hodnoty pěkně pomíchaly!“

„Tohle mi Jiří neměl dělat,“ cítila se poškozena Renata. „Měl přece všechno, co chtěl. V ničem jsem mu nebránila. Jenom v tom, aby to, co patřilo mně, nenastrkal nějaké mladé, vychytralé holce. To se mi nakonec podařilo. Ta potvůrka si to báječně naplánovala. Představo-vala si, že mě odevšad vystrnadí a pěkně se posadí na mé místo! Ale přepočítala se! Nemyslete si, že něčeho lituji! Víím, že mě odsoudí a nebudu mít nic, jenomže ona taky ne! Jirka se s ní neoženil, a tak ta vypočítavá flundříčka nemá na nic nárok. Nemůže dědit po ženatém muži, tak pěkně ostrouhá kolečka! Musí začít znovu a počkat si na úplně novu kavku!“

Renata se rezavě zasmála a zdálo se, že jí je v té chvíli docela dobře. Ale ka-pitán Vápenec ji pokazil radost velice záhy.

„Mýlíte se, paní Orobejlová,“ řekl, „protože zřejmě nejste informována o jedné velice důležité věci. Ta dívka je s vaším bývalým man-želem v jiném stavu. Dítě, byť i dosud nenarozené, se stane podle zákona předmětem dědického řízení a zastupováno bude pochopitelně matkou.“

Renata ze sebe vyrazila nenávistný výkřik, ale vzápětí se ovládla a zahryzla se do rtu. Její obhajoba skončila.

47.

Měsíce mýjely a na otravy muchomůrkou zelenou, které vzrušily značnou část pražské veřejnosti, se už vzpomínalo, jen když nebylo k dispozici zajímavější a především novější téma. Nebožtík Orobejl usedl, přes jisté rozpaky, ba přímo nechutí části literární kritiky, na lavici klasiků a přes nakladatelství, která prahla po výdělku, i nadále ovlivňoval úroveň našeho humoru. Šéfredaktor Drozda říkával často začínajícím autorům: „Čtěte Orobejla a všimněte si, jak zasvěceně a promyšleně přistupoval k žhavým problémům dneška. Jediné slůvko v jeho rozsáhlém díle není zbytečné! To není jen humor, ale psychologická sonda do nitra současného člověka!“ Tu a tam tomu někdo i uvěřil.

Květa Soukalová se přece jen rozvedla, a navíc přestala nakládat houby. Byla totiž pověřivá a věřila na nešťastnou trojku. Kdykoliv zaslechla z rádia někteřou z písní René Petrála, usedavě se rozplakala.

Doktor Beruška suverénně stoupal po žebříčku popularity jako psychiater, spisovatel i jako kuchař. K novým vydáním Orobejlových kuchařek psal zasvěcené předmluvy nebo doslovy. Uvažoval o napsání osobních vzpomínek na velkého Mistra pera i vařečky. Spřátelil se také s Václavem Součkem, s nímž se rozhodl uspořádat 2. září pietní hostinu, na které bude podáván Ohňostroj chutí. Také v Čínské restauraci často vzpomínali. Vedoucí Ježdík Orobejlovi dávno odpustil jeho protičišínský pamflet (tím spíše, že přece jen nevyšel) a honosil se Mistrovým přátelstvím. Vodil vzácné hosty k židli, na níž Orobejl pravidelně sedával, a vzdychal, že takový znalec dobré kuchyně se rodí jednou za padesát let.

Když měli kapitán Vápenec s poručíkem Kotáskem opět cestu kolem Orobejlovy vily, upoutal je dětský křik vycházející ze zahrady. Vzápětí spatřili rozverně skotačícího Víkiho Ptáčka, kterak si hraje s batoletem. I výtvarník si jich všiml a okamžitě otevřel branku.

„To je cvalík, co?“ vykřikoval. „Celý Jirka Orobejl! Jen se na něj pěkně podívejte! Ten nos! Ty oči! Ta brada! Jirka měl sice bradu víc, ale ta první byla přesně taková! Máme z kluka opravdu radost. A jak se nám vede? Nechci to zakřiknout, ale jde to. Bydlíme, jak vidíte, docela slušně. Mlejn jsem prodal, protože jezdíme do chaty na Slápech. Jirkovi pořád něco vychází a já všechny jeho knížky ilustruji. Jinak by Liliana nepodepsala nakladatelskou smlouvu. No, nestěžujeme si. Teď šla právě dcera na obvodní národní výbor. Rádi bychom tady na vile zaslali Orobejlovi bronzovou pamětní desku, ale nevíme, jestli je k tomu třeba nějaké povolení. Zasloužil by si to, nemyslíte? Takových umělců, jako byl on, nenajdete u nás mnoho, to vám dám třeba písemně!“

Víki Ptáček s dítkem zmizel opět na zahradě a Vápenec s Kotáskem pokračovali v chůzi. O ulici dál potkali Svatopluka Ujce.

„Jsem na procházce,“ pravil, „a rád zavítám do míst, kde jsem strávil jistou část života a kde také vzniklo drama Valdštejnův astrolog. Poslal jsem je do Národního divadla, ale dosud mi neodpověděli. Nu co, Orobejla také nehrají, a ten si takové věci dovedl nějak zařídit! Když člověk nemá protekci, úspěchu se nedočká. Jinak si ovšem nestěžuji. Žiji v domově důchodců a tam je o mne postaráno. Zapojil jsem se do kulturní práce a každý večer předčítám kolektivu zájemců O české dějiny své historické romány. Mezi mými posluchači jsou i vzdělaní lidé, například lékárník Porybný a architekt Syčel. Navíc si stále píše se svou žačkou, která je archivářkou v Brně, takže jsem opravdu spokojen. A co vy, pánové?“

I Vápenec s Kotáskem byli spokojeni. Alespoň prozatím. Právě totiž začínaly růst muchomůrky zelené.